

SOSYALİST ENTERNASYONAL KONSEY TOPLANTISI

UNITED FOR THE WORLD WE DESERVE
A GLOBAL VISION OF VALUES AND SOLIDARITY

HAK ETTİĞİMİZ BİR DÜNYA İÇİN YA HEP BERABER YA HİÇBİRİMİZ
DEĞERLER VE DAYANIŞMA TEMELİNDE KÜRESEL BİR VİZYON

21-25 MAYIS 2025, İSTANBUL - TÜRKİYE

Özgür Özel

CUMHURİYET HALK PARTİSİ GENEL BAŞKANI
SOSYALİST ENTERNASYONAL BAŞKAN YARDIMCISI

SI SOCIALIST
INTERNATIONAL
MAYIS 2025 İSTANBUL TOPLANTISI

Sosyalist Enternasyonal olarak Mayıs 2025'te İstanbul'da gerçekleştirdiğimiz konsey toplantıları, tarihsel bir duruşun ve demokrasi için küresel dayanışma çağrısının ifadesi olarak hafızalarda yer edinecektir. Bu kitapta yer alan konuşmalar, kararlar ve görüşler; dünyada derinleşen demokrasi krizine, artan otoriterliğe ve yurttaşlık iradesine yönelen çok boyutlu tehditlere karşı yükselen kolektif sesin belgeleridir.

Bu buluşmanın, böyle bir dönemde İstanbul'da yapılmış olması, Türkiye'deki tüm demokratlar için bilhassa önemlidir. İstanbul, hem kadim medeniyetlerin ve kültürlerin kavşağı hem de demokrasi mücadelesinin sayısız örneklerine ev sahipliği yapan bir şehirdir. Aynı zamanda İstanbul, bugün, iradesi gasp edilmek istenen bir şehirdir. Bilindiği gibi, İstanbul'un seçilmiş Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Ekrem İmamoğlu ve İstanbul'daki birçok muhalif belediye başkanı ve bürokrat, hukuksuzca hapiste tutulmaktadır. İmamoğlu, yalnızca bir yerel yönetici değil; aynı zamanda 15,5 milyon yurttaşın desteğiyle ilan edilmiş, ana muhalefetin cumhurbaşkanı adaydır. Otoriterlikle mücadele bağlamında yapılan tartışmaların, İstanbul'da gerçekleştirilmiş olması, bu bakımdan son derece anlamlıdır. İstanbul, Sosyalist Enternasyonal'ın bu dönemki mesajlarını taşıyabilecek güçlü bir simgedir.

Otoriterleşmeye karşı çıkmak ve dayanışma içinde tam demokrasi mücadelesi vermek, yapılan toplantıların temel mesajlarından olmuştur. Bugün dünya, yalnızca bireysel hakların değil, bir bütün olarak toplumların kaderinin tehdit altında olduğu bir dönemden geçiyor. Otoriter rejimler, yalnızca varlık gösterdikleri ülkelerin sınırları içinde baskı kurmakla kalmıyor; sınır ötesine taşan savaşlarla, müdahalelerle, dezenformasyonla barış ve istikrarı hedef alıyor. Filistin'deki katliam, Ukrayna'daki yıkıcı savaş, Orta Doğu'daki istikrarsızlık... Tüm bu gelişmeler, farklı coğrafyalarda ama aynı otoriter zihniyetle şekillenen siyasal atmosferin yansımaları ya da çıktılardır. Bu tabloya karşı Sosyalist Enternasyonal'ın verdiği yanıt nettir: Demokrasi ve barış için uluslararası dayanışma şarttır. Demokrasiye yönelen

küresel tehditlere ancak ortak bir irade, evrensel değerler ve dayanışma ağlarıyla karşı koyulabilir. Bu bağlamda, İstanbul'daki buluşmamız, sosyalist ve sosyal demokrat hareketlerin küresel mücadele hattını güçlendirme kararlılığını da ortaya koymuştur. Sosyalist Enternasyonal'in tarihsel birikimiyle bugünün dinamiklerini birleştiren bu toplantı, yeni bir politik enerji üretme kapasitesini de göstermiştir. Toplantıya katılan tüm üyelerimiz, demokrasi mücadelesini ortaklaştırmak ve küresel ölçekte demokrasi cephesini büyütmek yönünde irade beyan etmiştir.

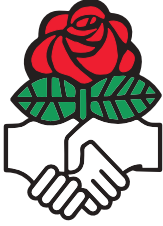
İstanbul'daki toplantılarımızın bir diğer önemli yönü, demokrasiyi sadece sandıkla sınırlı görmeyen bir perspektifin egemen olması olmuştur. Halk iradesi, yalnızca oy kullanmakla değil; özgür basınla, bağımsız yargıyla, sendikalarla, örgütlü toplumla, kadınların ve gençlerin aktif katılımıyla gerçek anlamına kavuşur. Otoriter yönetimlerin, seçimleri sadece birer meşruiyet aracına indirgemesine karşı durmak, demokrasiyi bir kültür ve mücadele biçimi olarak yeniden tanımlamayı zorunlu kılıyor.

Kadınların ve gençlerin siyasette daha güçlü, görünür ve etkin bir şekilde temsil edilmesi, bu toplantının en dikkat çekici ve üzerinde titizlikle durulan konularından olmuştur. Kadınların ve gençlerin siyasi süreçlere yalnızca dâhil olması değil, siyasetin asli kurucu unsurlarından olması gerektiği vurgulanmıştır. Çünkü biliyoruz ki, gençlerin enerjisi ve kadınların mücadele birikimi olmaksızın, halkçı bir dönüşümün gerçek anlamda hayata geçirilmesi ne mümkün ne de sürdürülebilir olacaktır. Temsil meselesi, örgütlenme anlayışımızı ve karar alma süreçlerimizi yeniden düşünmeye zorlayan derinlikli bir meseledir. Gençlerin ve kadınların kendi sözleriyle, kendi öncelikleriyle, kendi yaşam deneyimleriyle siyasete yön vermesi; sadece katılımı değil, dönüşümü de beraberinde getirecektir.

Toplantının sonunda şekillenen ortak görüşlerden biri de şudur: Yalnızca dışsal tehditlere, yani otoriter rejimlerin baskılarına ve antidemokratik uygulamalara karşı değil; aynı zamanda kendi içimizdeki eksikliklere, alışkanlıklara ve kimi zaman göz ardı edilen yapısal sorunlara karşı da mücadele etme sorumluluğumuz vardır. Değişimi yalnızca dışarda aramak, iç dönüşümün gerekliliğini göz ardı etmek olur. Oysa daha katılımcı, daha şeffaf, daha çoğulcu ve daha dinamik bir sosyalist ve sosyal demokrat hareket inşa etmek, günümüzün siyasal krizlerine karşı verilecek en güçlü yanıtlardan biridir. Bu sadece bir strateji tercihi değil, aynı zamanda ahlaki sorumluluğumuzdur.

Farklı dillerden, kimliklerden, mücadele deneyimlerinden gelen demokratları ortak bir zeminde buluşturan Sosyalist Enternasyonal; tam demokrasinin küresel ölçekte tesis edilmesi adına çok önemli bir imkândır. Bu kitapta yer alan her görüş, tam demokrasi hedefi etrafında buluşan yoldaşların birlikte düşünme ve mücadele etme cesaretinin ifadesidir.

**SOCIALIST
INTERNATIONAL
WOMEN**

**KADIN SOSYALİST ENTERNASYONAL KONSEY TOPLANTISI
21-22 MAYIS 2025, İSTANBUL - TÜRKİYE**

SOCIALIST
INTERNATIONAL
WOMEN

CH

JANET CAMILO

KADIN SOSYALİST ENTERNASYONAL BAŞKANI

JANET CAMILO
PRESIDENT

Sayın Delegeler, Değerli Konuklar, Kıymetli Yoldaşlar,

Bugün burada aramızda olan ve uzaktan destek veren herkese sonsuz minnet borçluyuz.

Kadın Sosyalist Enternasyonal Konseyi'ndeki başkan yardımcılarımız dört yılığına seçilmektedir. Biri geçtiğimiz dönemde parti görevi sebebiyle istifa etti; yerini ise bugün aramızda olan Selin Sayek Böke almıştır. Katkılarına yürekten inanıyor, hep birlikte alkışlıyoruz!

İstanbul'da, medeniyetler kavşağında, bu tarihi gün hepimiz için büyük bir onur. Çünkü burada feminist ve sosyalist mücadeleyi, inançla dönüşüm yoluyla uluslararası güce dönüştürüyoruz.

Dünyada teknolojik ilerlemeler ile eşitsizlikler yan yana yükseliyor. Kadınlar hâlâ şiddete, görünmezliğe ve dışlanmaya maruz kalıyor. Biz buraya dünyayı kabullenmek için değil, kökten dönüştürmek için geldik.

Konseyimizin teması çok açık: “Sürekli değişen dünyada kadın haklarını ve sosyal adaleti nasıl sağlayabiliriz?”

Bizce cevap güçlü bir bakış açısına sahip olmaktan geçiyor. Bu, siyasi liderler, yerel yönetimler ve toplumla el ele vererek yapılabilir. Çünkü demokrasi, eşit temsil ve cinsiyet odaklı politikalarla güç kazanır. Sosyal adalet de insan haklarına, insana yaraşır işlere, sağlık ve eğitim imkanlarına dayanır.

Yerel yönetimlerin rolü kritik. Belediyeler, okulların konumu, sokak aydınlatması, toplu taşımadaki bebeklere uygun alanlar gibi günlük yaşamı doğrudan etkiler. Eşitlik tam da buradan başlar—güçlü toplumsal dönüşüm çizgisi bu zeminle şekillenir. Dolayısıyla belediyelerde, meclislerde, yerel yönetimlerde, feminist ve sosyal adalete kendini adanmış kadınlara daha çok ihtiyacımız var.

Sosyalist feminizm; hem kadınları hem toplumu dönüştüren bir harekettir. Feminizm olmadan sosyalizm tamamlanmaz, sosyalizm olmadan feminizm eksik kalır. Bu nedenle İstanbul Sözleşmesi'ne dönüp duruyoruz. Çünkü kadınlara yönelik her türlü şiddeti önleyecek net bir yol haritası bu sözleşmede var. Çekilmek medeniyetten ve insan onurundan çekilmektir!

Kadınlar değişimin kalbidir. Çoğu zaman görünmemiz; ama aynada gördüğünüz o güçlü yüz aradığımız o yüzdür. Kendinize inanın, gülümseyin, güçlü ve mutlu olun! Biz üzülerek değil, aksiyon olarak var oluruz.

Anne, eş, politikacı... bunların hepsi sizlersiniz. Bunları birden taşımak zorunda değilsiniz. Birini seçin ve o alanda başarın. Başarı bireysel zirveler değildir; birlikte hareket etmenin adıdır.

Siyasi partilerde, meclislerde, yerel yönetimlerde kadın liderliğinin %50'yi hedeflemesi gerekir. Çünkü kadınlar özgür değilse demokrasi, barış, adalet eksiktir. Kadınlara yönelik şiddet sadece bireysel değil; politik, kültürel bir kontrol yöntemidir. Barışı istiyorsak, önce sokaklarında, evlerinde, mahallelerinde kadınların güvende olması gerekir.

Kadın feminizmi, elitist değil, sokakta yürütülen bir mücadeledir. Bunu sosyalist değerlerle, ortak dayanışmayla yürütmeliyiz. Oyun kurallarını değiştirmek için buradayız. Kadınların sadece sesi değil, karar verici olması için çalışıyoruz.

Bu Konsey, bize stratejik bir yön sunar; aksiyonlarımızı koordine eder; partileri, yönetimleri birleştirir. Burada oturduğumuz mekanın bir değişim alanı olduğunu unutmayalım: Genel kurullarımızda, yönetimlerde kendimize sormamız gereken sorular var.

İstanbul'un sembolik anlamını iyi değerlendirelim. Burada, global dönüşümü feminist ve sosyalist kadın liderliğiyle taahhüt ediyoruz. Bu süreci mümkün kılan Cumhuriyet Halk Partisi'ne, tüm delegelere, STK'lara ve her gün mücadele eden sizlere şükranlarımı sunuyorum.

Başarımız tek taraflı değildir; ama birlikte güç kazanırız. Elbette zorlu yollar bizi bekliyor—ancak bu yolu biz seçtik. Bu mücadeleyi kadınlar olarak biz seçtik; bizden sonra gelen kadınlar bu sayede daha az zorlukla yürüyecek.

Son olarak: Sosyalist Enternasyonal'in sunduğu dokümanları ve dergileri web sitemizde bulabilirsiniz. Lütfen araştırın, katkıda bulunun. Aylık dergilerimizde makalelerinizi paylaşabilirsiniz.

Hep beraber güçlüyüz. Hep beraber değişeceğiz. Büyük hayallerimizi koruyalım.

SELİN SAYEK BÖKE

CUMHURİYET HALK PARTİSİ GENEL SEKRETERİ
KADIN SOSYALİST ENTERNASYONEL BAŞKAN YARDIMCISI

KONUŞMANIN
VIDEOSUNU
İZLEMEK İÇİN

Kadın Sosyalist Enternasyonal Konseyi'nin saygıdeğer yöneticileri ve üyeleri,

Bugün İstanbul'da bir araya geldiğimiz birçok farklı kıta ve ülkenin sol, sosyal demokrat partilerinden yoldaşlar, Cumhuriyet Halk Partimizden kıymetli yol arkadaşlarım,

Ülkemizde kadın mücadelesini her dönemde canlı tutan sivil toplum kuruluşlarının ve kadın hareketinin kıymetli temsilcileri,

Hepinizi saygı ve sevgilerimle selamlıyorum.

Her şeyden önce, açılışını gerçekleştirdiğimiz Kadın Sosyalist Enternasyonal'in Konsey toplantısına Cumhuriyet Halk Partisi olarak ev sahipliği yapıyor olmaktan duyduğumuz mutluluğu ve heyecanı vurgulamak isterim. Bu programın gerçekleşmesinde emeği olan tüm yol arkadaşlarımıza burada herkesin huzurunda bir kez daha teşekkür ederim.

Bir teşekkürü de dün gerçekleştirdiğimiz Yönetim Kurulu toplantısında beni Kadın Sosyalist Enternasyonalinin başkan yardımcısı seçerek onurlandıran yol arkadaşlarımıza iletmek istiyorum.

İstanbul'da zaman, mekan ve anlam bakımından oldukça önemli bir programı gerçekleştiriyoruz.

Önemli, çünkü İstanbul sadece tarihi ve kültürel öneme sahip bir şehir değil; toplumsal cinsiyet eşitliği için çok önemli bir mücadele alanı. İlk feminist yayınlardan küresel anlaşmalara ve çağdaş hak mücadelelerine kadar İstanbul, Türkiye'de ve ötesinde kadın hakları hareketlerinin gelişimini şekillendirmeye ve yansıtmaya devam ediyor.

İsmi bu kadim şehirden alan İstanbul Sözleşmesi mesele.

Bugün ikinci oturumda konuşacağımız İstanbul Sözleşmesi, kadına yönelik şiddetle mücadelede uluslararası alanda altın standart kabul ediliyor. Kadınların yaşam hakkını güvence altına alan bu sözleşmenin kökleri ülkemizde yatıyor, adını İstanbul'dan alıyor. Ve en önemlisi bu sözleşme kadınların onlarca yıllık varoluş mücadelesinin bir kazanımı ve sonucu. Birisinin lütfü değil, birilerinin sağladığı bir imkan değil. İstanbul'da, Türkiye'de, Şili'de, Meksika'da, İspanya'da, Finlandiya'da, Pakistan'da, burada temsilcileri bulunan milyonlarca kadının verdiği bir büyük hak mücadelesinin sonucunda ortaya çıkmış bir sözleşme.

Bu hakkın kazanımı nasıl büyük ve omuz omuza bir mücadeleye dayanıyorsa bugün bu hakkın korunması da uygulanması da aynı mücadeleye kararlılıkla devamı gerektiriyor.

2011 yılında ilk imzacılarından olduğumuz, ismini buradan verdiğimiz bu sözleşmeden bir tek adamın kararı ile 2021'de ülkemiz çıkartıldı. Kadınların haklarını elinden almayı hedefleyen bu adım karşısında kadınlar nasıl ki İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanması için 10 yıl boyunca ısrarlı ve kararlı bir mücadele yürüttüyse, dört yılı aşkın süredir de İstanbul Sözleşmesi'ni yaşatmak için bu mücadeleyi yürütüyor. Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreteri olarak partimizin de bu mücadelenin ön saflarında yer aldığını ve yönettiğimiz belediyelerimizde başkanlarımızın İstanbul Sözleşmesi'ni yaşatmak için çok çalıştığını söylemekten gurur duyuyoruz.

Ve gelelim bugüne. Bugün de 19 Mart'ta İBB Başkanı ve Partimizin Cumhurbaşkanı Adayı Ekrem İmamoğlu ve birçok yol arkadaşımızı tutuklayarak halkın seçme iradesine açık darbe yapan otoriter anlayışın karşısında İstanbul'dan başlayarak yayılan demokrasi ve adalet mücadelesinin neferleri bir kez daha kadınlar. Çünkü kadınlar çok iyi biliyorlar ki demokrasi yoksa kadının hakları da yok. Kadının hakları yok sayılıyorsa o zaman sosyal adalet de yok. Sosyal adalet yoksa zenginleşme ve refah da yok. Refah yoksa toplumsal barış ve huzur da yok. Kadınlar biliyor ki verilecek demokrasi, eşitlik ve adalet mücadelesinde omuz omuza, bir arada durulmazsa ve birbirinin hakları için de mücadele eden bir dayanışma gösterilmezse o mücadele kazanılamıyor.

İşte tam da bu nedenle, 19 Mart darbe girişimine karşı İstanbul'da ve Türkiye'nin dört bir tarafında meydanlarda, üniversitelerinde, işyerlerinde ve hayatın her alanında iradesini ortaya koyan milyonlarca kadın çok açık bir mesaj veriyor. O mesaj açık:

Türkiye'de kadınlar eşitlikten, demokrasiden ve özgürlükten asla vazgeçmeyecek, asla taviz vermeyecek, cesurca hep en önde durmaya devam edecek!

İşte İstanbul'da kadınların en ön saflarında bulunduğu bu büyük demokrasi, adalet ve eşitlik mücadelesi tam da bugün Konsey toplantımızın da başlığında kendisini buluyor: "Sürekli değişen bir dünyada kadın hakları, sosyal adalet ve barış".

Bizi bugün buluşturan bu kürsülerden ortaklaştığımız adaletsizliklerden ziyade dünyanın dört bir köşesinde varlığını bilmekten güç aldığımız kadın direnci, kadınların haklarını savunma kararlılığı, mücadele azmi ve dönüştürücü gücü.

Bu dönüştürücü güç kadınların meselenin bütüncüllüğünü kavramış olmasından ve mücadelemizi böyle tanımlıyor olmamızdan geliyor. Toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini, adaletsizliği bu erkek egemen düzen ürettiyor.

Bu bütüncüllük konsey toplantımızın başlığındaki sosyal adaletin, demokrasinin, barışın tamamlayıcılığı olduğu kadar yürütülen mücadelenin ve politikaların da uluslararası, ulusal ve yerel düzeyde birbirini tamamlamasını kapsıyor. Bu iki bütüncüllüğü biraz açmak isterim.

Kurulu düzen erkek egemen bir düzen. Gücü elinde tutanların kendilerinden olanı koruduğu, kolladığı; saldırganlıklarını cezasız bıraktığı bir düzen. Kadını aşağılayan, giyimi kuşamı üzerinden tanımlayan sığıltı bir düzen. Ve işte bu düzen kadının en büyük mücadelesinin varoluşsal bir mücadele olmasına yol açıyor. Çünkü düzenin bu özellikleri kadınları ağır fiziksel ve psikolojik şiddete maruz bırakıyor.

İşte bu varoluşsal mücadelede, kadına yönelik şiddeti engellemek ve yok etmek için elbette İstanbul Sözleşmesi gibi altın standartlar koyan uluslararası çerçeveler ve bu standardı yakalayan ulusal düzeyde, merkezi yönetim politikalarına ihtiyaç var. Ancak bu mücadelede merkezi yönetim kadar yerel yönetimlere de büyük görevler düşüyor.

Mesela, biz belediyelerimizde şiddet mağdurlarına 7/24 destek sağlamak amacıyla "Kadın Destek Hattı" açıyoruz. Şiddet görmüş veya risk altındaki kadınlara güvenli barınma imkânı sunan "Kadın Dayanışma Evleri" kuruyoruz. Aile içi krizlere müdahale etmek amacıyla "Aile Danışmanlık ve Eğitim Merkezleri" hizmete açarak kadınların yaşam mücadelesine omuz veriyoruz. CHP olarak yerel yönetimlerde İstanbul Sözleşmesini canlı tutuyor, yaşıyoruz. Elbet iktidar olduğumuzda da önce hızla İstanbul Sözleşmesini imzalayarak bunu merkezi yönetimin de asli görevlerinden birisi haline getireceğiz.

Kadınların bu düzende karşı karşıya kaldığı bir diğer ağır sorun da ekonomik ve sosyal şiddet boyutuna ulaşan sosyoekonomik dışlanma. Düzen kadınları üretimden, çalışma yaşamından, istihdamdan uzak tutuyor; eğer üretime girerse ağır bir emek sömürsüyle karşı karşıya bırakıyor. Sosyal devleti yıkan anlayış bakımı bir hizmet olmaktan çıkartıp kadınların omuzlarına bırakılan bir yüke dönüştürüyor. Bu sosyoekonomik dışlanmanın fiziksel ve psikolojik şiddetten ayrı düşünülemeyeceği açık.

İşte biz bu nedenle yerel yönetimlerimizde kadın yönetici ve çalışan istihdamında, ücret politikasında cinsiyet eşitliğini esas alıyoruz.

İstihdam ofislerimizde kadınlara, özellikle genç kadınlara öncelik veriyor, onları yeni işleriyle buluşturmaya çalışıyoruz. Kendi işini kurmak isteyen kadınlara girişimcilik eğitimi ve hukuki danışmanlık hizmeti veriyoruz. Kadınların meslek ve gelir sahibi olabilmesi ve ekonomiye katılabilmesi için belediyelerimiz bünyesinde yetenek ve beceri eğitimleri, üretim alanları ve atölyeler oluşturuyoruz.

Kreş hizmetini yaygınlaştırıyor, mevcut kreşlerin sayılarını ve niteliklerini artırıyoruz. Gece vardiyası yapan kadınlar için gece kreşleri açıyoruz. Yaşlı bakımını kadının görevi olmaktan çıkarıp sosyal belediyeçiliğin sorunluluğuna almak için yaşlı bakım hizmetlerini yaygınlaştırıyoruz. Daha nice böyle dayanışmacı belediyeçilik uygulaması ile başka bir düzenin mümkün olduğunu sunduğumuz ilericiler, yenilikçi kamu hizmetleriyle topluma paylaşıyoruz.

Zaten tam da bu nedenle iktidar belediyelerimize, bu belediye başkanlarını seçmiş olan halkın iradesine saldırıyor. Çünkü, tam da bu politikalarımız ve icraatlerimiz nedeniyle 31 Mart 2024 yerel seçimlerinde CHP birinci parti oldu ve o günden bugüne de birinci parti olmayı sürdürüyor. Ve tam da bu nedenle İstanbul'luların iradesine darbe yapıyor ve bir sonraki seçimin en güçlü Cumhurbaşkanı adayı olan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı ve partimizin Cumhurbaşkanı adayı Ekrem İmamoğlu'nu ve yol arkadaşlarımızı tutukluyorlar.

Demiştim ya, bugün bu toplantının İstanbul'da yapılmasının önemi büyük diye. Büyük çünkü İstanbul'dan tüm Türkiye'ye, tüm Türkiye'den dünyanın bütününe bir güçlü mesaj yayılıyor: başka bir düzen - otokrasiye karşı demokrasi, şiddete karşı sosyal devlet - mümkün.

Başka, yeni, daha eşit, daha adil, daha barışçıl bir düzenin varlığına halkı ikna eden hem bu politikalarımız hem de kadınların siyasette eşit temsiline ve karar alma süreçlerinin ayrılmaz parçası olmasına dair samimi adımlarımız. Bugün CHP'nin kadın yöneticileri, parti meclisi üyeleri, il başkanları, milletvekilleri, belediye başkanları olarak sizleri ağırlıyoruz. Partimizin tüzüğünde eşit temsil için kotalar var. Ama daha önemlisi bu kotalardan çok daha yüksek oranda, parti yönetimimizin yarısının kadın yarısının erkek olduğu bir eşitlik var. Çünkü biliyoruz ki demokrasi eşitlik olmadan, eşitlik de demokrasi olmadan var olamaz. Çünkü biliyoruz ki kadınların siyasetteki varlığı, hayatın her alanındaki varlığının güvencesidir. Kadınlar siyasette nasıl bir eril dille, ne tür cinsiyetçi saldırılarla, hangi zorluklarla karşılaşırsa karşılaşsın omuz omuza durmaya, "Biz buradayız, vardık-varız-var olacağız" demeye devam edecek.

Hiç şüphe yok ki bu başka düzen kurulacak. Demokrasi kazanacak, adalet tesis edilecek, eşitlik var olacak. Çünkü biliyoruz ki kadınlar Türkiye'nin ve dünyanın dört bir yanında mücadelelerinde kararlı, geleceğe dair umutlu ve dirençliler.

Bugün büyük demokrasi ve adalet mücadelesinin kalbinin attığı İstanbul'a, Türkiye'ye hepiniz hoş geldiniz.

ŞULE BUCAK

KADIN SOSYALİST ENTERNASYONAL KONSEY ÜYESİ

Sözlerime, Genel Sekreterimiz Selin Sayek Böke'yi SIW'nin yeni seçilen Başkan Yardımcısı olarak tebrik ederek başlamak istiyorum. SIW'nin onunla daha da güçleneceğine inanıyorum.

“Kadın hakları” ve “sosyal adalet ve barış” mücadeleleri birbirinden ayrılmaz ve insanlık tarihi boyunca daima böyle kalmıştır.

Zaman ve dünya sürekli değişirken, insan bilgisi ve üretkenliğinin ilerlemesi insan toplumlarını dönüştürürken, kadınların aktif ve eşit katılımı olmadan hiçbir insan toplumunda kalıcı sosyal adalet ve barışın sağlanamayacağı gerçeği değişmeden kalmaya devam etmektedir.

Bunu, cinsiyet, ırk, etnik köken veya din temelinde, onu oluşturan toplulukların aktif ve eşit katılımı olmadan hiçbir insan toplumunda kalıcı sosyal adalet ve barışın sağlanamayacağı şeklinde genişletebiliriz.

Tarih boyunca, şiddet tüm farklı biçimleriyle insanlığın yaşamının ve gelişiminin ayrılmaz bir parçası olmuştur ve fiziksel şiddet de güçlülerin zayıfları egemenlik altına almak ve onlara kendi değerlerini dayatmak için sıklıkla kullandıkları bir araç olmuştur.

Şiddetin, fiziksel şiddet uygulayarak başkalarının varlığını sona erdirecek kadar kullanıldığını da unutmamalıyız.

Bu SIW Konsey Toplantısında onaylanmak üzere hazırlanan kararda belirtildiği gibi, bu bir arada yaşama, kadınların “onurlu ve özerk bir yaşam sürmelerini sağlayan fırsatlara ve kaynaklara tam erişim için temel koşullar” olan hak eşitliği, sosyal adalet ve barış temelinde inşa edilmeli ve sürdürülmelidir.

Türkiye’deki kadınlar, 1934 yılında oy kullanma ve kamu görevlerine aday olma hakkını elde ettiler, bu da dünyadaki birçok ülkeden daha erken bir tarihtir, ancak birçok alanda erkeklerle eşit haklara sahip olmaktan hâlâ çok uzamız.

Dahası, kadınlara ve kız çocuklarına yönelik fiziksel şiddet ve cinsel istismar son yirmi yılda giderek artmaktadır. Erkek ve kadın eşitliğini savunduklarını söylese de, AKP’nin ideolojik yapısı kadınları erkeklerden ikincil olarak görmektedir. Türkiye’nin İstanbul Sözleşmesi’nden tek taraflı olarak çekilmesinin ardında da AKP’nin aynı ideolojik yapısı yatmaktadır.

Son olarak, sosyalistler, sosyal demokratlar ve ilerici olarak, gericilerin her türlü ayrımcılığı meşrulaştırmak için öne sürdükleri tüm bahaneleri, kadınlara yönelik ayrımcılıkta her zaman olduğu gibi, çok iyi bildiğimizi belirtmek isterim.

Bu nedenle, kadınların onurlu ve özerk bir yaşam sürmelerini sağlayacak fırsatlara ve kaynaklara tam erişim için mücadele ederken, sosyalist, sosyal demokrat ve ilerici kadınlar olarak ve SIW üyeleri olarak, herkes için eşit haklar ve her türlü ayrımcılığa karşı mücadeleden asla vazgeçmemeliyiz.

SIW - PANEL ÖZETLERİ

Küresel ölçekte sol, demokrat, sosyal demokrat ve sosyalist partileri bir araya getiren en büyük uluslararası siyasi organizasyon olan Sosyalist Enternasyonal Konsey Toplantıları, Cumhuriyet Halk Partisi ev sahipliğinde 21-25 Mayıs tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirildi.

İlk iki gün, “Sürekli Değişen Bir Dünyada Kadın Hakları, Sosyal Adalet ve Barış” başlığıyla Kadın Sosyalist Enternasyonal Konsey (Socialist International Woman - WSI) toplantıları yapıldı. Toplantılara Konsey üyeleriyle birlikte, Cumhuriyet Halk Partisi PM üyeleri, Kadın Kolları MYK'sı, milletvekilleri, belediye başkanları, il başkanları ile toplumsal cinsiyet eşitliği için çalışan sivil toplum kuruluşları ve kadın hareketinden birçok önemli isim katıldı. CHP Genel Sekreteri Selin Sayek Böke, WSI Konsey Toplantısı'nda Kadın Sosyalist Enternasyonal Başkan Yardımcılığı'na seçildi.

WSI toplantıları “Sürekli değişen dünyada kadın hakları ve sosyal adaleti nasıl güvence altına alabiliriz: Hükümetlerin ve yerel yönetimlerin rolü” ve “İstanbul Sözleşmesi: Kadına yönelik şiddetin ulusal ve yerel politikalarla sona erdirilmesi” başlıklarıyla iki oturumda gerçekleşti.

İlk oturum konuşmacıları İstanbul Barosu'nun eski Başkan Yardımcısı hukukçu Nazan Moroğlu, Sonia Guerra (İspanya Sosyalist İşçi Partisi), Angèle Ndoumbe (Kamerun Cephesi Partisi) ve Hella Ben Youssef (Kadın Sosyalist Enternasyonal Başkan Yardımcısı) oldu. Çok sayıda katılımcı da oturuma değerlendirmeleri ile katkı sağladı.

“İstanbul Sözleşmesi: Kadına yönelik şiddetin ulusal ve yerel politikalarla sona erdirilmesi” başlığıyla gerçekleştirilen ikinci oturumunda ise, WSI Başkan Yardımcıları Shazia Marri (Pakistan Halk Partisi) ve Joana dos Santo Tomas Martins (Angola'nın Özgürlüğü için Halk Hareketi) ile Prof. Dr. Feride Acar (BM CEDAW ve Avrupa Konseyi GREVIO önceki dönem başkanı) ve uluslararası danışman Karen Díaz Obregon (Şili Sosyalist Partisi) ile çok sayıda katılımcının katkısıyla, başta İstanbul Sözleşmesi olmak üzere kadına yönelik şiddetin önlenmesinde ulusal ve yerel mevzuatın yeri ve önemi dünyadaki örnekler ile birlikte değerlendirildi.

Birinci Oturum: “Sürekli Değişen Bir Dünyada Kadın Hakları ve Sosyal Adaleti Nasıl Güvence Altına Alabiliriz: Hükümetlerin ve Yerel Yönetimlerin Rolü”

Kadın hakları ve sosyal adaletin korunması yalnızca yasalarla sağlanamaz. Etkin kamu politikaları, kapsayıcı yerel yönetimler ve kararlı siyasi irade bu sürecin vazgeçilmez yapı taşlarıdır. Kadınların haklarını güvence altına almak, toplumsal barışı tesis etmek ve eşitliği kalıcı hale getirmek için kapsamlı, çok boyutlu ve kapsayıcı bir yaklaşım gerekmektedir.

Sosyal adaletin sağlanması kadınların eğitimden sağlığa, istihdamdan güvenli yaşama kadar her alanda eşit haklara sahip olmasını ve bu haklara etkin biçimde erişebilmesini zorunlu kılar. Hükümetler ve toplumun temel yapı taşı olan yerel yönetimler bu eşitliğin sağlanmasında kilit rol oynamaktadır. Yerel düzeyde uygulamaya konulan eşitlikçi politikalar, kadınların günlük hayatında somut iyileşmeler yaratmakta, kadınların liderlik pozisyonlarına erişimini ve toplumsal katılımını güçlendirmektedir.

Yasaların toplumsal cinsiyet eşitliğini gözeten biçimde düzenlenmesi ve etkili biçimde uygulanması temel önceliklerdir. Ancak bunun ötesinde yerel yönetimler aracılığıyla yürütülen hukuk okuryazarlığı projeleri, farkındalık eğitimleri, kadınlara yönelik istihdam destekleri ve toplumsal hizmetler de toplumsal dönüşümün taşıyıcısıdır. Kadınların karar alma süreçlerine sadece temsili katılımı yetmez, içerikli ve etkin katılımı da mutlaka sağlanmalıdır.

Hukukçu Nazan Moroğlu'nun da vurguladığı gibi kadın haklarının yalnızca yazılı hukukta yer alması yeterli olmamakta, mutlaka etkin uygulama ve izleme mekanizmalarıyla güçlendirilmesi gerekmektedir. Bu alanda yerel yönetimlerin sorumluluk olarak kadınlara yönelik farkındalık eğitimleri ve hukuki destek mekanizmaları geliştirmesi gerekmektedir.

Kadına yönelik şiddet, sosyal adaletin ve insan haklarının önündeki en ciddi tehditlerden biridir. Güvenli kamusal alanların oluşturulması, şiddet mağdurlarının korunması ve desteklenmesi hem ulusal düzeyde hem de yerel düzeyde ortak bir sorumluluk olarak ele alınmalıdır. Bu süreçte kadınların ekonomik özgürlüklerini sağlayacak politikalar da hayati önemdedir. Kadınların iş gücüne katılımı artırılmalı, eşit ücret politikaları geliştirilmeli ve bakım emeği kamusal sorumluluk haline getirilmelidir.

Demokrasi, sadece seçimlerle değil toplumsal kapsayıcılıkla anlam kazanır. Kadınların siyasi ve kamusal alanda güçlü biçimde yer alması, demokratik sistemlerin istikrarı ve kapsayıcılığı açısından belirleyicidir. Bu bağlamda hem siyasal partiler hem sivil toplum hem de kamu kurumları kadınların liderlik potansiyelini desteklemeli ve bu alanda yapısal dönüşüm sağlamalıdır.

Yerel yönetimlerin eşitlikçi politikalar geliştirmesi ve uygulaması, sadece hizmet sunumu değil aynı zamanda kültürel dönüşüm anlamına gelir. Kamusal alanların kadınlar için erişilebilir, güvenli ve kapsayıcı biçimde yeniden tasarlanması; toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme ile kamu kaynaklarının adil dağıtımı; kültür, sanat ve miras politikalarının eşitlik temelinde yeniden yapılandırılması bu dönüşümün yapı taşlarıdır.

Hella Ben Youssef'in Tunus'taki deneyimlerden aktardığı gibi kadınların kamusal yaşama katılımı ve güvenli, eşitlikçi yaşam koşullarının sağlanması yerel yönetimlerin temel sorumluluklarından biridir.

Angèle Ndoumbe'nin Kamerun'dan verdiği örneklerde tanık olduğumuz gibi dünyanın birçok yerinde kadınların eğitime, sağlığa ve ekonomik kaynaklara erişiminde büyük eşitsizlikler var. İşte bu olumsuz koşullarda yerel dayanışma ağları ve kadın odaklı sivil toplum, şiddetin her türlüyle mücadelede kritik rol üstlenmektedir. Bunun 'Ana okuldan itibaren toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi verilmesi' ve erkek öğrencilerin "HeForShe" elçisi yapılması gibi somut olumlu sonuçlar veren projelerle yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.

Sırbistan'dan katılan Natasha Mihalovic'in vurguladığı gibi, demokratik katılımın gerilediği ortamlarda kadınların yalnızca temsili değil, karar alma süreçlerine etkili katılımları da hayati önem taşıyor. Siyasi masalarda yer verilmemesi durumunda, kadınların kendi sandalyelerini getirerek katılımının zorunlu olması gerekiyor.

İtalya'nın Milano kentinde, katılımcı ve cinsiyete duyarlı bütçelemeye kadınların güvenliği, çocuk bakımı ve iş imkanlarına doğrudan yatırım yapılması; Barcelona'da ise kent planlamasının kadın perspektifiyle dönüştürülmesi olumlu örnekler olarak ön plana çıkmakta.

Türkiye'de ise çeşitli büyükşehir ve ilçe belediyeleri yerel eşitlik eylem planları hazırlayarak kadınlara yönelik kreş hizmetleri, psikolojik destek merkezleri, üretici kooperatifleri ve istihdam destek programları yürütmekte. Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesi'nden hükümetçe çıkmış olması kadına yönelik şiddetle mücadelede önemli bir geri adım oluşturulsa da yerel yönetimler sözleşmenin ilkelerini uygulamayı sürdürmekte ve kadınları koruyucu önlemler almaktadır.

Sonuç olarak; kadın haklarının korunması, sosyal adaletin sağlanması ve barışın inşası, yalnızca kısa vadeli programlarla değil, uzun vadeli ve sürdürülebilir stratejilerle mümkün olacaktır. Bu kapsamda hükümetler, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve uluslararası iş birlikleri arasında güçlü bir eşgüdüm gerekmektedir. Kadınların hakları, yaşamları, emekleri ve sesleri, eşit ve adil bir dünya inşasının merkezinde yer almak zorundadır. Kadınların katılımı olmadan demokrasinin, sosyal adaletin ve barışın gerçekleşmesi mümkün değildir.

İkinci Oturum: “İstanbul Sözleşmesi: Kadına yönelik şiddetin ulusal ve yerel politikalarla sona erdirilmesi”

Dünyanın birçok yerinde kadınlar hayatın her alanında şiddetin farklı biçimlerine maruz kalmakta. Ailede, sosyal ortamda, siyasette var olan şiddet kadınların hem bireysel özgürlüklerini kısıtlamakta hem de topluma katılımını zorlaştırmaktadır. Kadına yönelik şiddet yalnızca bireysel ya da psikolojik bir sorun değil kültürel kalıplarla da şekillenen toplumsal cinsiyet eşitsizliğine dayalı sistemsel bir sorundur. Savaş, abluka ve yoksulluk gibi koşullar altında ise kadınlar çok katmanlı şiddete maruz kalmaktadır.

İşte bu noktada Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesi, kadına yönelik şiddeti kadına yönelik ayrımcılığın bir türü ve insan hakkı ihlali olarak tanımlayan ve devletlere bağlayıcı sorumluluklar yükleyen bir uluslararası sözleşmedir. Şiddetin önlenmesi, mağdurların korunması, failerin cezalandırılması ve eşitlikçi politikaların geliştirilmesi olmak üzere dört temel ilke üzerine kuruludur.

Kadının yaşam hakkı, onuru ve eşitliğini güvence altına alan çok yönlü bir çerçeve sunan eğitimden barınma hizmetlerine, veri toplamadan yasal düzenlemelere kadar birçok alanda devlete görev yükleyen sözleşme, sadece Avrupa ülkeleriyle sınırlı olmayıp tüm ülkeler için açık ve evrensel bir belgedir. Kadına yönelik şiddeti toplumsal cinsiyet eşitsizliğine dayalı yapısal bir sorun olarak tanımlayan sözleşme; kültür, gelenek ve din gibi unsurların şiddeti meşrulaştırma aracı haline getirilemeyeceğini ortaya koyar.

İstanbul Sözleşmesi'nin yanı sıra Afrika'da Maputo Protokolü, Latin Amerika'da Belem do Para Sözleşmesi ve BM bünyesindeki CEDAW sözleşmesi kadına yönelik şiddetle mücadelede uluslararası önemli sözleşmelerdir. Ancak İstanbul Sözleşmesi kadına karşı şiddeti en ayrıntılı şekilde tanımlayan ve uygulama mekanizmaları içeren en kapsamlı metindir.

Türkiye, 2011 yılında İstanbul Sözleşmesi'ni ilk imzalayan ve Meclis'in de oy birliğiyle kabul eden ülke iken, 2021 yılında bir Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile tek taraflı olarak sözleşmeden çekildi.

İstanbul Sözleşmesi'nin hazırlanma sürecinde ve izleme mekanizmasında aktif rol alan Prof. Dr. Feride Acar'a göre sözleşme yalnızca bir hukuk metni değil, aynı zamanda kadınların yaşam hakkını ve onurunu güvence altına alan evrensel bir taahhüttür. Kadına karşı mücadelede önleme, koruma, sorgulama, kovuşturma ve bütüncül politika geliştirme bu sözleşmenin temel dayanağıdır.

Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çıkma kararı da kadınların yaşam hakkına doğrudan tehdit oluşturan ciddi siyasi bir geri adımdır ve sadece hukuki değil, aynı zamanda toplumsal düzeyde ağır sonuçlar doğurmaktadır.

Ancak sözleşmeden çekilme süreci Türkiye'de kadın hareketini daha dirençli, görünür ve etkili hale getirdi. Kadınlar bir yandan sözleşmeye sahip çıkarken, diğer yandan yerel yönetimlerde ve sivil toplumda dayanışma ağlarıyla şiddetle mücadeleyi sürdürebilecek yeni alanlar inşa edildi.

Bunun yanı sıra 2024 yerel seçimlerinde sosyal demokrat belediyeler ve kadın yerel yönetici sayısındaki artış şiddetle mücadelede dönüştürücü etki yarattı. Belediyeler danışma merkezleri, sığınma evleri, kreş hizmetleri ve güvenli ulaşım gibi alanlarda kadınların ihtiyaçlarını doğrudan karşılayan projelerle eşitlikçi kent hedefinde önemli yol aldı. Kadınların yerel yönetimlerde daha görünür hale gelmesi ve projelerin kadın odaklı planlanması hizmetlerin erişilebilirliğini, niteliksel derinliği de arttırdı. Yerelde toplumsal eşitliğe katkı sağladı.

Kadına yönelik şiddetle temel mücadele alanlarından biri de eğitimidir. Şiddet biyolojik değil kültürel olarak öğrenilen bir davranış olduğu için toplumsal cinsiyet temelli eşitlikçi eğitimin erken yaşlardan itibaren eğitim sistemine entegre edilmesi zorunludur.

Kadına yönelik şiddetle mücadelenin aksayan yönü ise ulusal mevzuat ve uluslararası sözleşmelerin uygulanması aşamasında eksikliklerdir. GREVIO raporlarına göre cezasızlık, kurumlar arası eşgüdüm eksikliği, yeterli sığınma evi bulunmaması, kolluk kuvvetlerinin eğitimsizliği ve yeni şiddet biçimlerinin (siber şiddet gibi) yasal olarak tanınmaması uygulamadaki temel sorunlardır.

Kadınlara karşı şiddetle mücadele, aynı zamanda demokrasi, özgürlük ve toplumsal barış mücadelesidir. Şiddetin önlenmesi, kadınların güçlendirilmesi ve eşitliğin sağlanması için sürdürülebilir, bütüncül ve katılımcı politikaların oluşturulmalıdır. Sözleşmelerin etkili olabilmesi ve kadına yönelik şiddetin sona erdirilmesi için; siyasal iradenin kararlılığı, kamu kaynaklarının eşitlik odaklı eğitimler için kullanımı, yerel yönetimlerin aktif katılım ve kapsayıcı hizmetler ile sivil toplumla güçlü iş birliği, uluslararası dayanışma ve izleme mekanizmaları ile toplumsal farkındalığın artırılması gerekmektedir.

Sonuç olarak; İstanbul Sözleşmesi yalnızca bir metin değil, kadınların yaşam hakkının ve onurunun teminatı, eşit, özgür ve şiddetsiz bir yaşamın mümkün olduğuna dair ortak bir taahhüttür. Türkiye'nin sözleşmeden çekilmesi ciddi bir geri adım olmakla birlikte, kadın hareketinin direnciyle sözleşmenin ruhu yaşamaya devam etmektedir. Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında da Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'ne geri dönüşü derhal sağlanacaktır.

Nazan Moroğlu, LL.M.

AVUKATLAR VAKFI BAŞKAN YARDIMCISI
MEF Ü. HUKUK F. ÖĞRETİM ÜYESİ

Değerli Socialist International Women başkanı ve üyeleri, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreteri ve üyeleri, tüm katılımcılar hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum. Sayın Camilo ve Sayın Böke davetiniz için sizlere teşekkür ediyorum.

Kadın dayanışmasının güzel bir örneğini yaşayacağımız bu önemli toplantıda farklı ülkelerden İstanbul'a gelen konuklarımız hoş geldiniz, bu anlamlı toplantıda bir arada olmak büyük mutluluk.

Yeni fikirler ve yeni bakış açılarıyla dolu bir gün bizi bekliyor.

İnanıyorum ki, sürekli değişen dünyamızda kadın hakları, sosyal adalet ve barış konusunda ilham verici sunumlar, öneriler ve uygulama örnekleri dinleyeceğiz.

Toplantının birinci oturumda konu başlığımız “sürekli değişen bir dünyada kadın haklarının ve sosyal adaletin garanti altına alınmasında hükümetlerin ve yerel yönetimlerin rolü..”

Bir toplumda sosyal demokrasinin temel kriteri eşitliktir, kadın erkek eşitliğidir. Bir hukukçu olarak öncelikle şunu vurgulamak isterim. Yasalarda kadın erkek eşitliğine tam anlamıyla yer verilmemişse, cinsiyete dayalı ayrımcılık devam ediyorsa kadın hakları garanti altına alınamıyor.

Bu nedenle eşitlikten, özgürlükten, sosyal adaletten, demokrasiden söz edebilmek için öncelikle yasalarda cinsiyete dayalı eşitlik sağlanmış olmalıdır. Ayrıca, sosyalist toplum anlayışının yerleşmesi için kadın erkek eşitliği sadece teoride ve hukuk metinlerinde kalmamalı, aynı zamanda eğitimde, ailede, istihdamda, karar mekanizmalarında ve toplumsal yaşamın her alanında duyarlılıkla uygulanmalıdır.

Ben yaklaşık kırk yıl önce Türkiye'nin Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Kaldırılması Sözleşmesini (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women-CEDAW) onayladığı 1985 yılından beri, ülkemizde ve uluslararası platformlarda, Avrupa Konseyinde, Birleşmiş Milletlerde kadının insan hakları mücadelesi içinde yer almaktayım.

1989 yılında İstanbul Üniversitesinde kurulan Kadın Araştırmaları Ana Bilim Dalında, Kadın Hukuku alanında master yaptım. Türkiye'de Kadın Hukuku alanında ilk akademik çalışma olan “Kadının Soyadı” tezim yayınlandı. Yirmi yıldır Hukuk Fakültelerinde Kadının İnsan Hakları Hukuku (Gender Law) dersini vermeye devam ediyorum. Akademik çalışmalarım yanında uluslararası “Des Femmes Des Carrieres Juridiques -FIFCJ” üyesi olan Türk Hukukçu Kadınlar Derneği, “Graduate Women International -GWI” üyesi olan Türk Üniversiteli Kadınlar Derneği gibi NGO'larda ve kurucu başkanı olduğum TÜBAKKOM-Türkiye Barolar Birliği Kadın Hukuku Komisyonunda aktivist olarak eşitlik, özgürlük, demokrasi mücadelesini sürdürüyorum.

Sürekli değişen dünyada kadın haklarında ilerlemeleri de yaşadık; son yıllarda olduğu gibi eşitlikten geri adım girişimleriyle de karşılaştık. Türkiye’de kadın hareketinin güçlü bir dayanışma içinde kazanılmış haklarımızı korumak için mücadele ettiğini paylaşmak isterim. Uluslararası kadın dayanışmasının da çok önemli olduğunu, hepimize güç verdiğini görüyoruz.

Sürekli değişen bir dünyada kadının insan haklarını güvence altına almak için, hükümetlerin ve yerel yönetimlerin uygulayacağı eşitlik politikalarının büyük önemi vardır.

Uygulanması gereken başlıca çalışmalara özetle değinmek isterim:

• Öncelikle Yasal Düzenlemeler yapılmalı:

Hükümetler, *kadın haklarını koruyan, eşit hakların yaşama geçirilmesine destek oluşturan yasaları çıkarmalı. *Kadının insan haklarına ilişkin uluslararası sözleşmeleri onaylamalı ve yürürlüğe geçirmeli. *Güncel gelişmelere uyum sağlamak için yasa değişikliklerini gecikmeksizin yapmalı. *Ve yasaların etkin bir şekilde uygulanmasını sağlamalıdır.

• Yerel yönetimlerce yasal haklar eğitimleri verilmeli:

Kadınların ve toplumun, hakları konusunda bilgi sahibi olması için bilgilendirme programları, halka açık eğitimler düzenlenmelidir. Bu konuda yerel yönetimlerin sivil toplum kuruluşları ve Barolarla birlikte *‘‘Hukuk Okur Yazarlığı’’ (legal literacy) projeleri yapmaları, kadın haklarının öğrenilmesine, özellikle Adli Yardım desteğiyle mağdurların korunmasına önemli katkısı olacaktır. İstanbul Kadın Kuruluşları Birliği olarak yaklaşık yirmi yıldır il ve ilçe Belediyeleri ile birlikte uyguladığımız bir sertifika programı olan Hukuk Okur Yazarlığı projesini bütün yerel yönetimlere öneririm. *Projeyi ‘‘haftada bir gün- bir konu’’ olmak üzere beş haftalık bir Eğitim Programı halinde uyguluyoruz ve beş hafta katılmış olanlara Hukuk Okur Yazarlığı Sertifikası veriyoruz. Konu başlığı örnekleri: *Aile Hukuku (evlenme-boşanma-velayet-mal rejimleri); *Miras Hukuku; *Tüketici Hukuku *İş Hukuku;; *6284 sayılı Kanun (Kadına yönelik şiddetle mücadele yasası). Katılımcıların öneri ve taleplerine göre *Kira Hukuku ve/veya *Yapay Zeka Hukuku da programa ekleniyor. (‘‘Legal literacy is the key for gender equality’’ Beijing Declaration -1995).

• Ekonomik Destek verilmeli:

*Kadın girişimcileri destekleyen ve ekonomik fırsatlar sunan programlar oluşturulmalı. *Yerel yönetimler, kadınların iş gücüne katılımını artıracak Yerel Eşitlik Eylem Planı yapmalı ve uygulamaya geçirmeli. Örneğin İstanbul Büyükşehir Belediyesinin kapsamlı *Yerel Eşitlik Eylem Planı ve İstanbul Kent Konseyi ile birlikte yaptığı uygulamalar Türkiye’de diğer yerel yönetimler için önemli bir yol haritası olmaktadır.

• Güvenli Ortamlar Oluşturulmalı:

Yerel yönetimler, kadınların güvenliğini sağlamak için, kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve mağdurun korunması hizmetlerini artırmalıdır. Bu kapsamdaki çalışmalar, kadınların toplumda güven içinde olmalarını sağlayacaktır.

▪ Kadınların Aktif Katılımı ve Temsil Oranı Güçlendirilmeli:

Kadınların karar alma süreçlerine aktif olarak katılmaları sağlanmalı. Yönetim kademelerinde, karar verici konumlarda daha fazla kadın temsiline olması, kadının insan hakları açısından alınacak kararlar açısından önemli bir kazanımdır. Kadınların eşit oranda temsili demokrasinin temel kriteridir ve aynı zamanda sürdürülebilir kalkınmanın itici gücüdür. Bu nedenle parlamentoda, hükümette, yerel yönetimlerde ve şirketlerin yönetim kurullarında kadınların temsil oranını artırmak amacıyla (CEDAW 4. maddesinde “geçici özel önlem” olarak düzenlenmiş olan) “cinsiyet kotası” uygulanmalıdır.

▪ İşbirliği ve Ağlar Oluşturulmalı:

Hükümetler ve yerel yönetimler tarafından, Kadın Kuruluşları, Eşitlik Platformları ve Barolar gibi kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde kadın haklarının savunulmasına ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin yaşama geçirilmesine yönelik projeler uygulanmalıdır. Yapılan projelerin tanıtılması, örnek alınması, yaygınlaştırılması için farklı yöntemler yararlı olabilir.

Burada bir sivil toplum kuruluşu olan Sosyal Demokrasi Vakfı tarafından açılan “İl ve ilçe belediyelerinin kadınların toplumsal statülerini yükseltilmesine, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına destek vermek amacıyla uyguladığı projelerle katılabileceği” bir Ödüllü Yarışmayı örnek vermek isterim.

Sosyal Demokrasi Vakfı, açtığı ödüllü yarışma için Türkiye genelinde belediyelerin kadınların güçlenmesine destek oluşturmak amacıyla yürüttükleri projelerini göndermeleri çağrısında bulundu. Türkiye çapında büyükşehir, il ve ilçe belediyelerinden toplam 389 proje ile başvurular geldi. Bu projeler benim de üyesi olduğum bir jüri tarafından değerlendirildi. Projeler o kadar amaca uygun ve kapsamlıydı ki, seçmekte gerçekten çok zorlandık.

Örneğin şiddet mağduru kadınları korumak için bütün başvuru merkezlerine erişim yolunu ve destek hizmetleri birimlerini gösteren “Mor Harita projesi” gibi ödül verilen projelerin bir kısmı, daha sonra diğer birçok belediye tarafından örnek alındı ve ülke çapında uygulanmaya başlandı.

Sözlerimi bitirmeden önce kısaca, Türkiye Cumhuriyeti’nin 1923’de kuruluşundan itibaren yaşanan büyük toplumsal dönüşümle laik hukuk, eşitlik, kadın erkek eşitliği yolunda önemli kazanımlar sağlanmış olduğuna dikkat çekmek isterim.

Cumhuriyetimizin ilk onbeş yılında eğitimde ailede ve yaşamın her alanında devrim yasaları çıkarılmış ve Türkiye’de kadın erkek eşitliği bir devlet politikası olarak kabul edilmişti. Bilindiği gibi, 1930’lu yıllarda birçok ülkede kadınlara siyasi haklar tanınmamıştı. Bu konuda “doğru başlangıç” olarak nitelediğim bir örnek vermek isterim. Henüz “Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi-1948”; “Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Kaldırılması Sözleşmesi-1979” gibi uluslararası sözleşmelerin dünya gündeminde bile olmadığı bir dönemde, Türkiye’de kadınlara önce 1930’da yerel yönetimlere, 5 Aralık 1934 yılında da milletvekilliğine seçme seçilme hakkı tanınmıştır. 1935 yılında yapılan seçimlerde Türkiye parlamentoda kadın milletvekili oranı ile dünyada 2. sırada yer almıştır.

Atatürk, Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren halka açık konuşmalarında “Milletimiz güçlü bir millet olmaya azmetmiştir. Bunun gereklerinden biri de kadınların her konuda yükselmelerini sağlamaktır” ifadeleriyle kadınların güçlenmesinin önemini vurgulamıştır.

Türkiye’de akademik alanda ise olumlu bir tablo görüyoruz.

Günümüzde kadın akademisyen oranı % 46,4 olup, Avrupa ve OECD ortalaması üstündedir. Üniversitelerde kız öğrenci oranı % 51. Hukuk mesleğinde kadınların oranı da giderek yükseliyor. Benim de kayıtlı olduğum İstanbul Barosunda Mayıs 2025 itibarıyla 65.772 avukatın yarıdan fazlası kadındır, avukatların 34.532’si kadın, 31.140’i erkektir.

Ne yazık ki daha sonraki yıllarda siyasette bu doğru başlangıç sürdürülemedi. 2023 seçimlerinde parlamentoda kadın milletvekili oranı % 19,9’da kaldı. Oysa siyasette kadın erkek eşitliği demokrasinin temel kriteridir. Eşitlik için demokrasi için mücadeleye devam ediyoruz.

Kadın haklarının hareket noktası insan haklarıdır. İnsan haklarından söz edebilmek için dünyada barışın sağlanmış olması gerekir. For equal rights peace is a must..

Sosyalist enternasyonelin temel ilkelerinde vurgulandığı gibi, “Barış, tüm umutlarımızın ön koşuludur. Tüm siyasi sistemler için ortak çıkar niteliğindeki temel bir değerdir ve insan toplumu için gereklidir.”

Biz kadınlar kazanımlarımızın farkındayız. Ancak ülkemizde özellikle son on yıldır özellikle eğitimde, hukukta, adalette, kadın haklarında yaşanan geri adımlardan kaygılıyız.

Biliyoruz ki; dünyada ve ülkemizde gerçek demokrasi ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşabilmek, kadın haklarının ve sosyal adaletin sağlanmasıyla mümkün olacaktır. Bu konuda kararlı bir devlet politikasının uygulanmasına ve yerel yönetimlerin, Baroların, tüm kurum ve kuruluşların iş birliğine, dayanışmasına ihtiyaç vardır.

Biz kadınlar, eşit hakları koruyabilmek için ve kadın dayanışmasıyla olumlu adımlar atılmasına destek oluşturmak için kararlıyız ve mücadeleye devam ediyoruz..

Biliyoruz ki kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber, ya hiç birimiz...

Kadınlara Yönelik Şiddetle Mücadele İçin Küresel Bir Rehber: İstanbul Sözleşmesi

Prof. Dr. Feride Acar

BM CEDAW AND AVRUPA KONSEYİ GREVIO ÖNCEKİ DÖNEM BAŞKANI

Bugün burada sizlerle birlikte olmak ve insan hakları, toplumsal cinsiyet eşitliği ve demokrasinin kalbinde yer alan bir konuda konuşmak benim için büyük bir onur. Kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddetin ortadan kaldırılmasında uluslararası sözleşmelerin özellikle de İstanbul Sözleşmesi'nin rolü ve etkisi hakkında konuşacağım.

Günümüzde uluslararası düzlemde var olan çeşitli insan hakları sözleşmeleri, bireylerin içinde yaşadıkları toplumda güvenlik ve eşitliklerinin sağlanması ve onurlarının korunması için bir çerçeve çizer; bunu sağlamak için devletlerin yükümlülükleri ve somut taahhütlerini dile getiren bağlayıcı hukuk belgeleridir. Ancak, biliyoruz ki toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve bu eşitsizlikten kaynaklanan kadınlara yönelik şiddet şiddet günümüzde bütün toplumlarda hâlâ en yaygın insan hakları ihlali olmaya devam etmektedir.

Benim konuşmamın odağı, tam da bu nedenle İstanbul Sözleşmesi olacak.

Bu bölgesel sözleşme 2011 yılında Avrupa Konseyi tarafından kabul edilen ve tam adı Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İç Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadele Hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi olan uluslararası hukuk metnidir.

İstanbul Sözleşmesi 2014 yılında yürürlüğe girmiştir ve şu anda Avrupa Konseyi'ne üye 46 devletten 38 tanesinin onaylayıp, uyguladığı bir sözleşmedir.

Türkiye İstanbul Sözleşmesini ilk onaylayan (2011) ve bu sözleşmeden ilk ve tek çıkan (2021) devlettir.

İstanbul Sözleşmesi dünyada kadınlara yönelik şiddeti konu alan en kapsamlı uluslararası hukuk belgesidir. Avrupa kökenli olsa da bu sözleşme tüm devletlerin onayına açıktır. Kadın hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği ilkelerini önemseyenler için çok yararlı ve güçlü bir yol haritası sunan bu belgenin Sosyalist Enternasyonal 'ce de benimsenmesinde yarar vardır. Ancak bu sözleşmenin önemini tam olarak kavrayabilmek için, onu uluslararası kadınların insan hakları hukukunun geniş çerçevesine yerleştirmekte fayda vardır. :

Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW, 1979), bütün dünyada "kadın haklarının küresel anayasası" olarak kabul edilir. Bu sözleşme kadınların erkeklerle sosyal, ekonomik, kültürel ve aile yaşamı dahil tüm kamusal ve özel alanlarda eşitliğini garanti altına almıştır. Ancak, BM tarafından 1979 yılında kabul edilmiş olan CEDAW metninde, dönemin koşulları gereği, kadına yönelik şiddetten (KYŞ) bahsedilmemiştir.

İlerleyen yıllarda bu eksikliği gidermek amacıyla CEDAW Komitesi bu konuda CEDAW Sözleşmesini yorumlayıp, açıklayan metinler geliştirmiş ve bunları Genel Tavsiyeler olarak yayınlamıştır. Bu bağlamda. Genel Tavsiyeler 19 (1992) ve 35 (2017) özellikle önemlidir. Bu belgelerde kadınlara yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet artık hem kadınlara yönelik ayrımcılığın bir nedeni hem de sonucu olarak tanımlanmış ve devletlerin bu olgu ile etkili mücadele etmeleri CEDAW'ın uygulanması açısından da talep edilir hale gelmiştir.

Takip eden yıllarda dünyanın değişik bölgelerinde kadınlara yönelik şiddetin farklı türleri ile mücadele amaçlı bölgesel sözleşmeler de yapılmıştır. Bu bağlamda Güney Amerika'da Belém do Pará Sözleşmesi (1995) ve Afrika'da Maputo Protokolü (2005) bölgesel düzeyde taahhütleri pekiştirmiştir.

Değerli Katılımcılar,

Bütün bu hukuki belgelerde kadınlar için yalnızca yasal değil, aynı zamanda fiili eşitlik öngörülmüştür. Diğer bir deyişle, sadece fırsat eşitliği yeterli değildir; sonuçlarda eşitlik hedeflenmiştir. Benzer biçimde toplumda eşitsizliği sürdüren ayrımcı geleneklerin ve kalıp yargıların ortadan kaldırılması için kültürün dönüştürülmesi gereği vurgulanmıştır.

Kadına yönelik şiddet ise, kadınların haklarını kullanmalarını ve bu haklardan faydalanmalarını engellediği için onlara yönelik bir ayrımcılık ve bir insan hakları ihlali olarak vurgulanmıştır.

İşte, 2011 yılında Avrupa Konseyi tarafından kabul edilen ve 2014 yılında yürürlüğe giren İstanbul Sözleşmesi bu küresel birikimin üzerine inşa edilen ve özellikle kadınlara yönelik şiddeti konu alan en kapsamlı uluslararası hukuk belgesidir.

İstanbul Sözleşmesi Avrupa kökenli olsa da tüm dünya devletlerinin imza ve onayına açıktır.

“İstanbul Sözleşmesi neden önemlidir?” diye sorulduğunda ise ilk aşamada karşımıza çıkan nedenleri şöyle sıralayabiliriz. Bu Sözleşme kadınlara yönelik şiddeti, toplumda cinsler arasında eşit olmayan güç ilişkilerine dayanan yapısal ve sistematik bir sorun olarak tanımlar. Sözleşme bu ön kabule bağlı olarak, toplumda var olan ve fiziksel ve cinsel şiddetten zorla evlendirme ve kadın sünnetine kadar uzanan, geniş bir şiddet yelpazesi gerçeğini açık biçimde tanımlar.

İstanbul Sözleşmesi toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin doğal ve kaçınılmaz olmadığı; önlenabilir bir toplumsal sorun olduğu ön kabulünden hareket ederek devletlerin bu tür şiddetle etkili politika ve eylemlerle mücadelesini öngörür. Bu bağlamda da kadınlara yönelik şiddeti meşrulaştıran ve bu şiddetin sür-git devamında etkili olan geleneksel, kültürel veya dini uygulamaların ortadan kaldırılmasını talep eder.

İstanbul Sözleşmesi'nin 4P Uygulama Çerçevesi

İstanbul Sözleşmesinin etkili uygulaması için devletlerin birbirine bağlı dört temel unsuru birlikte ele almaları gerekir. Bunlar, İngilizce'deki kelimelerin baş harfleri ile, '4P' diye anılan alanları kapsar.

Daha açık bir dille söylersek, Sözleşme devletin kadınlara karşı ayrımcılıkla mücadele için eğitim, farkındalık artırma ve uzman eğitimi gibi şiddeti Önleme (Prevention) yollarını geliştirirken, bir yandan da mağdurlar için yeterli sayı ve donanımda sığınaklar, şiddete uğrayanlar için yardım hatları, hukuki destek imkanı ve gerçekçi risk değerlendirme uygulamaları sağlayarak mağdurlara etkili Koruma (Protection) öngörmektedir. Sözleşmeye taraf olan devletlerin ceza hukuku uygulamalarının etkili bir Kovuşturma (Prosecution) gerçekleştirmeleri talep edilmekte, ve de bütün bunların kurumlar arası koordinasyon, yeterli kaynak tahsisi, sürdürülebilir stratejiler vb. gibi yollarla bütüncül bir Politika (Integrated Policies) biçiminde planlanıp, uygulanmasını istemektedir.

İstanbul Sözleşmesi'ni onaylayan devletler için bunlar yalnızca hedef değil, hukuki yükümlülüklerdir. Nitekim Sözleşme'nin "iki katmanlı" izleme mekanizması da bu süreci takip edip değerlendirmekle yükümlüdür. Bu sistem uluslararası seçimle oluşturulan (15 kişilik) bir bağımsız uzmanlar grubu GREVIO (Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddete Karşı Eylem Uzmanlar Grubu) ve bu grubun yaptığı inceleme ve ülke ziyaretleri sonucu oluşturup yayınladığı değerlendirme raporlarını ilgili devlete iletmek ve önerilerin uygulanmasını takip etmekle görevli olan 15 kişilik (sözleşmeye taraf devletlerin hükümet temsilcileri) Taraflar Komitesi'nden oluşur. Sürekli hesap verebilirlik ve yönlendirme sağlanması için oluşturulmuş olan bu yapı bugüne kadar sorunsuz ve etkili çalışmıştır.

İlerlemeden Zorluğa: Değişen Dinamikler

GREVIO'nun bugüne kadar ki denetim raporları, birçok devletin İstanbul Sözleşmesini uygulamak için önemli bazı adımlar attığını göstermektedir. Örneğin; pek çok ülkede şiddeti önlemeye yönelik Ulusal Eylem Planları kabul edilmiş; ceza yasaları alanında "rıza" esasına dayalı tecavüz tanımları da dahil olmak üzere hukuki reformlar yapılmış; sığınaklar ve destek hizmetlerine daha fazla kaynak ayrılmış; daha güvenilir veri toplama sistemleri kurulmaya başlanmıştır.

Ancak bütün bu ilerlemelere rağmen, hiçbir ülkede Sözleşme'nin bütünü ile uygulandığını söyleyemeyiz. GREVIO raporları, birçok yerde uygulamada ciddi eksiklikler olduğunu ortaya koyduğu gibi, 'yeni' diye nitelenen bazı şiddet formlarındaki artışa da işaret etmektedir. Bu bağlamda gözlemler birçok yerde özellikle çevrimiçi taciz ve teknoloji aracılığıyla gerçekleştirilen şiddetin arttığının, örneğin, siber takip, intikam pornosu gibi taciz biçimlerinin yaygınlaştığına işaret etmektedir. GREVIO'nun gözüne çarpan bir diğer önemli gerçek ise evli çiftlerin boşanması durumunda mahkemelerin çocukların velayeti kararlarında, çok defa aile içi şiddet geçmişinin göz ardı edilmekte olduğu ve kararların sadece 'ebeveyn hakları' gözönünde bulundurularak verildiğidir.

Bir diğer gözlem ise birçok ülkede savunmasız grupların, özellikle de göçmen kadınların, sığınaklara erişiminin yetersiz olduğudur. GREVIO'nun genel izlenimi İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanmasında çoğu yerde ev-içi şiddet alanında mahkûmiyet oranları düşüktür: bir diğer deyişle, var olan yasaların uygulanması zayıftır. Keza, sağlık ve güvenlik personeli gibi uygulama için ön saflarda çalışan profesyonellere yönelik eğitimler yetersizdir.

Değerli katılımcılar,

İstanbul Sözleşmesi'nin bu uygulama eksikliklerinin arkasında, birçok ülkede, son on yılda güçlü, muhafazakâr ve gerici politik rüzgârların esmesi ve bunun kamusal söylemi, politika yapım süreçlerini ve uygulamaları etkilemesi yatmaktadır.

Hepimiz toplumsal cinsiyet eşitliği ve insan hakları konusunda zor bir dönemden geçiyoruz. Öyle ki, bugün birçok toplumda "toplumsal cinsiyet" ve "cinsiyet eşitliği" kavramları bile sorgulanmakta ve reddedilmektedir. Birçok yerde gerici ve popülist hareketler (ve hükümetler) "din- temelli, milliyetçi, geleneksel ve aile-merkezli" olduğunu iddia ettikleri söylemlerle, kadın-erkek eşitliği ve kadın haklarına karşı bir duruşu açıkça sergilemektedirler. Bu saldırıların başlıca hedeflerinden biri ise, sıklıkla, İstanbul Sözleşmesi olmaktadır.

Öncülüğten Gerilemeye: Türkiye'nin Yön Değişimi

Türkiye, 2011 yılında İstanbul Sözleşmesi'ni ilk imzalayan ve onaylayan devlettir.

O dönemde, daha önce kadınlara yönelik şiddet konusunda AHİM tarafından, mağduru yeterince koruyamadığı gerekçesiyle, Türkiye aleyhine alınan bir kararla (Opuz vs. Türkiye, 2009) bu konunun uluslararası hukuk gündeminde ön plana çıkmış olması Türkiye'nin bu alanda atılan adımlarda ön planda yer almasına neden olmuştur. Türkiye Cumhuriyeti o dönemde, bu sözleşmenin Avrupa Konseyi'nde hazırlanmasına adeta öncülük etmiştir. Sözleşmenin ülkede ciddi bir sorun olan kadın cinayetleriyle mücadelede etkili bir araç olacağı düşünülmüştür. Bu amaçla İstanbul Sözleşmesi'nin de öngördüğü biçimde bazı olumlu adımlar atılmaya başlanmıştır. Örneğin; 2012 yılında 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun çıkarılmış ve Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM) hızla kurulmuştur.

Bu dönemde İstanbul Sözleşmesi'nin yapımına Türkiye'nin dış politika gündeminde de üst sıralarda yer verilmiş ve diploması kadrosu tarafından Sözleşme'nin yapılması ciddi anlamda desteklenmiştir. Dönemin hükümeti, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Opuz v. Türkiye (2009) kararı sonrasında İstanbul Sözleşmesi'nin yapımında aktif bir rol alınmasını etkili bir yanıt olarak görmüştür. Ayrıca, bu dönemde gündemde olan Türkiye'nin AB üyeliği hedefi için de Sözleşme'nin yapımında olumlu bir rol oynamanın güçlü bir siyasi destek aracı olacağı düşünülmüştü. Nitekim süreç bu niyet ve doğrultuda ilerlemiş ve Türkiye İstanbul Sözleşmesi'ni ilk imzalayan devlet olmakla kalmamış bu Sözleşme'nin başka Avrupa Konseyi üyesi devletlerce onaylanmasını teşvik amacıyla etkin bir rol oynamıştır.

Erken bir aşamada Sözleşme'nin uygulamasına ilişkin GREVIO denetiminden de geçen Türkiye (2017-2018), Mart 2021'de, Cumhurbaşkanlığı kararıyla (TBMM onayı olmadan) Sözleşme'den çekildiğini ilan etti. Bu kararla, Türkiye Sözleşme'den çekilen ilk ve tek ülke oldu. Bu karar sivil toplum ve muhalefet partilerinden ciddi bir tepki gördü. Çok sayıda kadın örgütü, baro ve muhalefet partisi, çekilme kararının usul ve uygulamasının yürürlükteki iç hukuka aykırı olduğunu savunarak Danıştay'a 200'den fazla dava açtı. Ancak, yaşanan uzunca bir sürecin sonunda bu davaların tamamı reddedildi.

Hükümet çekilme gerekçesi olarak, Sözleşme'nin "aile değerleriyle bağdaşmadığını" ileri sürerken büyük ölçüde LGBTQİ+ hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği hedef alındı. Oysa, Sözleşme'de yalnızca bir yerde, o da son derece genel ve evrensel bir ayrımcılık yasağı maddesi içinde, cinsel yönelime yapılan tek bir atıf vardır (Madde 4.3). Dolayısıyla bu çekilme kararı, insan haklarının pazarlık konusu hâline geldiğini gösteren kaygı verici bir siyasi yön değişiminin işareti oldu.

Feminist Direniş

Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çıkışı, ülke tarihindeki en büyük feminist seferberliklerden birini tetiklediğini söyleyebilirim. Ülke genelinde sokaklara çıkarak protestolar düzenleyen kadın grupları "İstanbul Sözleşmesi'nden Vazgeçmiyoruz." sloganını haykırdı. İstanbul Sözleşmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliği hakkında ülke çapında farkındalık kampanyaları başlatıldı; çekilme kararını mahkemelere taşıdılar. Kadın sivil toplum örgütleri, protestolar, hukuki başvurular ve uluslararası dayanışma çalışmalarıyla çok yönlü bir mücadele yürüttü. Kadın örgütleri bu süreçte, Sözleşme'yi ulusal siyasi söylemin bir parçası hâline getirmekte oldukça etkili oldular ve siyasi muhalefetin de konuyu gündemde tutmasını sağladılar.

Aslında, toplumun geniş kesimleri İstanbul Sözleşmesi'ni ilk kez bu süreçte öğrenmişti ama bu Sözleşme'den ayrılmış olması, ülkedeki demokratik gerilemenin bir sembolü hâline geldi.

Türkiye'de yaşananlar asırı bir örnek olsa da, İstanbul Sözleşmesi başka bazı ülkelerde de paralel tepkilerle karşılaştı. Bu bağlamda, GREVIO'nun Aralık 2024 tarihli 6. Faaliyet Raporu, Avrupa genelinde alarm verici duruma işaret etmektedir. Bu rapora göre; pek çok yerde siyasetteki otoriterleşme sivil toplumun hareket alanını daraltmakta ve özellikle kadın hakları STK'ları, politika yapım süreçlerinden dışlanmaktadır. Aynı zamanda, yönetsel engeller ve rekabetçi fon yapıları, bu STK'ların çalışmalarını zorlaştırmaktadır. En dikkat çeken oluşum ise birçok ülkede siyasal kutuplaşma ve cinsiyet karşıtı söylemler yoluyla feminist hareketler önyargılarla damgalanmakta ve kadın hakları talepleri toplumlara ideolojik tehdit olarak gösterilmektedir. Bu bağlamda bir diğer olumsuz gözlem ise siyasette kadınların sayısının ve etkisinin artmasıyla birlikte, kadın siyasetçilere yönelik şiddetin de artıyor oluşudur.

Öte yandan GREVIO raporlarına göre öne çıkan yeni cinsiyetçi şiddet biçimleri yaygınlaşmaktadır. Bu bağlamda GREVIO dijital şiddetin arttığını saptamakta ve özellikle şiddet içerikli pornografi, görüntüye dayalı istismar (image-based abuse), çevrimiçi takip (online stalking) ve genç kadınlar ve kız çocuklarını hedef alan akran şiddeti gibi davranışların yaygınlaştığına işaret etmektedir. Bir diğer gözlem ise dijital platformlardaki, şiddetle etkili biçimde başa çıkılmadığı ve çoğu kadın olan mağdurların çoğunlukla başvuru ve tazminat yollarından yararlanamadıklarıdır.

Öte yandan, GREVIO raporlarında bazı olumlu gelişmelere de yer verilmektedir. Örneğin, Danimarka, İsveç ve İspanya gibi ülkeler, mevcut yasalardaki cinsel tecavüz tanımını değiştirerek sadece "rıza"ya dayalı ilişkilerin tecavüz sayılmayacağını kabul ettiler.

Keza, şiddeti önleme tedbirlerinin erken yaşta alınması gereği giderek daha fazla kabul görüyor. Nitekim, bazı ülkelerde cinsellik eğitimi, dijital okuryazarlık, sağlıklı ilişkiler eğitimi gibi konular okullarda müfredata giriyorsa da bu tür adımlar da "aile değerlerini koruma" iddiası taşıyan gerici ideolojiler tarafından hedef alınmakta ve tepkilerle karşılanmaktadır.

Değerli Katılımcılar,

İstanbul Sözleşmesi yalnızca bir uluslararası antlaşma değildir. Bu sözleşmeyi onaylayan devletler, kadına yönelik şiddetin kaçınılmaz ya da hoş görülebilir bir davranış olmadığını, gerçek, eşit insan haklarına dayalı adaletin mümkün olduğunu kabul etmiş olurlar.

Nitekim günümüzde uluslararası hukuk metinleri de (CEDAW, Genel Tavsiye 35, 2017) şunu açıkça ifade etmektedir ki "kadınlara yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin yasaklanması, günümüzde uluslararası örf ve âdet hukukunun bir parçası hâline gelmiştir. Diğer bir deyişle, bu tür şiddetle mücadele insanlığı bağlayan bir yükümlülüktür.

Aylin Nazlıaka

CHP GENEL BAŞKAN YARDIMCISI

Bugün gerçekten çok üzücü bir gerçekte yüz yüzeyiz. Kadına karşı şiddet giderek artıyor. Maalesef 2021 yılında Türkiye tek taraflı olarak İstanbul Sözleşmesi'nden çekildiğini açıkladı. Bu karar alındığında ben CHP'de kadın kolları başkanıyım. Cumhuriyet Halk Partisi'nin kadın kolları Türkiye'deki en dinamik kadın örgütlerinden biridir. Kadın kollarında 730'dan fazla üye bulunmaktadır. CHP hemen bu karar alınır alınmaz karara karşı olduğunu açıkladı. İki ayrı dava açıldı. Bu davalardan bir tanesi kadın kolları adına açıldı. Diğeri de yine şu andaki Genel Başkanımız Sayın Özgür Özel tarafından açıldı. O zaman kendisi parlamentoda grup lideriydi. Kadın birlikleri, dernekleri, insan hakları aktivistleri yine yüzlerce dava açtılar İstanbul Sözleşmesi'nden geri çıkılmasıyla ilgili.

Biz kadın hareketleriyle beraber sivil toplum örgütleriyle beraber çok büyük bir mücadeleye başladık. Sokaklara çıktık, gösteriler düzenledik ve bağırдық. İstanbul Sözleşmesi'nin kadınlar için nasıl bir can simidi olduğunu anlattık. 'Bu kararı kabul etmiyoruz, tanımıyoruz! Hiçbir zaman da bu kararı tanımayacağız' dedik.

İstanbul Sözleşmesi sadece bir yazılı sözleşme olmaktan ibaret değildir. Burada bir irade ifade edilir ve devletin sorumluluğunu ortaya koyar. Birincisi 'şiddeti önlemelisin' der. Eğer 'önleyemiyorsan mağdurları korumalısın' der. 'Koruyamıyorsan faili cezalandırmalısın' der. Ve mağduru desteklemeye devam etmelisin der. Bu sözleşme birtakım sorumluluklar yükler devletler üzerine ve bu çok önemlidir.

Biz CHP olarak iktidara geldiğimizde yapacağımız ilk iş İstanbul Sözleşmesi'ni yeniden kabul etmek ve hemen uygulamaya koymak olacak. İstanbul Sözleşmesi yaşatır. Mustafa Kemal Atatürk bu ülkenin kurucusudur ve aynı zamanda CHP'nin de kurucusudur. Partimiz Mustafa Kemal Atatürk'ün izinde, herkes için bütün kadınlar için, eşitliğin getirileceği bir gelecek için yürümeye devam edecek. Biz eşitlik, adalet ve özgürlüğün yakında olduğunu inanıyoruz. Yaşasın kadın dayanışması! İstanbul Sözleşmesi yaşatır. 6284'e dokunma, uygula!

Asu Kaya

CHP KADIN KOLLARI GENEL BAŞKANI
OSMANİYE MİLLETVEKİLİ

Dünya üzerinde de ülkemizde de bu kadar çok adaletsizliklerin hak ihlallerinin yaşandığı bir dönemde 'sürekli değişen dünyada kadın hakları sosyal adalet ve barış' temasıyla bir araya gelmenin çok önemli olduğunu biliyoruz.

Birleşmiş Milletler 2030 sürdürülebilir kalkınma hedefleri çerçevesinde yer alan başlıklardan bu temayla bağlantılı olanların toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, eşitsizliklerin ortadan kaldırılması ve barışın, adaletin ve güçlü kurumların oluşturulması olduğunu biliyoruz. Bu hedeflere varılabilmesi için kadınların güçlendirilmesinin hakların elde etmelerinin yanında bu haklarının korunmasının toplumsal hayata tam katılımlarının ve savaşların biterek güvenli bir dünyada yaşamalarının garanti altına alınmasının çok önemli olduğunu altını çiziyoruz. Biliyoruz ki hayatın her alanında olan güçlü kadınlar olmadan sürdürülebilir kalkınma ve insan haklarının gerçekleştirilmesi söz konusu dahi olamaz.

Sosyal adalet ise ancak kadınların her alanda haklarını tam olarak elde etmeleriyle sağlanabilir. Eğitimde, siyasette, iş hayatında, dijital dünyada kadınlara yönelik eşitsizlikler sürüyor. Bugün, yarın ve gelecek içinde kadınların ihtiyacı olan: sosyal adalet, barış ve eşitlik! Kadınların farklı deneyimleri, yenilikçi fikirleri ve toplumsal katkıları ve dayanışmaları küresel düzeyde kapsayıcı, eşitlikçi ve dirençli toplumlar inşa etmek için vazgeçilmezdir.

Evde, işte, tarlada, siyasette kadınların emeği her yerde. Ancak emeklerinin değerlere dönüşmesi noktasında kadınların önüne çıkan engeller her geçen gün artıyor. Var olan engeller ise erkek egemen sistemde daha da kronikleşiyor. Yani kadınların mücadelesi her geçen gün daha çetin bir mücadele haline geliyor.

Sosyal adaletin sağlanmasının ise eşit emeğin eşit ücretlendirilmesi, ev içi emeğin bir değere dönüştürülmesi, kadınların ekonomik hayata katılımı ve kadınların gündelik hayatta da önlerine çıkarılan ekonomik, sosyal ve siyasal alanlardaki ihlallerin ve engellerin ortadan kaldırılmasıyla ancak mümkün olabileceğini biliyoruz.

Tüm bunların üzerinde tüm toplumlarda var olan cinsiyetçi yaklaşım, politikalar ve dil, kabul edilemez hak ihlallerini, temel insan hakkı ihlallerini ortaya çıkarıyor. Kadına, kadın olduğu için yöneltilen veya orantısız bir biçimde kadınları etkileyen her türlü şiddet, kadınların insan haklarının ihlalleridir.

Bir dünya kenti olan İstanbul'umuzda 2019'da iki kez 2024 seçimlerinde de bir kez yerel seçimleri kazanarak belediye başkanı olarak seçilen Ekrem İmamoğlu hukuksuz ve altı doldurulamayan boş gerekçelerle 18 Mart'ta 31 yıllık diplomasının iptalinin ardından 19 Mart'ta tutuklandı. Sonrasında da 5 belediye başkanımız ve içinde 6 kadının olduğu İstanbul Büyükşehir Belediyesi bürokratları tutuklandı.

Sonrasında 23 yıldır ülkeyi her gün ekonomik ve sosyal adaletsizliklere sürükleyen, kadınları yok sayan, temel hakları kuşatan, gençlerin özgürlüklerini kısıtlayan, insanların emek verip okudukları okullardan aldıkların diplomalarını iptal eden, yargı bağımsızlığını senelerdir attıkları adımlarla tamamen ortadan kaldıran bir iktidara karşı, bir tek adama karşı gençler, üniversite gençleri ve birçok kadın sokağa çıktı.

Ülkenin geleceğine sahip çıkan, tek adamın kararları nedeniyle her geçen gün artan, kadına yönelik şiddetin karşısında duran, bedenlerine dair kararların ancak kendilerine ait olduğunu ve olacağını söyleyen kadınlar aylardır sokaklardı. Kendilerini üreme aracı olarak görenlere karşı çıkan özgürlüklerine ve yasal haklarına sahip çıkan kadınlar, üniversiteli genç kadınlar hepsi sokaklardı. Yüzlercesi gözaltına alındı hatta hapse atıldı. Ancak seslerini çıkarmaktan vazgeçemediler. Bizler de onlarla sadece burada İstanbul'da değil ülkemizin dört bir yanında tarihimiz boyunca olduğu gibi demokrasi, adalet ve eşitlik mücadelemizi sürdürüyoruz, sürdürmeye devam edeceğiz.

Her geçen gün çeşitli baskı araçlarını daha fazla kullanarak kadınları her konuda baskıyı sürdüren bir iktidarla mücadele eden Cumhuriyet kadınları olarak birlikte dayanışacağımızı ve bugün buradan daha güçlü çıkacağımızı bildiğim Sosyalist Enternasyonal Kadın Toplantısı'nın tüm konsey üyelerini tekrar sevgiyle selamlıyorum.

Bu toplantının sadece bir hak mücadelesi olmayan aynı zamanda hepimizin daha özgür, daha adil, daha yaşanabilir bir dünyada var olabilmesi için önemli bir adım olan toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması noktasındaki evrensel çabalara katkı koyacağını da biliyorum. Cumhuriyet Halk Partisi olarak dün olduğu gibi bugün de bu çabalara destek vereceğimizi kadın örgütü olarak da buradan çıkacak sonuçların hayata geçmesi noktasında elimizden gelen tüm çabayı göstereceğimizi buradan tekrar söylemek istiyorum.

Kadınlar olmadan devrim de ilerleme de kalkınma da barış da özgürlükler de olmaz!

Berna Özgül

CHP PARTİ MECLİSİ ÜYESİ

Bugün burada hem yüreğimde taşıdığım derin bir acıyı hem de onun içinden doğan bir mücadeleyi sizlerle paylaşmak istiyorum. Genç yaşımdan bu yana hala sürdürmekte olduğum bir adalet mücadelesi hikayesi.

Benim adalet mücadelem bir günde başlamadı. Bu ülkede haksız yere toprağa düşen nice kadın için, Özgecan için, Münevver Karabulut için, Rabia Naz için ve daha adını saymakla bitiremeyeceğimiz tüm kadınlar için haykırıyordum. Onların uğradığı adaletsizliğe karşı mücadele verirken bir gün o karanlığın gelip benim kapımı çalacağını bilmiyordum. Ve 2022'de kardeşim Samet bir trafikte uyarıda bulunduğu için katledildi ve adaleti ise hala yerini bulmadı.

Ne yazık ki o gün yalnızca kardeşimi değil, adaletle olan inancımı da acı içinde sınadım. Ama bir kadın olarak, bir kız kardeş olarak yasını yaşayamadan adaletsizliğe karşı savaşılmaya başladım. Bu mücadele kolay olmadı. Çünkü bu ülkede adalet istemek, bazen yalnız kalmak, bazen korkutulmak, bazen de görmezden gelinmektir. Ama biz kadınlar hiçbir zaman yalnız olmadık. Çünkü bizim acılarımız ortak, mücadelemiz ortak. Ve biz biliyoruz, bu ülkede kadının adalet arayışı sadece kendisi için değil, gelecekte yaşayan bütün kadınlar içindir. Bugün ülkede sadece kadınlar değil, gençler, anneler, işçiler, gazeteciler hatta siyasetçiler dahi adaletsizliğin hedefinde. Sayın Cumhurbaşkanı adayımız Ekrem İmamoğlu gibi belediye başkanlarımız hakkında açılan siyasi davalar halkın iradesine karşı açık bir müdahaledir.

Seçilmiş belediye başkanları, halkın temsilcileri cezaevine konulurken suç işleyenler ellerini kollarını sallayarak dolaşıyor. Bu aslında sistemin adaletsizliğidir ve ben bugün bir Cumhuriyet Halk Partisi parti meclisi üyesi olarak açıkça söylüyorum. Bu düzeni değiştirmek bizim sorumluluğumuzdur.

Ben kardeşimi geri getiremem ama onun için onun gibi haksızlığa uğrayan herkes için mücadele etmeye devam edeceğim. Bu mücadelede yalnız değilim. Adalet arayan annelerle, kız kardeşlerle, omuz omuza yürüyen binlerce kadınla birlikteyim. Kadın dayanışması en sağlam direniştir. Biz korkmayız.

Çünkü evladını, kardeşini, arkadaşını kaybetmiş bir kadının artık kaybedecek hiçbir şeyi yoktur. Ama kazanacak çok şeyimiz var! Adil bir ülke, daha güvenli bir gelecek ve çocuklarımızın yaşam hakkı için bu mücadeleyi sürdüreceğiz. Bugün burada bulunan tüm kadınlara sesleniyorum. Mücadelemiz evrenseldir. Dayanışmamız sınır tanımaz. Bir kadının adalet mücadelesi bir toplumun vicdanıdır.

Mücadele eden, pes etmeyen, adaleti, eşitliği savunan tüm kadınlara saygıyla umutla selamlıyorum. Sözlerime abim Samet'in anısına bir sloganla söz veriyorum. Samet Özgür için adalet, herkes için adalet!

Ayşe Ünlüce

EKİŞEHİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI

Anadolu'nun ortasındaki bir şehirde Belediye Başkanı olmak gerçekten güçlü bir kadın mücadelesini gerektiriyor. Çocukluğumuzdan itibaren bizler bu ülkede önce ailede başlayan eşitsizliklere, sonra okulda başlayan, sonra üniversite yıllarında, sonra çalışma hayatında başlayan eşitsizliklerle beraber hep mücadele ederek büyüyörüz, olgunlaşıyoruz. Kız kardeşlerimizle hep beraber mücadeleyle bir yol yürüyörüz.

Kadınlar için İstanbul Sözleşmesi'nin büyük önemi vardı. Avrupa Konseyi'nin kurucu üyesi olan Türkiye bugüne kadar da 76 yıllık geçmişinde hep konseyin en önemli parçalarından birisi olarak İstanbul Sözleşmesi'ni imzalarken Cumhuriyet Halk Partisi kadınlar olarak biz de büyük bir heyecan duyduk.

Sözleşme imzalandıktan sonraki çıkıncaya kadar olan 10 yıllık süreçte hep sözleşmenin tanıtılması, hayata geçmesi, aynı zamanda hem ulusal devlet hem de yerel yönetimlerce belirlenmesi için elimizden gelen bütün çabayı gösterdik.

Ama gelinen noktada 2021'de sözleşmeden çıkılarak bir 10 yıl daha hemen geriye gittik. Bu geriye gidişte bizler iki binli yılların başlarında yaşadığımız Türk Medeni Kanunu çıkarken, Türk Ceza Kanunu çıkarken yine 2011'de İstanbul Sözleşmesi ve hemen arkasından 2012'de 6284 sayılı yasa çıkarken büyük bir heyecanla takip ettik.

Şimdi bu geri gidiş karşısında bizler milyonlarca kadınla Türkiye'de mücadeleye devam edeceğiz. Bizim mücadelemiz sadece kadın mücadelesi değil, Cumhuriyet Halk Partisi şu anda ülkede ciddi bir demokrasi mücadelesi de veriyor. Ama biz kadın dayanışmasıyla bu mücadeleyi büyüteceğiz. Asla umutsuz değiliz. Ülkemize, ülkemizin geleceğine, kadınların geleceğine çok güveniyoruz, inanıyoruz. Bu inançla haykırıyoruz: hep beraber çalışmaya devam edeceğiz. Daha çok çalışacağız, daha çok çalışacağız ve başaracağız. Yaşasın demokrasi, yaşasın Cumhuriyet Halk Partisi!

Lal Denizli

ÇEŞME BELEDİYE BAŞKANI

Sosyal demokrat belediyeler olarak bizler Türkiye'nin nüfusunun yüzde 65'inden fazlasını temsil ediyoruz. Ancak rakamların da ötesinde bir vizyonu temsil ediyoruz. Bu vizyon eşitlik, demokrasi ve herkes için onuru isteyen bir vizyon.

Aynı zamanda derinden inanıyoruz ki yerel hükümetler yalnızca kamu hizmetlerinin ön cephesini oluşturmaz, aynı zamanda demokrasinin temelini oluşturur. Genç bir kadın olarak bizzat yereldeki liderliğin hayatları nasıl dönüştürebileceğine şahit oldum. Özellikle de kadınların hayatlarını nasıl dönüştürebileceğini gördüm. Şefkat ve adalet duygularıyla liderlik ettiğimizde yalnızca kadınların katılımını değil aynı zamanda güçlendirilmelerini de sağlıyoruz.

Bizim için toplumsal cinsiyet eşitliği yalnızca bir slogan değil günlük olarak yerine her gün yerine getirmeye gayret ettiğimiz bir taahhüt. Biliyoruz ki her gün sayılarını arttırdığımız kreşleri açarak anneleri destekliyor, böylece toplulukları destekliyoruz.

Bunun yanı sıra iş fırsatları, kültürel ve eğitim fırsatları yaratıyoruz ki böylece her kadın bağımsız bir şekilde yaşamak için kendisine gerekli olan imkanlara erişebilsin. Böylece yerel üreticileri destekliyoruz ve sağlık hizmetlerine erişilebilir hale getiriyoruz. Çünkü refah koşullarında yaşamak bir haktır, bir imtiyaz, bir ayrıcalık değildir. Dolayısıyla tüm kurumlarımızda kadının eşit temsiliini gerçekleştiriyoruz ve sorumlulukların kadın ve erkek arasında eşit paylaşıldığından emin oluyoruz.

Kaybettiklerimizi de anmak isteriz. Çeşme’de Kadına karşı şiddetin önlenmesi gününde 468 ağaç diktik. Bu ağaç, bu rakam yalnızca bir rakamdan ibaret değil. Bu 468 erkek tarafından 2024 yılında öldürülen kadın sayısı. Bu yalnızca bir anma etkinliği değil, bir yemindi aslında. “Bir daha asla olmasın!” dedik.

Sosyal demokrat belediye başkanlarının sesini burada yansıtarak güçlü, dirençli liderler olarak ortak mücadelemizde, ortak hayallerimizi gerçekleştirmek için çok çalışıyoruz. Hep birlikte çalışarak her kadının özgürce, güvenli ve adil bir şekilde yaşayabileceği bir dünya yaratmaya çalışıyoruz. Biz bir arada durabilirsek bizi hiçbir şey engelleyemez.

6284’ü iktidar uygulayana, Meclis uygulayana kadar mücadelemiz de kavgamız da devam edecek!

Gonca Köksal

MENTEŞE BELEDİYE BAŞKANI

Şiddet, bireylerin başına gelen bir kaza değildir, bir olay değildir. Bir sistemsel programdır ve eşitsizlikten kaynaklanır. Ataerki sistem ve kapitalizmin bir araya gelerek yoksulluğun derinleştiği ve kadınların güçsüzleştirildiği bir sistemden bahsediyoruz. Gücünün güçlenmeye devam ettiği ve zayıfın arkada bıraktığı bir sistemden bahsediyoruz.

Biz değişimin yukarıdan aşağı gelmesini beklemiyor, tam aksine aşağıdan yukarıya değişimi talep ediyor ve inşa ediyoruz. Hem kendimizi hem de kurumlarımızı sorguluyor ve tüm personelimize eşitlik eğitimi veriyoruz. Çünkü farkındalık sağlamak bir seçenektir ibaret değildir. Bu bir gerekliliktir. Bunun yanı sıra mobbing ve tacizi engellemek için de çalışmalar yapıyoruz. Eşitsizliğin adil bir toplumda yeri yoktur. Politikanın da ötesinde biz kadınları güçlendiriyoruz. Bunun yanı sıra bizim belediyemizde kadınlar ücretsiz olarak yedi yirmi dört psikolojik desteğe erişebiliyorlar. Bizim kadın ve çocuk merkezlerimizde meslek eğitimleri alabiliyor, kendilerine güvenlerini kazanabiliyor ve toplulukta bir rol edinebiliyorlar. Bunun için de kadınlara daha erişilebilir alanlar sağlayarak burada kendilerini geliştirmeleri ve liderlik pozisyonlarına gelebilmelerini sağlıyoruz. Biz inanıyoruz ki kadınlar için imkanlar sağlamak yeterli değil, onları güçlendirmeye devam etmeliyiz.

Hepimizin harekete geçmek, mücadele etmek için ve şiddeti normalleştirmemek için sorumluluğumuzu kabul etmemiz gerekir. Elbette 6284 numaralı yasa burada bizim için bir araç. Ancak araçlar boş sözler, boş vaatlerden ibaret olmamalı. İstanbul Sözleşmesi'nden Türkiye ne yazık ki çekildi. Bizim kolektif olarak ilerlediğimiz, kaydetmiş olduğumuz ilerlemeyi geri çevirmeyi amaçladı. Ne yazık ki sözleşmeden çekildik ancak biz Mentese'de bu sözleşmenin ilkelerini uygulamaya devam ediyoruz.

Aynı zamanda derinden inanıyoruz ki yerel hükümetler yalnızca kamu hizmetlerinin ön cephesini oluşturmaz, aynı zamanda demokrasinin temelini oluşturur.

Genç bir kadın olarak bizzat yereldeki liderliğin hayatları nasıl dönüştürebileceğine şahit oldum. Özellikle de kadınların hayatlarını nasıl dönüştürebileceğini gördüm. Şefkat ve adalet duygularıyla liderlik ettiğimizde yalnızca kadınların katılımını değil aynı zamanda güçlendirilmelerini de sağlıyoruz.

Kadınların korunmaya ihtiyacı yok. Güce ihtiyacı var. Kaynaklara ihtiyacı var. Seslerini duyurmaya ve dayanışmaya ihtiyaçları var. Biz elbette bu podyuma kolay bir şekilde ulaşamadık. 'Daha hazır değilsin' diyenler oldu. 'Siyaset kadınlara uygun değildir. Sen dur bakalım sıranı bekle' diyenler oldu. Ama ben inandım, çalıştım, örgütlendim ve liderlik yapma hakkımı elime aldım. Kadının istediği her şeyi yapabileceği, belediye başkanlığını yapabileceği bir dönemdeyiz. Ben bunu sağlıyorum çünkü görünürlük, temsiliyet zincirleri kırar. Ben bunu benden önce bana yolu açan kadınlara borçluyum.

Bizler bir araya geleceğiz, birlikte duracağız ve bu mirası taşımaya devam edeceğiz. Korkmayacağız! Adaleti sağlayacağız ve bireyler olarak değil bir hareket olarak bu mirası yaşatmaya devam edeceğiz. Dayanışmanız için her zaman dayanışma içinde kalmaya devam edeceğiz.

Ayşegül Ovalıoğlu

BAKIRKÖY BELEDİYE BAŞKANI

Türkiye'de sosyal demokrasi 2024 yerel seçimlerinde bir destan yazdı. Bu destanın kadın kahramanları olarak ne mutlu ki bugün beraberiz. 400 aşkın Cumhuriyet Halk Partili belediyeden 35'ini kazanmış kadın başkanlarımızı da sevgiyle selamlıyorum. Başkan olduğum Bakırköy ilçesinde, ilçe tarihinde ve genel itibarıyla sosyal demokrat belediyeler arasında en yüksek oyu alan kadın belediye başkanı olmanın gururunu da sizlerle paylaşmak istiyorum.

Türkiye'de kadınların siyasette varlığına güven artıyor. Gelecek kadınlara emanet ediliyor. Daha da güçleneceğiz, daha da çoğalacağız. Elbette bu başarılar hepimizin. Bu başarının getirdiği sorumluluk da hepimizindir. Bu duyguyla hem yerel hizmetlerde adaleti sağlamak hem de kadınların karar alma mekanizmalardaki varlığını görünür kılmak için yılmadan, yorulmadan çalışmaya devam edeceğiz.

Başkan olmadan önce Türkiye’de sayısı çok az olan kadın beyin cerrahlarından biri, aynı zamanda bir bilim insanı olarak senelerce alanında kadınların uzman olarak yetişmesi için kadın meslektaşlarımla, genç kadınlarla, öğrencilerimizle büyük çaba sarf ettik. Şimdi de aynı mücadelemizi siyasette sürdürüyorum. Güzel ülkem, Türkiye’mdede kadın başkan ve siyasetçi sayısını arttırmak için sosyal demokrasiye gönül vermiş genç siyasetçi kadınlara örnek olmak ve rehberlik etmek de benim için bir gurur kaynağıdır.

Bu yolu hep birlikte açacağız. Bütün bunların yanında özellikle de belirtmeliyim ki 8 yaşındaki iki kız çocuğu annesiyim. Kızlarımin da yolunu aydınlatacak onları güçlü bir şekilde geleceğe hazırlayacak yol sosyal demokrat kadın mücadelesinden geçmektedir. Ne mutlu ki bana onlar benimle büyürken ben de sizlerle beraber bu yolu yürüyorum.

Kadınların yerel yönetimlerde söz sahibi olması hayatın her alanında eşitliği inşa etmenin en doğrudan yollarından biridir. Çünkü bizler, bütçelerin nasıl harcadığından, parkların nasıl aydınlatıldığına, toplu taşımının güvenliğinden, sosyal hizmetlerin kapsayıcılığına kadar her kararın kadınlar için farklı anlamlar taşıdığını biliyoruz. Yerel siyaset kadınların gündelik yaşamlarına doğrudan dokunur. Bu yüzden kadınların o siyasetin aktörü olması eşit bir toplumun temelidir. Bunu her gün ekibimle birlikte aldığımız icra kararlarını da görüyorum. Kadınlar için, toplumun kırılgan kesimleri için hizmetlerimizi, politikalarımızı tasarlarken görüyorum.

Biz Türkiye’de kadınların yalnız bırakılmadığı, sosyal politikanın eşitlikçi ve kamucu ilkelerle yürütüldüğü bir yerel yönetim anlayışını büyötmeye kararlıyız. Bu anlayış mücadelemizin ve umudumuzun da temelidir. Sözlerimi başta söylediğim gibi Sayın İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız Ekrem İmamoğlu olmak üzere önüne çıkan engeller karşısında yılmayan tüm yol arkadaşlarımı olan inancımlla bitiriyorum. Kadınların sesiyle büyüyen bir siyaset halkın gerçek ihtiyaçlarına kulak veren dönüştürücü bir siyaset olacaktır. Dünyanın tüm kadınlar için bir kez daha haykırmak istiyorum: Kurtuluş yok tek başına! Ya hep beraber ya hiçbirimiz.

Nilüfer Çınarlı Mutlu

KONAK BELEDİYE BAŞKANI

Biz kadınlar yüzyıllardır patriarkal düzenin, kapitalist sömürünün ve otoriter iktidarların yarattığı eşitsizliğe, baskıya ve şiddete direniyoruz. Bu dünyayı kadınların itaati üzerine kuranlar ise kadınların her geçen gün daha da büyüyen isyanıyla yüzleşiyor. Bu düzenin efendileri bilmeli ki kadınlar artık yalnızca direnmeyecek, yönetecek, dönüştürecek, değiştirecek. Ben de kadın bir yerel yönetici olarak kadınların bu sesini büyötmekle görevliyim. Adil Kent eşit yurttaşlık anlayışıyla yönetilen Konak Belediyesi’nde kadınların güçlenmesini sadece bir sosyal politika olarak değil bir demokrasi meselesi olarak ele alıyoruz.

Siğınma evinden kadın danışma merkezlerine ekonomik bağımsızlık programlarından hukuki destek ağlarına kadar kapsamlı bir dayanışma sistemi kurmak için önce adımlar atıyoruz. Kadınların nasıl giyineceğine, nasıl güleceğine, kaç çocuk doğuracağına hatta nasıl doğuracağına dair durmadan konuşanların sıra kadınların yaşam hakkını savunmaya geldiğinde nasıl da sessizliğe gömüldüğünü biliyoruz. Buna rağmen kadınlar bu karanlığa teslim olmuyor.

Biz kadınlar artık yalnız değiliz. Birbirimizin sesinde cesareti, birbirimizin direnişinde umudu buluyoruz. Bu uluslararası birliktelik de işte bu yüzden çok kıymetli. Çünkü vereceğimiz mücadele ancak sınırları aşan örgütlü ve evrensel bir dayanışma ile mümkün olabilir. Dünyada eşitlik, özgürlük, barış ve adalet için mücadele eden tüm kız kardeşlerimi kucaklıyor, yaşamını bu mücadeleye adayıp bedel ödeyenleri saygıyla selamlıyorum.

Biz bu dünyayı değiştirmeye geliyoruz. Susmuyoruz, korkmuyoruz, itaat etmiyoruz. Konaktan, İzmir'den, Türkiye'den yükselen kadın mücadelesi tüm dünya kadınlarına umut olsun. Unutmayın, dünya yerinden oynar, kadınlar özgür olsa!

Helil Kınay

KARABAĞLAR BELEDİYE BAŞKANI

Bizler kadınlar olarak gelişen dünyada adaletten, barıştan, demokrasiden bahsetmek istiyorsak adalet olmadan demokrasi, demokrasi olmadan adalet olmuyor. Ekonomik, sosyal, toplumsal eşitsizlikler en çok kadınları vuruyor.

Ben Türkiye'nin en güzel şehri hatta bir kadın şehri olarak tanımlanan İzmir'de kadın belediye başkanı seçilemez diyen Karabağlar'da seçilmiş bir kadın belediye başkanı olarak burada konuşmaktan onur duyuyorum. Bu kapsamda seçtiğimiz andan itibaren her türlü yokluğu yoksunluğu şiddeti daha çok gösteren, cesareti büyüten kimsenin yalnız olmadığını, kimsenin güçsüz olmadığını, sessiz olmadığını ortaya koymaya çalışırken dünyanın neresinde olursa olsun bu sesin ve gücün ortak olduğunu ortaya koymak zorundayız. Ve bizler bu eşsizliklerle mücadele ederken siyasette de şiddete maruz kalanlar kadın siyasetçiler olarak çok daha güçlü ve bir arada olmak durumundayız. Bizler Kadın mücadelesinin bir eşitlik, demokrasi ve adalet mücadelesi olduğunu, insan hakları mücadelesi olduğunu biliyoruz.

Bu dünyayı kadınlar değiştirecek. Biz bunu değiştirirken tüm kadınlarla beraber bu sözleri daha çok büyüteceğiz. Sorunun ne olduğunu biliyoruz. Çözümlerin ne olduğunu da çok iyi biliyoruz.

Yıllardır konuşuyoruz. Yıllardan bugüne bu mücadelede sözler değişmedi. Değişenler şu ki dünyanın farklı yerlerinden de olsak bir araya geliyoruz, gücümüzü büyütüyoruz. Ama şimdi sözleri bir kenara bırakıp eylemleri büyötmek gerekiyor. Nerede eşitsizlik varsa, nerede adaletsizlik varsa, nerede bir sessizlik varsa bizim hep birlikte ortak gücümüzü her yerde göstermemiz gerekiyor. Kadınların demokrasinin adaletin değişim gücünde hep birlikte olduğunu göstermemiz gerekiyor.

Yıldız Ünsal

KARŞIYAKA BELEDİYE BAŞKANI

Hepimizin bildiği gibi İstanbul Sözleşmesi şiddete karşı uluslararası bir güvenceydi. İstanbul'da 2011 yılında imzaya açılmıştı ve kadınların şiddete karşı korunmasında, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda devletler üzerine pek çok yükümlülük getirmekteydi. Türkiye bu sözleşmeden 2021 yılında maalesef tek taraflı olarak çıktı ve mücadelede çok büyük bir boşluk oluştu. Karşıyaka Belediyesi olarak biz yine de kadınların güvenliği ve eşit haklara kavuşması için üzerimize düşeni yapmaya devam ediyoruz ve yapacağız.

Kadın haklarını güvence altına almak, toplumsal cinsiyet eşitliğini tesis etmek çok önemli. Bunlar sadece ulusal politikalarla değil aynı zamanda yerel hükümetlerin de doğrudan katkısıyla mümkün olacaktır. Kadının karar verme süreçlerinde doğrudan katılımcı olması adil bir şekilde hizmetlere erişiminin olması ve güvenli yaşam alanlarının oluşturulması yerel seviyede alınacak eylemlere bağlıdır.

Peki bizler yerel yönetimler olarak neler yapıyoruz? Karşıyaka Belediyesi olarak biz sorumluluğumuzun tam farkındayız. Kadınlar için, yaşam kalitesinin artırılması için çalışmalar yapıyoruz ve hayati hizmetleri sağlamaya çalışıyoruz. Örneğin sağlık alanında, eğitim alanında, konut alanında, ulaşım alanında kadınlara eşitlikçi bir yaklaşımla hizmet sağlıyoruz. Aynı zamanda danışmanlık hizmeti veren yasal ve hukuki danışmanlık hizmeti veren merkezlerimiz var. Şiddet mağdur kadınlara sadece hizmet vermekle kalmıyoruz. Bu mahallelere kendimiz doğrudan giderek kadınlarla iletişim halinde oluyoruz ve onların sesi haline geliyoruz. Sözleşme henüz şu anda yürürlükte değil ama bizim duruşumuz belli. Biz bu duruştan bir adım bile geri atacak değiliz. Kadınlara karşı şiddetle mücadelede hiçbir zaman geri gitmemiz mümkün değildir. Biz belediye olarak sivil toplum örgütleriyle de iş birliği halinde çalışıyoruz ve çalışmaya devam edeceğiz. Bu alanda politikaların yaratılmasında katkıda bulunacağız.

Eşitlik, adalet ve insan hakları bizim en temel değerlerimiz. Hep beraber kadınların güvenliği ve kadınların eşitliği için çalışmaya, mücadele etmeye devam edeceğiz.

SOCIALIST INTERNATIONAL WOMEN

WOMEN'S RIGHTS, SOCIAL JUSTICE AND PEACE IN A CONSTANTLY CHANGING WORLD

SÜREKLİ DEĞİŞEN DÜNYADA KADIN HAKLARI, SOSYAL ADALET VE BARİŞ

MAY 21-22 2025 İSTANBUL - TÜRKİYE

Karar Metni: "Değişen bir dünyada kadın hakları, sosyal adalet ve barış"

Sürekli dönüşüm içinde olan bir dünyada kadın hakları, sosyal adalet ve barış; daha adil, kapsayıcı ve dirençli toplumlar inşa etmenin temel sütunlarıdır. Kadın haklarının, sosyal adaletin ve barışın teşviki birbirinden ayrı mücadeleler değil, derinden bağlantılı gerçekliklerdir. Sosyal adalet ancak kadınlar haklarını özgürce ve tam anlamıyla kullanabildiğinde ve kalıcı barışın inşasına aktif biçimde katılabildiğinde sağlanabilir. Barış, kadınların onurlu ve bağımsız bir yaşam sürdürebilmeleri için gereken fırsat ve kaynaklara tam erişimini garanti altına alacak güvenlik ve istikrarı sağlamak açısından vazgeçilmezdir. Toplumsal açıdan adil bir düzen de barışın kurulmasında kritik bir öneme sahiptir.

Sosyal adalet ancak eşit haklar, fırsatlar ve eğitim, sağlık, insana yakışır iş, siyasi katılım gibi temel kaynaklara erişim yoluyla sağlanabilir. Ancak kadınlar hâlâ yapısal eşitsizliklerin hâkim olduğu ortamlarda yaşamakta; gıdaya, temiz suya, yeterli konuta, güvenli ve iyi işlere, zamanında tıbbi bakıma erişim gibi temel haklara ulaşmaları çeşitli engellerle sınırlanmaktadır. Kadınların siyasette eşit şekilde temsil edilmesi, karar alma süreçlerinde etkili olmaları, güç sahibi pozisyonlara gelebilmeleri ve kişisel özerkliklerini tam anlamıyla kullanabilmeleri hâlâ büyük bir mücadele alanıdır.

Barış, tüm insanların, özellikle kadınların haklarını güvence altına alan kapsamlı ve adil yasal çerçeveler gerektirir. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 1325 sayılı tarihi kararıyla da belirtildiği üzere, barışı inşa etmek; kadınlara yönelik fiziksel, psikolojik, cinsel, ekonomik, mali, politik ve ev içi şiddetin her türlüünü önlemeyi de içermelidir. Sosyalist Enternasyonal Kadınlar, kadınların güçlenmesi yönündeki kararlı iradesini ve bağlılığını bir kez daha vurgular. Çünkü kadınların tüm karar alma düzeylerinde tam ve anlamlı katılımı olmadan barış mümkün değildir.

Silahlı çatışmaların çoğalması, iklim krizi, zorunlu göç ve artan küresel eşitsizlikler kadınları ve kız çocuklarını orantısız şekilde etkilemektedir. Kadınlar çoğu zaman kendilerini koruyacak kaynaklardan yoksundur ve çocuklarıyla birlikte mülteci ya da yerinden edilmiş kişilerin çoğunluğunu oluşturmaktadır. Bu durum, kadınlar için cinsel şiddet, insan kaçakçılığı, zorla evlendirme ve sömürü gibi riskleri artırmaktadır. Günümüzün pek çok çatışmasında kadınlar, savaş stratejileri kapsamında özellikle hedef alınmakta; cinsel şiddet sistematik bir yıkım ve kontrol aracı olarak kullanılmaktadır. Feminist mücadelenin onlarca yıllık kazanımları; aşırı sağ, aşırı muhafazakâr ideolojiler ve kadın düşmanı söylemlerin yükselişiyle tehdit altındadır. Bu geri gidış, eşitlik ve adalet ilkelerini zayıflatmakta ve elde edilmiş hakları baltalamaktadır. Buna karşılık dünya kadınları direnme, dönüştürme ve yenilenmiş bir küresel gündemle ilerleme kararlılığını yeniden teyit etmektedir.

Ulusal ve yerel düzeydeki hükümetlerin toplumsal cinsiyet eşitliğini ve sosyal adaleti teşvik etmede önemli bir rolü olduğunu kabul ediyoruz. Toplumsal cinsiyet temelli kamu politikalarının hayata geçirilmesi, adalet erişimin garanti altına alınması, şiddetin önlenmesi ve kadınların siyasi katılımının teşvik edilmesi; kapsayıcı ve dirençli demokrasilerin pekiştirilmesi açısından temel bileşenlerdir.

Bu bağlamda İstanbul Sözleşmesi; kadın haklarının korunması ve toplumsal cinsiyete dayalı her türlü şiddetin ortadan kaldırılması açısından "altın standart" olarak kabul edilen, taraf devletler açısından bağlayıcı bir uluslararası belge olarak temel bir dönüm noktasıdır. Sözleşmenin kadına yönelik şiddeti insan hakları ihlali olarak tanıması ve önleme, koruma ve failleri etkili şekilde yargılama yönündeki vurgusu; kapsamlı kamu politikalarının tasarımı açısından da bir model oluşturmaktadır. Bazı hükümetlerin bu Sözleşme'den çekilme kararını derin bir üzüntüyle karşılıyor; henüz onaylamamış olan devletleri gecikmeksizin onaylamaya çağırıyoruz. İstanbul Sözleşmesi'nin, kadınların hakları için yüzyıllardır süren siyasal ve toplumsal mücadelenin güçlü köklerinden doğduğunu hatırlatıyor; bunun bir lütf değil, mücadeleyle kazanılmış bir hak olduğunu vurguluyoruz.

21-22 Mayıs 2025 tarihlerinde İstanbul, Türkiye'de düzenlenen Konsey Toplantısı vesilesiyle Sosyalist Enternasyonal Kadınlar şu çağrıda bulunmaktadır:

- Ulusal hükümetler, yerel yönetimler, parlamentolar ve devlet organları; toplumsal cinsiyet bakış açısına sahip, eşitliği teşvik eden, şiddeti ortadan kaldıran, kadınları güçlendiren ve çatışmaları barışçıl yollarla çözen dönüştürücü kamu politikaları hayata geçirmelidir.
- Uluslararası toplum, çok taraflı kurumlar, sivil toplum kuruluşları, taban örgütleri, feminist hareketler ve sivil aktörler; kadınların tüm haklara erişimini sağlamak, karar alma alanlarında temsil edilmelerini garanti altına almak ve kalıcı barışın temeli olarak sosyal adaleti teşvik etmek üzere birlikte çalışmalıdır.

- Avrupa Konseyi ve Avrupa Birliği üyesi ülkeler başta olmak üzere tüm devletler; İstanbul Sözleşmesi'ne yönelik taahhütlerini güçlendirmeli, bu sözleşmenin şiddetin önlenmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması yönündeki yasal ve etik bir standart olarak etkin şekilde uygulanmasını teşvik etmeli, henüz onaylamamış olan devletler ise gecikmeden onaylamalıdır.
- Hükümetler; toplumsal eşitliği ekonomik verimlilikle birleştiren ekonomik ve sosyal politikalar geliştirmeli; kadınların sosyoekonomik haklarını güçlendirmeyi ve sosyal adaleti, insana yakışır iş, eşit ücret, kaliteli eğitim ve uygun fiyatlı çocuk bakımına erişim gibi alanlara odaklanan politikalar aracılığıyla teşvik etmelidir. İş yerinde toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığa karşı yasal korumalar uygulanmalıdır.
- Eğitim sistemleri, medya ve kültürel platformlar; insan haklarına saygıyı, kültürlerarası diyalogu ve eşitlik temelinde eğitimi teşvik etmeli; zihniyetleri dönüştürmenin ve barış kültürünü inşa etmenin temel araçları olarak hizmet etmelidir.

Bugün her zamankinden daha fazla biliyoruz ki:

Eşitlik olmadan barış, kadınlar olmadan adalet, kapsayıcılık olmadan demokrasi olmaz.

Bugün, birleşerek her zamankinden daha güçlüyüz.

SOSYALİST ENTERNASYONAL KONSEY TOPLANTISI
24-25 MAYIS 2025, İSTANBUL - TÜRKİYE

PEDRO SÁNCHEZ

İSPANYA BAŞBAKANI
SOSYALİST ENTERNASYONAL BAŞKANI

KONUŞMANIN
VIDEOSUNU
İZLEMEK İÇİN

Kıymetli dostlarım, CHP'den değerli yoldaşlar, değerli dostum Özgür Özel,

Sizleri saygıyla selamlıyorum.

Konuşmamı Jose Mujica'yı anarak başlamak istiyorum. Geçen hafta aramızdan ayrıldı. Pek çoğumuz için, sosyalistler için büyük bir ilham kaynağıydı. Onun anısını en iyi şekilde, çalışarak değerlerimizi ayakta tutarak yaşatabiliriz diye düşünüyorum. Çok teşekkürler sevgili Pepe bizi benzersiz vizyonunla tanıştırdığın için.

Aynı zamanda üye partilerimizin delegelerine ve özel konuklarımıza hoş geldin demek istiyorum. İstanbul'a geldiğiniz için teşekkürler. Yoldaşlarımız, dostlarımız CHP'ye de ev sahiplikleri için teşekkür ediyorum. Aynı zamanda kıymetli dostum Özgür Özel'e de bugün bir kez daha zorlu bir zamanda güçlü bir liderlik sergiledikleri için teşekkür etmek istiyorum.

Konseyimizi güzel tarihleri ve kültürlerin buluştuğu bir şehir olan İstanbul'da düzenliyoruz. Dünyanın her yerinden insanın bir araya geldiği, buluştuğu bir şehir. Çok önemli dersler taşıyan bir şehir. Bunlardan biri kapsayıcılık, diğeri barış ve son olarak da dayanışma.

Öncelikle kapsayıcılıktan bahsetmek istiyorum. Kıymetli yoldaşlar, küresel olarak pek çok ülkede aşırı sağın yükselişine tanıklık ediyoruz ve ülkelerimizde bunun yıkıcı etkilerini ve yarattığı korku kültürünü görüyoruz. Farklı görüşlere sahip olan insanların susturulduğunu veya zulme uğradığını, toplumlarımızın izole edildiğini görüyoruz. Orta sınıfların ve emekçilerin yıllar boyunca edindiği kazanımların yeniden elinden ellerinden çalışıldığını görüyoruz. Ve bu insanlar aynı zamanda kadınların haklarını ellerinden almak için harekete geçmiş haldeler. Bu da bizim değerlerimizin tam karşısında yer alıyor. Biz demokrasiye, adalete inanıyoruz ve daha iyi bir geleceğe giden tek yolun, çoğunluğun bu konuda göstereceği irade olması gerektiğini biliyoruz. Onurumuz için savaşıyoruz. Daha iyi

işler, daha iyi çalışma koşulları, kadınların hakları, toplumsal cinsiyet eşitliği, fırsat eşitliği için çalışıyoruz. Azınlıkların hakları için çalışıyoruz. Bizim fikirlerimiz, prensiplerimiz kapsayıcı bir sistemi öngörüyor. Demokrasi en kapsayıcı sistemlerden biri. Elbette mükemmel bir sistem değil ama elimizdeki en iyi sistem bu. Bizim de özgür katılımı teşvik etmemiz çoğunluk için çok iyi sonuçlar elde etmemiz için çalışmamız gerekiyor.

Demokrasi iktidarı ve muhalefeti içeren, vatandaşların oylarına saygı duyulmasını gerektiren bir dengeler sistemidir. Demokrasiyi savunmak için bu odadaki herkes pek çok şey feda etti. Zor zamanlardan geçiyoruz, Pek çok dostumuz hapiste. Belarus'taki, Nijer'deki, Venezüela'daki ve Türkiye'deki yoldaşlarımızın yanındayız. Çünkü, çok önemli bir şey artık tehlikede. Hiçbir siyasal ideoloji bu akımın karşısında bizim durabildiğimiz gibi duramaz. Güçlüyüz ve birlikte olduğumuz sürece kazanacağız. Geçtiğimiz Mart ayında Arnavutluk'ta düzenlediğimiz komitemizin ürettiği sonuçlardan biri buydu. Küresel zorluklar, küresel işbirliği gerektiriyor, çünkü hiçbirimiz bunların üstünden tek başına gelemeyiz.

Bir sonraki değinmek istediğim konu da barış. Militarizm tekrar dünyanın pek çok yerinde yükselişte. Sosyalist siyasi aile ve onu bir arada tutan değerler, daima barışa bağlanıyor. Zulme karşı verebileceğimiz en iyi mücadele iş birliğidir. Savaş, bugünkü ev sahibi ülkemizin de aslında çok iyi bildiği bir şey.

Ukrayna'daki tavrımız son derece açık. Ukrayna'nın barış içinde yaşaması ve güvenliğini temin altına alabilmesi en temel hakkıdır. Ukrayna halkının yaptığı fedakarlıkları görüyoruz ve tüm müzakere süreçlerine tamamen desteğimizi sunmaya hazırız. Ukrayna'daki barış bizim için çok önemli ve bunu elde edebilmek için canla çalışmaya devam edeceğiz.

Gazze'deki olağanüstü durumla ilgili de tavrımız açık. Bu, kesinlikle kabul edilemez bir durum ve bunun karşısında sessiz kalmak, kayıtsız kalmak, bizim topluluğumuzun asla yapamayacağı bir şey. Anneler ve babalar kollarında ölü çocuklarını taşıırken, çocuklar ağıttan ölme tehlikesi altındayken buna kayıtsız kalamayız. Artık bu kadarı yeter. O yüzden uluslararası hukukun ve insan haklarının bu kadar göre göre ihlal edildiği bir durumda, sessiz kalmamız mümkün değildir. Üye partilerimiz, demokratlar, daima barış için bu konuda seslerini yükseltiyor. O yüzden, İsrail'e tekrar mesajımız, Gazze'nin işgaline ve bu konudaki askeri operasyonlara son vermeleridir. Filistinlilerin topraklarından kovulması kabul edilemez bir durumdur ve uluslararası hukukun, çok basit bir tabirle ihlalidir. O yüzden İsrail'in ablukayı kaldırmasını, Gazze'ye insanı yardımın ulaşmasını engellemeyi bırakmasını ve insanları ağıttan ölmeye mahkum etmemesini söylüyoruz. Çocuklar ölüyor ve ihtiyaç sahibi insanlara tıbbi yardım ulaşmıyor. Aynı zamanda İspanya ve Filistin'in Birleşmiş Milletler Genel Meclisi'ne sunulmak üzere yeni bir teklif hazırlamakta olduğunu da bu fırsatla sizlere duyurmak isterim. Gazze'ye insani yardım iletmek üzere hazırladığımız, insani faaliyetler gösteren STK'ları bu sürecin kapsamına dahil etmeyi hedeflediğimiz bir teklif.

Şunu da hatırlatmak istiyorum, adaletin yanında olmak, kimsenin karşısında olmak değildir. Birer insan olarak, sahip olduğumuz değeri savunmaktır. Benim devletim, pek çok noktada İsraili rehinerin salınmasıyla ilgili tavrımızı dile getirmiştir. Ama, Filistinlilerin maruz kaldığı insani trajediyi de görmezden gelemeyiz. Burada ancak işbirliği ile, uzun ömürlü, kalıcı bir barış süreci tesis edebiliriz. Bunun için sizlerin huzurunda olmaktan onur duyuyorum.

Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nin toprak bütünlüğüne yönelik saldırılarda pek çok insan hayatını kaybediyor. Kadınlar ve çocuklar hayatlarını kaybediyorlar. Bu da tarihimizin en büyük insani krizlerinden bir tanesi. Bunlarla mücadele etmemiz, umudumuzu yitirmememiz gerekiyor. Bu da beni konuşmamın son maddesine getiriyor. Dayanışma; biz kapsayıcılığa verdiğimiz taahhüt ve barışa adanmışlığımızla kendimizi tanımlıyoruz. En az bunlar kadar, dayanışma da bizim önemli bir prensibimiz. Topluluğumuz, dayanışma tabanında bir araya gelen bir

topluluk ve bu dayanışmayı sadece ülkelerimiz içinde değil, küresel bir topluluk ruhu tesis etmek amacıyla, sınırlarımızın ötesine de taşıyoruz.

ABD'deki gelişmeleri endişeyle izliyoruz. Sürdürülebilir kalkınma hedeflerine olan taahhütlerinden vazgeçtiklerini, Paris Antlaşması'ndan çekilmeyi hedeflediklerini ve gezegenimizin geleceğinin tehlikeye atıldığını görüyoruz.

Sıtma krizi, yılda 19 milyon vakalık ek bir risk kazanmış ve 8 milyonluk bir insan ölümü riskiyle yeniden gündeme gelmiş halde. Bunlarla mücadele edebilmemiz için, bir arada olmamız gerekiyor, birlikte hareket etmemiz gerekiyor. Avrupa Birliği burada ortaya çıkan hasarı gidermek için harekete geçti ama bu yeterli değil. Bizim çok taraflı sistemlerimizle hiç olmadığı kadar koordineli bir şekilde harekete geçmemiz ve mükemmel olmasa da bu düzeni korumak için çalışmamız gerekiyor. Aynı zamanda, günümüzün ve geleceğin zorluklarıyla başa çıkabilmek için kendimizi yenilememiz, güncellememiz gerekiyor ve tüm siyasi gücümüzü, irademizi önümüzdeki Haziran ayında Sevilla'da, benim ülkemde AB konferansında tekrar göstermemiz gerekiyor.

Aşırı sağ yükselişte, ama bu yükselişin bir de inişi olacak. Bu kaçınılmaz bir durum. Aşırı milliyetçilik tek pusulanız olduğunda, karşınıza çıkan durum daima yolunuzu kaybetmek oluyor. Bizlerin de sosyalistler olarak görevi, köprüler kurmak, işbirliği kurmaktır. Dayanışma bizim en büyük gücümüz ve birlikte olduğumuz sürece bizi zayıflatamayacaklar. Dönem değiştiğinde, insanların gözlerini çevirdiği kişiler, bizler, sosyalistler olacağız.

O yüzden, bugün kuracağımız küresel yerel yönetimler ağı gibi girişimlerle, yerel düzeyde de bağlarımızı güçlendirmemiz gerekiyor. Pek çok durumda görüyoruz ki, küresel sorunların çözümü yerelde yatıyor. O yüzden vizyonumuzu, misyonumuzu izlemeye devam edelim. Mücadeleye devam edelim.

Özgür Özel

CUMHURİYET HALK PARTİSİ GENEL BAŞKANI
SOSYALİST ENTERNASYONAL BAŞKAN YARDIMCISI

KONUŞMANIN
VİDEOSUNU
İZLEMEK İÇİN

Saygıdeğer yoldaşlar hepiniz hoş geldiniz. Dayanışmanız için teşekkür ediyorum. Bu güçlü dayanışma duygunuzun Ekrem İmamoğlu'na ve arkadaşlarımıza en sıcak bir şekilde geçtiğini buradan hissediyorum. Biraz önce okunan metinde de sizlere hitaben bu salonun dayanışmasının kendisine ne kadar güç verdiğini ifade etmişti. Değerli konuklar, değerli yoldaşlar, sizleri üç büyük imparatorluğa başkentlik yapmış, Asya ile Avrupa'yı birbirine bağlayan, ortasından bir nehir değil deniz geçen şehirden selamlıyoruz.

Dünyanın en kadim şehirlerinden İstanbul'da sizleri ağırlamaktan derin bir memnuniyet duyduğumuzu ifade etmek isterim. Biz 81 ülkeden 89 partinin üyesi olduğu Sosyalist Enternasyonal'i dünyanın en büyük ailesi olarak görüyoruz. Biz aynı dünya görüşüne sahip ve birbirine sıkı sıkıya bağlı yoldaşlarız. Bugün bu büyük ailenin ortak değerleri etrafında dayanışma içinde olmaya her zamankinden daha fazla ihtiyacımız var. Tarih, çok önemli bir kırılma sürecinden geçmektedir. Dünyada neoliberal ekonomik anlayışı savunan iktidarlar, milletler ve sınıflar arasındaki ekonomik eşitsizlikleri devasa boyutlara taşıdı. Dünyanın bir kısmı doymak bilmez bir tüketim toplumuna dönüşürken, diğer kısmını yoksulluğa, hatta açlığa mahkum ettiler. İklim krizinin, göç sorununun ve bunlara bağlı birçok sorunun derinleşmesine ağır katkılarda bulundular. Zaten yaralı olan dünyanın ruhunu daha da kanattılar. Bugün bu yaralı ruhun iyileşmesi için derin bir şefkate ihtiyaç var. Bu şefkatin kaynağı ise her daim yoksulların, mağdurların yanında durmuş olan sosyal demokrasi ve sosyalizmden başkası değildir. Bu sebeple dünya, bugün her zamankinden daha fazla biz sosyal demokratlara ve sosyalistlere gereksinim duymaktadır. Dünyada dengeleri yeniden kurmak, bölgesel savaşlara son vermek için sağ popülist akımların akıl dışı söylemlerine değil, sosyal demokrasinin toparlayıcı eline ihtiyaç var. Bu toparlanmayı sağlayacak olan bu salonda temsil edilen iradenin ta kendisidir. İhtiyacımız olan gerçek dışı söylemlerle kabartılan yoğun duygular değil, gerçek bir dayanışma ve en az otoriterliğin, neoliberal düzenin mağdur ettiği yurttaşlarımız kadar cesur olma. Bilinmelidir ki bu salonun dayanışma ve cesareten bir adım geri adım atması, ülkelerimizde adaletsizliğe uğrayan milyarlarca insanın mağduriyetinin katlanmasına neden olacaktır.

Saygıdeğer yoldaşlar, içinde bulunduğumuz coğrafya ne yazık ki çoklu kriz ve çatışmaların neredeyse her türlüşünün yaşandığı bir bölgedir. Bu şehrin kuzeyinde Ukrayna'da yaklaşık üç yıldır süren savaş, çatışma ve işgal var. Güney sınırımızın hemen ilerisinde Gazze'de ise devam eden bir katliam, bir soykırım var; sınırdaş olduğumuz Suriye'de yaşanan belirsizlik ve çatışmalar, daha güneyde Yemen'de, doğumuzda Libya'da artan istikrarsızlık... Bölgemiz gelir dağılımının en bozuk olduğu, ayrıca iklim ya da çatışma kaynaklı göçün en yoğun yaşandığı coğrafi alanlardan biridir. Bunun yanında bu geniş bölge terör, vekâlet savaşları, hibrit savaşlar gibi çağımızın en yeni ve ağır sorunlarıyla baş etmeye çalışmaktadır. Otoriterliği besleyen kaynaklardan biri, güvenlik kaygılarıdır. Dünyada artan kriz ve çatışmalar, otoriter yönetimler tarafından kendi iktidarlarını güçlendiren bir araca dönüştürülmektedir. Bu noktada sosyal demokrat ve sosyalist partilerin güvenlik, demokrasi ve gelir dağılımı arasındaki dengeyi koruyabilmeleri, söylemlerini bu yeni koşullara uygun olarak geliştirmeleri daha da önem kazanmıştır. Şu an devam eden çatışmalardan; Ukrayna'daki kanlı çatışmalardan önce ateşkes, sonra da iki tarafın iradesiyle kabul edecekleri kalıcı bir çözümle sonuçlanmasını umut ediyoruz. Bu yönde gösterilen tüm çabaları son derece değerli buluyorum.

Yine Gazze'deki katliamların sonlandırılması çağrısında bulunuyorum. Gazze'de öldürülen Filistinlilerin sayısı 50 bini aşmıştır. Yalnızca son hafta içinde 370 Filistinli öldürülmüştür. Çocuk, kadın, 370 Filistinli... Dünyanın herhangi bir gelişmiş ülkesinde 370 civciv aynı anda bilinmedik bir sebepten ölse o ülkede ülkeyi yönetenler alarma geçerler ve herkes kaygılanır. Hemen yanı başımızda bir hafta içinde 370 kadın ve bebek öldü. Bunu bütün yoldaşların en yüksek sesle ve bütün coğrafyalarda, tüm toplantılarda dile getirmesi gerekiyor. Bugün Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Trump, Filistin halkını Gazze'den sürgün etme, o bölgeyi bir eğlence ve kumarhane merkezine çevirme projesini gülerken, alay ederek dile getiriyor. Maalesef dünya da dinliyor. Sizin huzurunuzda bir kez daha şuna dikkat çekmek isterim ki Trump şaka yapmıyor ama Gazze açıklarında tüm Avrupa'ya yüzyıl yetecek hidrokarbon yataklarının varlığından da habersiz değil. Sizin huzurunuzda bir kez daha bu kötücül plana sonuna kadar karşı duracağımızı ve Filistin davasına tarihsel tutarlılığımız içinde, aynı ve artan bir cesaretle sahip çıkacağımızı ifade etmek isterim. Çözümün 1967 sınırları içinde başkenti Doğu Kudüs olan bir Filistin devletinin kurulmasıyla mümkün olacağını savunuyoruz. Bu Birleşmiş Milletler kararını sahiplenmeye devam etmeliyiz. Sevgili Başkanımız Pedro Sanchez, Filistin halkının haklı mücadelesine samimi ve örnek olan bir destek vermektedir. Bunun için kendisini buradan bir kez daha kutluyorum. Sosyalist Enternasyonel'i bu katliama karşı çok daha etkin tavır almaya davet ediyorum. Orta Doğu Komitesi'nin bu konuda bölgeyi ziyaret ederek bir rapor hazırlamasının ve gündeme acilen alınmasının önemli olduğunu değerlendiriyorum.

Değerli yoldaşlar öyle bir döneme girdik ki Amerikan Başkanı hiç çekinmeden, bazı liderler için 'O benim gözde diktatörüm' diyebiliyor. Veya onları ağırladığı sırada canlı yayınlarda 'Diktatör olmanız benim için problem değil' ifadesini kullanabiliyor. Türkiye'de Cumhurbaşkanı Erdoğan, en güçlü rakibini seçime sokmamak için hapse atabiliyor ve bunu yapmadan önce diktatörlük kavramını dert etmeyen Trump'tan onay alıyor. Onu haberdar edebiliyor. Trump yönetimi de Türkiye'deki bu hukuksuzluklara alaycı alaycı gülüyor. Trump'ın ekibinden en önemli isimlerden biri, Gazze açıklarındaki petrollerle en çok ilgilenen kişi, Türkiye'de petrol aramalarına birkaç ay içinde başlaması beklenen kişi, daha dün Türkiye'de yaşanan olaylar sorulduğunda 'Üçüncü dünya ülkelerinde böyle şeyler olur. Muhalifleri içeri tıkarsın, ondan kurtulursun. Sorun hallolur. Türkiye'de aktif protestolar var ama hükümet halen istikrarlı görünüyor' diyebilmiştir. Almanya'da radikal sağcı, ırkçı bir parti seçimlerden daha evvel görülmemiş bir başarıyla

çıktı maalesef. Geçtiğimiz hafta Portekiz’de aşırı sağcı parti hükümet kuramasa da tarihi denilebilecek düzeyde yüksek bir oy aldı. Yani dünyadaki sağ popülist ve otoriter dalga adım adım daha çok tehlikeli hale geliyor. 21’inci yüzyılın ikinci çeyreğine yapay zekanın etkisi altında birbiriyle konuşan, birbirinden öğrenen makinelerle, robotlarla gireceğimiz ve bu riskleri tartıştığımız bir sürede birbiriyle konuşan, dayanışan ve öğrenen otoriter popülist liderlerle girdik. Bence önümüzdeki çeyreğin en büyük sorunu, en büyük mücadele alanımız bu bütünün ta kendisi olmalıdır. Şunu hiç unutmamalıyız, örgütlü kötülükle ancak örgütlü iyilik baş edebilir. Örgütlü otoriterliğin panzehri bizim dayanışmamızdır. Dünyanın dört bir yanında iyi örgütlenmiş demokratik güçler, dayanışma içinde hareket etmelidirler. Bu seneki Sosyalist Enternasyonel toplantımızın ‘dayanışma’ temasını esas almasının nedeni de yapmış olduğumuz bu ortak tespittir. Dayanışma, bu saatten sonra demokratlar için bir tercih değil, kaçamayacağımız bir sorumluluğumuzdur. Tam da bu nedenle toplantının sloganı, ‘Hak ettiğimiz bir dünya için; ya hep beraber, ya hiçbirimiz’ olarak belirlenmiştir. Bizim bu dönemde Alman Şair Bertolt Brecht’ten ilhamla Türkiye’de kullandığımız slogan şudur: ‘Kurtuluş yok tek başına. Ya hep beraber, ya hiçbirimiz.’

Değerli yoldaşlar günümüzde otoriterler, halktan daha önce aldıkları onayı suistimal ederek demokrasinin temel ilkelerini çiğniyorlar. Demokrasinin sağladığı imkanları aşındırıyorlar. Geleneksel medya organlarını ele geçiriyor, tekelleştiriyorlar. Sosyal medyaya baskı ve sansür araçlarını kullanıyorlar. Hukuk sistemini kontrol ediyorlar. Kaygıyı körüklemek için içeride ve dışarıda düşmanlar yaratıyorlar. Halkın kaygı duvarını açtığı noktada, korku duvarını inşa etmeyi bir fırsat biliyorlar. Rızayı yönetmek için kaygılanıyorlar, itirazı bastırmak içinse korkutmaya çalışarak zorbalığa başvuruyorlar. Adeta baskısı yapılmamış ama hepsinin elinde, başucunda Otoritelerin El Kitabı bulunuyor. Biraz önce söylediğim gibi birbirlerinden öğreniyor, birbirlerine öğretiyor, birbirlerine destek veriyorlar. Böyle bir süreçte bir ülkede yaşanan baskıları, yapılan yanlışları, dünyaya anlatmaya çalıştığında o ülkenin demokratları ‘Ülkeni dışarıda şikayet edemezsin’ deyip bir psikolojik baskı ve bariyer oluşturmaya çalışıyorlar. Türkiye’de durum farklı değil. Bu iktidara 15 Temmuz’da darbe yapıldığında ertesi sabah Erdoğan kapımızı çaldı, ‘Dünyayla ilişkileriniz çok iyi. Bunun bir demokrasiye darbe olduğunu dünyaya anlatmamıza yardım edin’ dedi. O yardımı esirgemedik. Partisi kapatılırken kurduğu heyetlerle her birinin kapısını çaldı ve partisine kapatma davası açılmasının ne kadar anti-demokratik olduğunu anlattı. Destek gördü. Biz de parti kapatmalara her zaman karşı olduk. Erdoğan’ın partisinin ilk yola çıktığı zamanlar, yaşadıkları zorluklar karşısında gidip Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne yaptıkları başvurularda sonuç aldılar. AİHM kararlarının uygulanmasını hep birlikte savunduk. Bugün Türkiye’de AİHM kararlarını uygulamayan, seçilmiş milletvekillerini Anayasa Mahkemesi kararına rağmen içeride tutan, kendisine darbe yapıldığında ona sahip çıkan, kapalı Meclis’i açıtırıp tankların önünde direnen Cumhuriyet Halk Partisi’nin seçilmiş belediye başkanına darbe, gelecek cumhurbaşkanı adayımıza darbe, ülkenin gelecek iktidarına darbe yapıp sonra ‘Bunu hiçbir yerde anlatamazsın’ diyecek kadar pişkinler. Japonya’nın trende basılan yüksek tirajlı gazetesine de İngiliz İşçi Partisi’nin yaptıklarına karşılık The Guardian’a da dünyadaki 40’ın üzerinde basın - yayın organına olanlara hiç çekinmeden büyük bir cesaretle anlattım, anlatmaya da devam edeceğim. Bunlara karşı, bunların yarattığı vasata teslim olmak, bunların yarattığı iklimin içinde kalmak, bunların ördüğü duvarın arkasında kalmak onları güçlendiriyor. Duvarlar yıkılmalı, iklim terk edilmeli, diktatörlerin dayattığı vasata teslim olunmamalı. Reçetenin ilk ilacı budur.

Seçimle göreve gelen, ancak seçimle gitmek istemeyen Sayın Erdoğan en büyük rakibine karşı darbe yapmıştır. İşte Türkiye 19 Mart’ta sabahleyin bir sivil darbeye uyanmıştır. Sayın İmamoğlu,

cumhurbaşkanlığı adaylığını açıkladıktan sonra siyasi talimatla yargı eliyle hedef alınmıştır. Bulunduğumuz şehrin, İstanbul'un üç kez seçilmiş Belediye Başkanı ve partimizin Cumhurbaşkanı Adayı Ekrem İmamoğlu 19 Mart'ta yüzlerce polis tarafından evi basılarak gözaltına almıştır. Bunun yanında İstanbul'daki beş belediye başkanımız daha tutukludur. İki belediyemize kayyum atanmıştır. Bizimle birlikte bu salonda bulunan DEM Parti'nin Sayın Eş Genel Başkanı da var. Birazdan kendisini de dinleyeceğiz. Onların geçen dönem çok yüksek oylarla seçtirdikleri 49 belediye başkanına terör gerekçesiyle kayyum atanmıştı. Bu dönemde halen daha 10'un üzerinde belediye başkanlarına kayyum atandı. O süreçte de hep dayanışma içinde olduk. Bu süreçte de olacağız. Türkiye'de de şu anda 'Terörsüz Türkiye' sloganı altında ancak bizim 'Terörsüz ve demokratik Türkiye' diye destek vereceğimizi açıkladığımız bir süreç var. Bu sürecin Türkiye'de terörü bitirmesi, çatışmaların olmaması, bundan sonra Kürt - Türk hiçbir annenin gözünün yaşının akmaması umudu var. Yaşadığımız bütün zorluklara, gördüğümüz bütün baskılara rağmen bu sürece sosyal demokratlara yakışır, en olumlu katkıyı veriyoruz, vermeye de devam edeceğiz. Bunu da kayda geçirmek isterim.

Seçimle göreve gelen ancak seçimle gitmek istemeyen Erdoğan, bu şehirde yaptığı darbe girişiminden sonra bir kişinin cumhurbaşkanı adayı olması için Türkiye'de gerekli şart olan üniversite diplomasını verildikten 31 yıl sonra, İstanbul Üniversitesi'nden verildikten 31 yıl sonra diploması veren fakültenin itirazına rağmen, akademik değil idari görevleri olan, üniversitenin içindeki ring hatlarını, duvarların boyanması görevini üstlenmiş olan bir yönetim kurulu tarafından diplomasını iptal ettirdi Sevgili Ekrem İmamoğlu'nun. Şu anda hiçbir ceza almasa bile İdare Mahkemesi bu işlemi iptal etmezse Ekrem İmamoğlu cumhurbaşkanı adayı olamıyor. Yani ne kadar çok korktuğunu ve 31 yıldır aldığı diplomasıyla görev yapan Ekrem İmamoğlu'nun diplomasını iptal ettiği sırada 28 sınıf arkadaşının daha diplomasının iptal edildiğini; bu kişilerden birinin de Sorbonne'dan doktoralı, Türkiye'nin Galatasaray Üniversitesi gibi en önemli vakıf üniversitesinde işletme bölümünün Dekanı olduğunu; sırf Ekrem İmamoğlu'yla sınıf arkadaşı oldukları ve Ekrem İmamoğlu'ndan korktukları için o dekanın diplomasını iptal edip Türkiye'nin en güçlü işletme fakültesinin dekanının şu anda lise mezunu olduğunu da kayıtlara geçirmek isterim. Erdoğan, her şeyi hesap etse de halkımızı hesaba katmadı. Çünkü Türkiye'de tüm demokratlar bu darbeye karşı ayağa kalktı. 81 ilimizde bu hukuksuzluğa karşı kitlesel gösteriler düzenlenmeye başladı. Ancak iktidar, bu gösterileri şiddetle bastırmak istedi. Binlerce insanımızı gözaltına aldı, yüzlercesini tutukladı. Sadece ilk günlerde 302 üniversite öğrencisi tutuklandı ve 10 günlük bayram tatilini ailelerinden uzakta, Silivri zindanlarında geçirdiler. Demokrasiye inanan milyonlar mücadeleden vazgeçmedi. O günden bugüne kadar her Çarşamba İstanbul'un bir ilçesinde bir gece mitingi ve her hafta sonu bir ilde büyük bir il mitingi yaparak tepkileri ayakta tutmaya devam ediyoruz. Türkiye'de siyasal muhalefet ile toplumsal muhalefet bir arada. Çünkü saraylar otoriter liderlere aitse meydanlar da halkındır. Sayın Ekrem İmamoğlu, 67 gündür tutuklu. Hala iddianamesi yazılmadı. Savcılık hiçbir iddiasını ispat edemedi. Türkiye'de vatandaşların yüzde 70'inden fazlası bu soruşturmanın hukuki değil, siyasi olduğunu düşünüyorlar. Anketlerde bu oranlarla karşılaşıyoruz. Bu süreçte zaten zorda olan ekonomimiz büyük bir yıkıma uğradı. Merkez Bankamız 60 milyar dolarlık rezervi dövizin yükselişine engel olmak için satmak zorunda kaldı. İktidarın bu siyasi ihtirasının faturasını 86 milyon vatandaşımız daha da yoksul ulaşarak ödüyor.

Bilinmelidir ki temsili demokrasi, eksik bir demokrasidir. Ancak eksik demokrasinin alternatifi, asla otokrasi değildir. Eksik demokrasinin alternatifi, katılımcı demokrasidir. Kriz içindeki siyasetin alternatifi, siysetsizlik ya da biat değildir. Alternatif; daha fazla siyaset, daha fazla katılım, daha fazla mücadele,

daha fazla dayanışmadır. Biz otoriterliğe karşı hayatta kalmayı değil, otoriterliği halkın desteğiyle yenmeyi ve iktidara gelmeyi hedefliyoruz. Tüm bu süreçlerin sonunda görüyoruz ki partimiz, nasıl 31 Mart seçimlerinde 47 yıl sonra Türkiye'nin birinci partisi olduysa bugün de anketlerde açık ara Türkiye'nin birinci partisidir. Konuşmamın başında, 'Bir ortak değerde buluşan bir aileyiz' demiştim. Aile olmanın sorumlulukları var. Bu nedenle yaşadığımız bu süreçte bizlerle dayanışma içinde olan tüm yoldaşlarımıza yürekten teşekkür ediyorum. Pedro'nun şahsında Sosyalist Enternasyonal ve kardeş partilerimizin resmi açıklamalarına, Avrupa Sosyalist Partisi'nin açıklamasına, destek ziyaretlerine, ayrıca ismini anmak zorundayım;; Alman Sosyal Demokratları'nın Türkiye'ye gelen tüm heyetlere yoğun katılımlarına, ayrı ziyaretlerine, Türkiye'den sonra meselenin en çok gündemde tutulduğu ülkenin Almanya oluşuna şükran borçluyum. Bu vesileyle kardeş partimiz SPD'yi son seçimler dolayısıyla ve yüklendikleri yeni sorumluluk dolayısıyla tebrik ediyorum. Yoldaşım Lars'ı yeni görevinden dolayı kutluyorum. SPD'yi, bir kez daha İstanbul'dan Sosyalist Enternasyonal ailesine, büyük ailesine geri dönmeye ve bu ayrılığı bir an önce bitirmeye davet ediyorum. Dün akşam PES'in değerli Genel Sekreteri ile birlikteydik, bugün de salonumuzu onurlandırdılar. Dün yaptığı konuşma çok değerliydi. Dayanışmaya ve kardeş partilerin her ortamda birlikte olmalarına, dayanışmayı büyütme ve yapıları ortaklaştırmaya yönelik değerlendirmelerini çok kıymetli buluyorum. Bunun için kendisine bir kez daha teşekkür ediyorum. Yaşadığımız bu kötü süreçte sessiz kalmayı tercih eden kardeşlerimizin olmasını üzüntüyle karşıladığımızı belirtmek isterim. Her şey bittiğinde hatırlayacağımız şey, düşmanlarımızın yüksek ve kötü sözlerinden çok dostlarımızın sessizliği olacak. Bunu da dostlarımıza, o dostlarımıza, dost bildiklerimize bir kez daha ifade etmek isterim.

Suriye'de denklemler var, dünyada denklemler var, koca koca ülkelerin koca koca menfaatleri var. Ama bu denklemlere bakıp da İngiltere'nin menfaatini, Erdoğan'da görmek doğru bir şey değil. İngiltere'nin bir menfaati varsa evet istikrarlı bir Türkiye'dedir, istikrarlı bir Suriye'dedir, istikrarlı Orta Doğu'dadır. Ama Türkiye'deki istikrarın yolu demokratların iktidarındadır. Otokratların iktidarının istikrarı en temel istikrarsızlıktır. O yüzden 'İstikrara destek vereceğiz' diyerek demokratlara yapılan bir darbeye sessiz kalmayı hiç içimize sindirmedik, bundan sonra da sindirmeyeceğiz. Değerli yoldaşlar Türkiye büyük bir ülkedir. Ve bu ülke Erdoğan iktidarından ibaret değildir. Cumhuriyet Halk Partisi olarak hedefimiz, ülkemizdeki gelir adaletini, mahkeme adaletini ve sosyal adaleti sağlamaktır. Hedefimiz, tam demokratik rekabeti hakim kalmaktır. Hedefimiz, Kürt meselesinin tamamen çözüldüğü, terörün ve şiddetin olmadığı bir Türkiye inşa etmektir. Hedefimiz, Türkiye'yi bir sığınmacı deposu olmaktan çıkarmak ve göç meselesini Avrupa ile ortaklaşarak çözmektir. Ve hedefimiz, ülkemizi Avrupa Birliği'nin tam üyesi yapmaktır. Bu mücadeleyi kararlılıkla sürdürüyoruz.

Hep kötü şeyler yapılmadı şüphesiz, 23 yıllık AK Parti iktidarında. İyi şeyler de oldu. Azdı ama iyi şeyler de oldu. Türkiye'de bir şeyi çok kıymetlendiriyorsan ona bir nazar boncuğu hediye edebilirsin. Aman bunun başına bir şey gelmesin. Ana muhalefet lideri olarak söylüyorum. Bir nazar boncuğu olsaydı ve onu bir sebeple Erdoğan'a takmak zorunda olsaydım bunu İstanbul Sözleşmesi için yapardım. İstanbul'da İstanbul'un adıyla anılan, kadına karşı şiddeti yasaklayan ve bu konuda en sert tedbirlerin alınmasını taahhüt eden ve toplumsal cinsiyet eşitliğini ve bu eşitsizliklerle mücadeleyi, toplumsal cinsiyet eşitliğini savunan çok güçlü bir metin. İstanbul'da kararlaştırılmış. Bizim de desteğimizle birlikte parlamentomuzda hızla gündeme alınmış. Parlamentoda bundan bütün milletvekilleri oy birliği ile yürürlüğe girmiş. O gün Cumhuriyet Halk Partiler, iki ellerini kaldırarak İstanbul Sözleşmesinin onayına destek vermişlerdir. Bu

sözleşmeden Erdoğan geçen seçimlerden önce kadınlara nafaka vermek istemeyen, kadınları dövdüğü için evden uzaklaştırıldıklarına tepki gösteren ve kadına karşı şiddeti belli sınırlar içinde meşru gören bir tuhaf seçmen kitlesinin desteğini almak için bir gece yarısı tek başına attığı bir imzayla İstanbul Sözleşmesinden çıktı. O yüzden Erdoğan'ın yakasına ilıştırılacak bir nazar boncuğu kalmadı. Ama Cumhuriyet Halk Partisi iktidara geldiğinin ilk bir ayı içinde İstanbul Sözleşmesi'ni yeniden Türkiye'de yürürlüğe koyacak ve dünyada da İstanbul Sözleşmesi'nin en iyi şekilde uygulanmasını takipçisi olacak. Bunu buradan geçtiğimiz günlerde çok başarılı bir toplantı da yapan Kadın Sosyalist Enternasyonel'in değerli üyelerinin varlığında tekrar etmek isterim.

Sözlerimi tamamlarken şunu herkese hatırlatmamız gerekir ki demokratlar, otoriterliğin ya hedefi ya da potansiyel hedefidir. Onunla mücadele konusunda dayanışma içinde olmaksa kaçınılmaz bir sorumluluktur. Bir Sosyalist Enternasyonel ailesi olarak özgürlük, adalet ve dayanışma değerlerine hep bağlı kalacağız. Her sorun karşısında dayanışma sorumluluğu ile hareket etmesi gereken yoldaşlarımızın kararlı iradeleri ile aşılabacaktır. Siz değerli üyelerimizin desteği ile demokrasiyi, barışı ve sosyal adaleti daha güçlü savunacağımıza olan inancım tamdır. Buradan İstanbul'dan bütün dünyaya hep birlikte sesleniyoruz. Otoriterlerin karşısında teslim olmayacağız. Demokratlar kazanacak. Biz kazanacağız. Kurtuluş yok tek başına ya hep beraber ya hiçbirimiz. Hepinize saygıyla selamlıyorum.

SELİN SAYEK BÖKE

CUMHURİYET HALK PARTİSİ GENEL SEKRETERİ
KADIN SOSYALİST ENTERNASYONEL BAŞKAN YARDIMCISI

KONUŞMANIN
VİDEOSUNU
İZLEMEK İÇİN

Saygıdeğer konuklar, değerli yoldaşlar,

İki gün önce gerçekleştirdiğimiz Kadın Sosyalist Enternasyonal'in Konsey toplantısına ve bugün de sizleri ağırladığımız Sosyalist Enternasyonal Konsey toplantısına ev sahipliği yapıyor olmaktan büyük heyecan ve mutluluk duyuyoruz. Hepiniz Türkiye'ye, İstanbul'a hoşgeldiniz!

Bu programın gerçekleşmesinde emeği olan tüm yol arkadaşlarımıza burada herkesin huzurunda bir kez daha teşekkür ederim.

İstanbul'da zaman, mekan ve anlam bakımından oldukça önemli bir programı gerçekleştiriyoruz. 19 Mart'ta bu önemli şehrin Büyükşehir Belediye Başkanı ve partimizin CB adayı Ekrem İmamoğlu ve birçok yol arkadaşımızı tutuklayarak bir darbe yapıldı. Bu otorite anlayışın karşısında demokrasiyi, adaleti, eşitliği savunan büyük ve kararlı bir halk çılgılığı yükseldi İstanbul'dan. Demokrasi ve adalet mücadelesinin neferleri gençler, kadınlar, emekliler, emekçiler İstanbul'dan başlayarak Anadolu'ya yayılan bir büyük halk mücadelesinin öncüsü oldular.

Her şey sürekli değişiyor ve bu büyük değişimler yıkımlar getiriyor. Bu yıkımların içerisine tüm halklar, hepimiz, hak ettiğimiz adaleti, refahı, hep birlikte zenginleştireceğimiz bir ekonomik düzeni talep ediyoruz ve kurma kararlılığı gösteriyoruz. Biliyoruz ki o hak ettiğimiz dünya ve bugünün büyük yıkımından kurtuluş ancak ve ancak omuz omuza, dayanışmayla ve birlik içerisine verilecek bir mücadele ile kurulacaktır. Biliyoruz ki ve diyoruz ki, 'Kurtuluş yok tek başına. Ya hep beraber ya hiçbirimiz'. Tam da bu nedenle Sosyalist Enternasyonal'in Başkanı Sayın Pedro Sanchez nezdinde büyük ailemize burada toplanmak üzere yaptığımız çağırısı, daveti, kabul ettikleri ve bizimle burada hak ettiğimiz dünyaya dair ortak heyecanımızı büyütmeye kararlılığı gösterdikleri için de gönülünden teşekkür ediyoruz.

Bugün bu toplantının İstanbul'da yapılması önemli demiştim. Önemli çünkü İstanbul'dan tüm Türkiye'ye, tüm Türkiye'den bütün dünyaya, çok güçlü bir mesajı, çok güçlü bir şekilde verecek bir kalabalık olarak buradayız. Başka bir düzen mümkün. Otokrasiye karşı demokrasinin olduğu, şiddete karşı sosyal devletin olduğu daha adil, daha eşit, daha barışçıl bir düzen mümkün ve hiç şüphe yok ki bu salon şunu bize güvenle, özgüvenle söylüyor; o düzen mutlaka kurulacak. Demokrasi kazanacak, adalet tesis edilecek, eşitlik mutlaka var olacak. Çünkü biliyoruz ki bu salonda olduğu gibi ve bu salonda temsil ediliyor olan milyonların demokrasi iradesi kararlılıkla, dirençle ve umutla dünyanın dört bir yanında büyümeye devam ediyor. Bugün büyük demokrasi ve adalet mücadelesinin kalbinin attığı İstanbul'a, Türkiye'ye hepiniz hoşgeldiniz.

Şimdi sizlerle bu kentin seçilmiş belediye başkanı, ve partimizin Cumhurbaşkanı Adayı olan Ekrem İmamoğlu'nun Silivri'den size ilettiği bir mesajı paylaşacağım.

Bu mesaj, bir selamlama ve dayanışma metninin çok ötesinde; hayatın her alanını kuşatmaya çalışan bir karanlığa son vermekte kararlı on milyonların ortak iradesi, ortak sesidir. Bu sesin sahibi Türkiye'de aydınlığı; yani demokrasiyi, adaleti ve özgürlüğü inşa etmekte kararlı halkın ta kendisidir. Bu iradenin temsilcisi bugün fiziken yanımızda olmasa da -- aklen, fikren ve ruhen sürekli yanımızda olan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız ve Cumhurbaşkanı Adayımız Ekrem İmamoğlu'dur.

Öğlen saatlerinde seyredeceğiniz, birazdan tanıtımını göreceğiniz belgeselde anlatılanlar, bu halkın kendi iradesini boğmaya çalışanlara karşı verdiği demokrasi mücadelesinin hikayesidir.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız Ekrem İmamoğlu, Şişli Belediye Başkanımız Resul Emrah Şahan, Beylikdüzü Belediye Başkanımız Mehmet Murat Çalık, Beşiktaş Belediye Başkanımız Rıza Akpolat, Beykoz Belediye Başkanımız Alaattin Köseler ve Esenyurt Belediye Başkanımız Ahmet Özer, bu mücadelenin ortakları olduğu için, için bugün hapisteler.

Buradan, Konsey toplantımızın başlığı da olan "Kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber ya hiçbirimiz" diyerek her birine selamlarımızı gönderiyor ve Türkiye'de on milyonlarca yurttaşımızın umutlarının temsilcisi, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız ve Cumhurbaşkanı Adayımız Ekrem İmamoğlu'nun konuşma metnini kendisi adına sizlerle paylaşıyorum.

EKREM İMAMOĞLU

TUTUKLU İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI
CUMHURİYET HALK PARTİSİ CUMHURBAŞKANI ADAYI

Sosyalist Enternasyonal'in Değerli Üyeleri, Sevgili Yoldaşlar,
İstanbul'a hoş geldiniz.

Ne yazık ki sizleri bizzat elinizi sıkarak karşılayamadım – ancak kalbim, iradem ve inancım bu salondaki dostluk ve dayanışmanın yanında.

Sizi, kentimde ağırlamak çok anlamlı – zira İstanbul, tarih boyunca kültürlerin buluştuğu bir kavşak ve sürekli tarih yazan bir şehir. Baskıya, dayatmaya boyun eğmeyenlerin şehri; bağımsızlığın, özgürlüğün ve büyük değişimlerin kalbinin attığı bir şehir, İstanbul.

Büyük değişimler İstanbul'da hep var olmuştur. Hafızamızdaki en güçlü örnekleriyle, Taksim'deki 1 Mayıs buluşmalarından, Gezi Parkı direnişinden bugünkü Sarıyer ve diğer semtlerdeki mitinglere kadar. İstanbul'da yurttaşlar her dönemde meydanlarda sesini yükseltti, hakkını aradı. Şimdi bu sesi, gençlerin cesaretinde, kadınların direncinde ve halkın susmayan vicdanında bir kez daha duyuyoruz.

Bugün demokrasi, eşitlik ve sosyal adalet, dünyanın dört bir yanında ağır saldırıya uğruyor. Demokrasinin zayıflamasına ve otoriterleşmeye başışık sanılan ülkelerde dahi insan hakları ve özgürlükler tehdit altında.

Türkiye'de yıllardır süren demokratik gerilemenin son noktası ise millet iradesinin hiçe sayılması, hukuken dayanaksız gerekçelerle ben dahil belediye başkanlarımızın ve pek çok yol arkadaşımızın tutuklanmasıdır. Daha dün sabah, yeni bir operasyonla yine çok sayıda yakın çalışma arkadaşım gözaltına alındı. Belediyemizin hizmetlerine darbe vurarak, halkımızın bize olan inancını sarsmaya çalışıyorlar. Bunu başaramayacaklar.

İstanbul halkının oylarıyla üç kez seçilmiş bir belediye başkanı ve 23 Mart'ta Türkiye genelinde gerçekleştirilen ön seçimde 15.5 milyon yurttaşın oyuyla belirlenmiş cumhurbaşkanı adayı olarak, milyonlarla demokrasi ve adalet talebinde bulunduğum için siyasi tutukluyum. Milyonlar bize inandığı ve güvendiği için, yürüttüğümüz mücadele sonucunda iktidar değişiminin yakın olduğu görüldüğü için tutukluyum.

Demokrasiye açık bir saldırı, millet iradesine yönelik bir darbe girişimi olan bu süreçte üniversite diplomam hukuksuz biçimde iptal edildi, evime baskın düzenlendi, belediyelerimiz soruşturmalarla kuşatıldı.

Bu baskılar yalnızca beni değil, daha özgür ve adil bir gelecek hayal eden herkesi hedef aldı. Bu saldırı demokrasiye, halkın iradesine ve bir sonraki seçimin adil gerçekleşmesini bugünden engelleme çabasıyla yarının halk iradesine yönelik bir saldırdır.

Ne özgür ve adil gelecek kararlılığımızı elimizden alabilirler ne de halkın iradesini zorbalıkla bastırabilirler.

Biz İstanbul'da katılımcı demokrasinin, birleştirici, kapsayıcı, adil, çevreye duyarlı ve sürdürülebilir bir kenti birlikte kurmanın mümkün olduğunu gösterdik. Halk da İstanbul'da olanın Türkiye genelinde yaşanmasını istediğini açıkça ortaya koydu. 2024 Yerel Seçimlerinde CHP'nin birinci parti olması, 19 Mart'tan bu yana meydanları boş bırakmayan milyonlar... Hükümetin korktuğu işte bu! Yenilikçi siyaset anlayışımız ve yaklaşan iktidarımız.

Oysa tarihin bize söylediği nettir: Otokrasiler yenilmez değildir. Geçmişte yenildiler, yine yenilecekler.

Sosyalist Enternasyonal bunu çok iyi bilir. Şili'den Portekiz'e, Güney Afrika'dan Belarus'a kadar, baskıya karşı direnenler hep birbiriyle dayanışma içindeydi.

Günümüzde, Suriye'de, Ukrayna'da ve Gazze'de halk savaşın ve yokluğun pençesinde. Özellikle Gazze'de, Filistin halkı sadece temel haklarından, topraklarından, evlerinden edilmedi; şimdi engellenen yardımlar yüzünden bir kez daha açlık ve ölümle karşı karşıya.

Otoriter popülist rejimler sadece kendi ülkelerini değil, küresel barışı da tehdit ediyorlar.

Buna karşılık, demokrasiden yana olanların da birlikte sesini yükseltmeli ve dayanışma göstermeli.

Cumhuriyet Halk Partisi ve demokrasiye sahip çıkan milyonlar adına dayanışma gösteren tüm demokrasi ve adalet savunucularına teşekkür ediyorum.

Yayınladığınız kuvvetli ortak bildiriler, İstanbul'u heyetler halinde ziyaret etmeniz, belediye binalarınızda yansıttığınız pankartlar, bana fahri hemşehrilik unvanı vermeniz...

Bunlar sadece sembolik dayanışma örnekleri değil, ortak değerlerimizin en güçlü ifadesidir. Partim CHP'nin neredeyse yarım asırdır parçası olduğu bu ailenin bir üyesi olmaktan onur duyuyorum.

İstanbul, bugün bir kez daha demokrasi ile otoriterlik arasındaki mücadelenin cephelerinden birisidir. Mücadele, hukukun üstünlüğünü savunanlarla hukuku muhaliflere karşı baskı aracı olarak kullananlar arasındadır. Demokratik kurumları yaşatmak isteyenlerle onları içten içe çökertenler arasındadır. Halkın iradesiyle oligarşik bir çıkar grubu arasındadır.

Biz CHP olarak yalnızca baskıya karşı durmuyoruz; aynı zamanda somut bir gelecek vizyonu sunuyoruz. Cumhuriyetimizin kurucu ve en köklü partisi, dünyanın en büyük sosyal demokrat partilerinden biri olarak parlamenter sistemin yeniden inşası, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, hak temelli bir sosyal devletin kurulması, üreten bir toplum ve tüm bunlar sonucunda sürdürülebilir, adil ve kapsayıcı kalkınmanın inşası için çalışıyoruz.

Bu söylediklerimizin hiçbirisi soyut vaatler, söylemde kalan hedefler değildir. Yönettiğimiz şehirlerde hayata geçirdiğimiz, halkla buluşturduğumuz güçlü politikalarımızdır.

Küresel olarak büyük dönüşümlerin gerçekleştiği bir çağdayız. Karşımızda tarihi bir dönüm noktası var...

Bu dönüm noktasında geleceğin haritasını çizenler belli: gençler, kadınlar, emekçiler, üretenler, yani halk, yani bizleriz!

İhtiyaç duyduğumuz şeyi bugün Sosyalist Enternasyonal'in Konsey toplantısının başlığında da Türkiye'nin dört bir tarafında da görüyoruz. Türkiye özgür bir gelecek isteyen gençlerin, İstanbul Sözleşmesi'nden çıkanlara karşı direnen kadınların, traktörleriyle demokrasi konvoyu oluşturan çiftçilerin, adaletsizliğe karşı hakkını arayan emekçilerin ortak sesiyle yankılanıyor.

**O ses Bertolt Brecht'in unutulmaz
dizelerini tekrarlıyor: Kurtuluş yok tek
başına, ya hep beraber ya hiçbirimiz!**

**Ve biliyoruz ki bu sesi çoğaltan,
demokraside ısrar eden, adaleti savunan,
kalkınma ve sosyal adaleti inşa etme
kararlılığını gösteren, daha iyi bir gelecek
için omuz omuza mücadele eden
milyonlar var oldukça...**

Her şey çok güzel olacak!

PANEL ÖZETLERİ VE CHP KONUŞMALARI

Cumhuriyet Halk Partisi 23-25 Mayıs 2025 tarihlerinde İstanbul'da Sosyalist Enternasyonal toplantılarına ev sahipliği yaptı.

6 kıtadan, 81 ülkeden 89 partinin tam üye olarak yer aldığı, istişari ve gözlemci üyeleriyle birlikte toplam bileşen sayısı 115'e ulaşan çok büyük bir çatı örgüt olan Sosyalist Enternasyonal'de İspanya'dan Meksika'ya, Arnavutluk'tan Gana'ya kadar birçok ülkenin iktidar partisi de yer alıyor. CHP'nin de güçlü bir parçası olduğu Sosyalist Enternasyonal'in Konseyi yapısı itibariyle çok güçlü bir siyasi temsil kapasitesini ve karar alma gücünü temsil ediyor.

Toplantının ana teması, "Hak ettiğimiz bir dünya için ya hep beraber ya hiçbirimiz!" olurken, dünyada yükselen otoriter rejimlere karşı sosyal demokrasinin çözüm gücünü ve dayanışma ruhunu bir kez daha vurguladı.

İki gün boyunca süren toplantılarda dünyanın dört bir yanından katılımcılar; Dijital Dünyada demokrasinin korunması, yerel yönetimler, şiddet ve çatışmalar karşı sivillerin korunması, küresel kalkınmanın çoklu krizleri ve Afrika'dan Latin Amerika'ya etkileri üzerine oturumlar gerçekleştirildi.

1. Oturum: “Dijital Dünyada Demokrasinin Korunması”

Dünya genelinde demokrasi ağır saldırı altında ve küresel çapta gerilemekte. Economist Intelligence Unit'in yayınladığı 2024 yılı Demokrasi Endeksi raporuna göre bugün dünya nüfusunun yalnızca yüzde 6.6'lık bir kesimin tam demokrasi ile idare edilirken, yüzde 40'ı otoriter yönetimler altında yaşamak zorunda. Demokrasi tüm dünyada gerilerken ve yoğun saldırılara maruz bırakılırken tüm sosyalistlerin ve sosyal demokratların dayanışma içinde hareket etmesin kaçınılmaz bir sorumluluk haline dönüşmüştür.

Nitekim, İstanbul'daki Sosyalist Enternasyonel Konsey toplantılarında tutuklu İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı ve 15.5 milyon yurttaşın Cumhurbaşkanı Adayı Ekrem İmamoğlu'nun adalet mücadelesine verilen güçlü destek de bu dayanışmanın en somut örneği olmuştur.

Günümüzde siyasal süreçler yalnızca meclislerde ya da meydanlarda değil, aynı zamanda sosyal medyada ve dijital dünyanın farklı mecralarında şekillenmekte. Bu durum demokrasiler için hem büyük fırsatlar hem de ciddi tehditler barındırmakta.

İnternetin ve sosyal medya platformlarının, tüm dünyada yaygın şekilde kullanılması; farklı ülke yurttaşlarının demokratik süreçlere katılımını, birbiriyle etkileşimini, bilgiye erişimini kolaylaştırma potansiyelini taşımakta. Ancak yanlış bilginin hızlı ve kolay biçimde yayılması ve dijital teknolojilerin manipülasyona dönük olarak araçsallaştırılması gibi unsurlar, demokrasiyi tehdit etmekte, otoriterleşmeyi hızlandırmaktadır.

Dijitalleşmenin, otoriterleşme yönünde veya seçmen davranışının manipülasyonu için kötüye kullanımı giderek dikkat çekmekte. Brexit sürecinde sosyal medya üzerinden yürütülen yanıltıcı kampanyalar, ABD seçimlerinde botlar ve sahte hesaplar vasıtasıyla seçmen davranışını etkilemeye dönük müdahaleler, göçmen karşıtlığını besleyen sosyal medya kampanyaları, Türkiye'de muhaliflere karşı yürütülen itibarsızlaştırma operasyonları son dönemde dijitalleşmenin kötüye kullanımının somut örnekleri olarak karşımıza çıktı.

Dijital ortamda artan otoriterleşme eğilimlerine karşı demokratik bir direnc sadece teknolojiyle değil aynı zamanda değerlerle mümkün olabilir. Bunun için barış, eşitlik ve ifade özgürlüğü gibi temel ilkelerin dijital ortamda yeniden ve bıkmadan savunulmasına ihtiyac var.

Latin Amerika'dan Avrupa'ya, Afrika'dan Asya'ya farklı kıtalardaki çok sayıda ülkede, otoriterlik ve popülizm, dijital teknolojilerin olanaklarından yararlanmakta. Birçok ülkede, yapay zekâ destekli sahte içeriklerin ve denetimsiz biçimde erişilen kişisel verilerin seçim sonuçlarını etkilemek için kullanıldığı gözlenmektedir. Popülist ve otoriter akımlar, teknolojinin imkanlarını, dezenformasyon ve kutuplaştırmanın aracı olarak kullanmaktadır.

Dijital teknolojilerin sağladığı imkanların kötüye kullanımının dünya genelinde yaygınlaşması; demokrasi mücadelesinin geleneksel yöntemlerin ötesinde, dijital dünyada da verilmesini zorunlu hale getirdi. Sosyal demokrat ve sosyalist oluşumlar, dünyada yükselen dijital otoriterliğe karşı demokratik bir dijital düzenin inşası için dayanışma içinde olmalı. Bu dayanışma, yalnızca otoriterlikle mücadeleyi hedeflememeli, aynı zamanda katılımcı demokrasinin eksik kalan yönlerinin tamamlanmasını hedeflemelidir. Bu bağlamda hem otoriterlikle mücadeleye hem de katılımcı demokrasiyi güçlendirmeye dönük başarılı uygulamaların yaygınlaşmasını sağlayacak platformların inşa edilmesi yararlı olacaktır.

Bununla beraber, demokrasiye yönelen tehditlerin bertaraf edilmesi ve katılımcı demokrasinin inşa edilmesine dönük imkânların artırılması için çok sayıda “yapıcı” önleme gerek vardır:

Manipülasyon ve dezenformasyonu engelleyecek denetim mekanizmaları geliştirilirken, ifade özgürlüğünün güvence altında olmasına mutlaka önem verilmesi gerekmektedir. Dijitalleşmenin kötüye kullanımına karşı şeffaflık ilkesi ile hareket edilmeli, dijital platformların kamuoyunu nasıl şekillendirdiği açıkça izlenebilir olmalıdır.

Algoritmalar denetlenebilir hale gelmeli, yanıltıcı siyasi kampanyalara izin verilmemeli ve kimlerin kamuoyunu nasıl yönlendirdiği açıkça bilenebilmelidir. Öte yandan, dijital okuryazarlığın geliştirilmesi de yapıcı önlemler kapsamında dikkate alınmalıdır. Vatandaşların, özellikle gençlerin, gördükleri içerikleri eleştirel bir bakışla değerlendirebilmesi sağlanmalıdır. Dijital okuryazarlık arttıkça, toplumlar aldatılmaya daha az meyilli, kutuplaştırılmaya daha dirençli olurlar.

Dijital demokrasi, uluslararası iş birliği ve dayanışmayı da zaruri kılmaktadır. Küresel ölçekte, interneti daha güvenli, şeffaf ve hesap verebilir hâle getirmek ve bireylerin kişisel verilerini korumak amacıyla atılan öncü adımları desteklemek gerekmektedir. Demokratik haklar için küresel bir izleme, gözlem ve tepki mekanizmasının kurulması ve dijital haklar, veri güvenliği ve siber dayanıklılık konularında ülkeler arası ortak standartların belirlenmesi önemlidir. Uluslararası hukuk normlarının dijital ortamda da geçerli olması sağlanmalıdır.

Sonuç olarak, sosyal demokratlar ve sosyalistler, teknolojik ilerleme ve dijitalleşmeye, yalnızca defansif bir perspektiften bakmamalıdır. Bir yandan, dijitalleşmenin imkânlarını otoriterleşmenin tahkim edilmesi için kullanan siyasi akımlarla mücadele etmeli; diğer yandan inşacı bir perspektifle, yurttaşların demokratik katılımını artıracak girişimlerde bulunmalıdır. Dijital teknolojiler, ya demokrasinin geliştirilmesi için büyük bir fırsat yaratacak ya da otoriterler tarafından demokrasiye karşı kullanılan araçlardan biri olacaktır.

2. Oturum: “Şiddete ve Çatışmalara Karşı Sivillerin Korunması”

Bugün Filistin’den Ukrayna’ya, Lübnan’dan Yemen’e, Pakistan’dan Sudan’a kadar dünyanın her yerinde ateş çemberi büyüyor. Ve bu ateş çemberinin en büyük mağdurları siviller, kadınlar, çocuklar, engelliler ve dezavantajlı gruplar oluyor.

Kalıcı ve adil bir barış ortamının sağlanması, insanların haklarının korunduğu ve güvende oldukları bir düzen kurulabilmesi ve korunabilmesi için uluslararası sosyal demokrat harekete büyük sorumluluklar düşüyor.

Uluslararası hukuk ilkeleri, özellikle Cenevre Sözleşmesi, silahlı çatışmalarda sivillerin korunmasını temel bir yükümlülük olarak tanımlamasına rağmen; pratikte bu ilkelerin her geçen gün daha da aşıldığına tanık oluyoruz. Bu aşamada sosyal demokrat yaklaşım, sadece çatışmaları sonlandırmaya değil, aynı zamanda sivillerin aktif olarak korunması ve insani güvenliğin merkezde tutulmasına yönelik somut adımlar atmayı gerektiriyor.

Günümüzde popülist otoriterlik; şiddeti, çatışmaları ve savaşı besleyen temel faktörlerden biri olarak karşımıza çıkıyor. Bu otoriter rejimler ülkelerinde demokratik kurumları zayıflatıyor, muhalefeti kriminalize etmeye çalışıyor ve toplumsal kutuplaşmayı derinleştiriyor. Dış politikadaysa çoğunlukla şiddet ve çatışmaları besleyen bir tavır alıyor, barışı ise pragmatik pazarlıklar olarak sunuyor. Bugün birçok çatışmaya ilişkin yürütülen ateşkes ve barış girişimlerinin bu pragmatizm tarafından kirlendiğini ve çözümsüzlüğün derinleştirildiği görülmektedir.

Bunun en acı örneği Filistin'de yaşanıyor. Oturum boyunca da sıklıkla dile getirildiği gibi Gazze başta olmak üzere Filistin'de yaşananlar insani bir kriz olmanın ötesine geçmiş, sistematik ve planlı bir soykırıma dönüşmüş durumda. Uluslararası toplumun bu kırıma karşı sessiz kalması ne etik ne de siyasi olarak kabul edilebilir değildir. Bugün itibarıyla dünyada giderek daha fazla devlet ve toplum, Filistin için sesini çıkartmaktadır. Filistinlilerin temel haklarının ve Filistin devletinin tanınması, derhal ateşkes sağlanması ve uluslararası hukukun uygulanması talepleri, sadece politik değil, ahlaki bir zorunluluktur. Sosyalist Enternasyonal, başta Prezidyum'daki Başkan ve Başkan Yardımcıları olmak üzere, Filistin ile dayanışmak için en başından beri aktif bir tutum almıştır.

Sivil yerleşim alanlarının bombalanması, sağlık hizmetlerinin felce uğraması ve temel yaşam ihtiyaçlarının ulaşılmaz hale gelmesi, insanlık onuruna aykırı bir tablo ortaya koyuyor. Benzer biçimde, Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik işgalinde de savaşın faturasını en ağır biçimde ödeyenler, çocuklar, kadınlar ve yaşlılar oldu. Bu örnekler, çatışmaların artık yalnızca cephelerde değil, sivillerin evlerinde, okullarında ve hastanelerinde yürütüldüğünü gösteriyor.

Tüm savaş ve şiddet ortamlarının en kırılgan mağdurları hep engelli bireyler oluyor. Engelliler hem çatışmalarda ilk zarar gören gruplar arasında yer alıyor hem de insani yardıma erişimde en fazla dışlanan grup oluyorlar. Sosyal demokratların kapsayıcı koruma politikaları geliştirmesi, insani yardım planlamalarının engelli bireyleri göz önüne alması, altyapının erişilebilir hale getirilmesi ve psikolojik destek mekanizmalarının oluşturulmasında inisiyatif almak gerekiyor. "Sivilleri korumak, iki kez görünmez kılınanları da korumaktır" ifadesi, bu hassasiyetin politikaya entegre edilmesini zorunlu kılıyor.

Çatışma ve savaş denince öne çıkan bir başka unsur ise göç meselesi. Göç dalgaları ve milyonlarca insanın bu kapsamda yaşadıkları, çağımızın en büyük insanlık dramlarından biri.

Göçmenleri ekonomik sorunların ve toplumsal gerilimlerin başlıca sebebi olarak gösteren radikal sağ politikalar da yabancı düşmanlığını ve ayrımcılığını körüklüyor. Dünyada göç yükünün adil paylaşılması gerektiği ortada. Bugün milyonlarca insanın hayatı ve göç akınlarının yükü, utanç verici pazarlık ve müzakerelerin konusu oluyor. Ölümden kaçan ve yaşam hakları için çaresizce başka ülkelere sığınmak isteyen herkesi korumak sadece belirli ülkelerin değil, her ulusun ortak insani sorumluluğu olmalıdır. Orta ve uzun vadede, göç akışının durdurulması ve mültecilerin Birleşmiş Milletler Cenevre Sözleşmesi'nde belirtilen uluslararası hukuk standartlarına uygun olarak güvenli bir şekilde evlerine dönebilmeleri için çatışmaların, istikrarsızlıkların ve sosyoekonomik yıkımın sona erdirilmesi ve mağdurların yaşam haklarının korunması şarttır.

21. yüzyılda şiddet yalnızca savaş meydanlarında, cephe hatlarında, silahların gölgesinde yaşanmıyor. Kurumsal çöküş, ekonomik eşitsizlik, dijital manipülasyon, cinsiyet temelli ayrımcılık ve çok yönlü adaletsizlikler, sivililerin güvenliğini tehdit eden çok katmanlı şiddet biçimleri olarak karşımıza çıkıyor.

Neoliberal küreselleşmenin eşitsizliğe dayalı sonuçlarından biri olan ekonomik şiddet de halk kesimleri üzerindeki temel şiddet biçimlerinden biri. Pandemi sonrası dönemde servetin yeniden dağıtımı gerekirken, servetin küçük bir grup elinde daha da yoğunlaşması, milyonlarca insanı sosyal kırılmalık ve yoksulluk içinde bıraktı. Eşit ücret, evrensel sağlık hizmeti, adil vergi sistemleri ve kamusal eğitim gibi temel talepler artık birer sosyal hakkın da ötesinde demokrasileri korumak için birer siyasal zorunluluk haline aldı. Bu analiz, sosyal demokrasinin yalnızca bir sosyal adalet ideolojisi olarak değil, aynı zamanda toplumsal barışın ve siyasi istikrarın sigortası olduğunu gösteriyor.

Tüm bu gelişmeler karşısında sol-sosyal, demokrat-sosyalist enternasyonalizmin çatışmalara ve şiddete karşı sessiz kalmaz. Sivililerin korunması, sosyal demokrat politikaların en temel ilkelerindendir. Bu sadece bir etik yükümlülük değil; aynı zamanda sürdürülebilir barışın, demokratikleşmenin ve sosyal adalete dayanan bir kalkınmanın ön koşulu olarak karşımıza çıkmakta. Devletlerin ve uluslararası kurumların bu sorumluluğu ciddiyetle yerine getirmesi için sivil toplumun, medyanın ve sosyal demokrat hareketlerin sürekli baskı oluşturmaları gerekmektedir.

Sosyalist Enternasyonal, yalnızca tarihsel hafızaya sahip bir hareket değil; bugünü dönüştürme iradesine ve sorumluluğuna sahip bir güç olarak, dünyada barışı, adaleti ve eşitliği yeniden kurma misyonunu üstlenmek zorundadır. Zira tarih yazanlar, sessiz kalanlar değil; adalet için cesaretle konuşanlar olacaktır.

3. Oturum: “Küresel Kalkınmanın Çoklu Krizleri ve Afrika’dan Latin Amerika’ya Uzanan Etkileri”

21. yüzyılın ilk çeyreği sona ererken, dünya eşi benzeri görülmemiş ölçekte çoklu krizlerin iç içe geçtiği bir döneme tanıklık etmektedir. İklim değişikliği, gelir eşitsizliği, göç dalgaları, demografik değişimler, pandemiler, gıda ve enerji güvenliği sorunları, demokratik gerilemeler ve artan otoriterleşme eğilimleri; sadece ayrı ayrı değil, birbirlerini tetikleyen, güçlendiren ve küresel kalkınmayı yapısal olarak tehdit eden bir bileşik kriz ortamı yaratmıştır. Bu çoklu krizler, neoliberal büyüme anlayışının ve piyasa merkezli küreselleşmenin sınırlarını ortaya koymakla kalmamış, aynı zamanda sosyal adaletin, eşitliğin ve sürdürülebilirliğin merkezde yer aldığı yeni bir paradigma ihtiyacını da açıkça gözler önüne sermiştir.

Sosyal demokratlar ve uluslararası sosyal demokrat hareket, Sosyalist Enternasyonal bu küresel meydan okumaları yalnızca ekonomik boyutlarıyla değil, aynı zamanda demokrasi, sosyal adalet ve insani gelişim perspektifinden değerlendirmekte. Çünkü çok boyutlu krizler ancak çok boyutlu politikalarla çözüme kavuşturulabilir.

Bugün geline nokta, küresel kalkınma söylemi büyük ölçüde “büyüme” eksenine indirgenmiş; yoksulluk, gelir dağılımı adaletsizliği, kadınların ve gençlerin dışlanması gibi temel insani sorunlar ikincil öneme itilmiştir. Oysa sosyal demokrat yaklaşım, kalkınmanın yalnızca ekonomik büyüme göstergeleriyle değil; insan onuruna yakışır yaşam koşullarının, sosyal hakların ve kamusal hizmetlerin evrensel bir şekilde sağlanmasıyla mümkün olduğunu vurgular. Bu bağlamda, sürdürülebilir kalkınma ancak sosyal adaletle mümkündür; doğayla uyumlu, toplumla barışık ve demokratik değerleri temel alan bir kalkınma anlayışı hayati önemdedir.

Bu yeni dönemde küresel güçler arasındaki hegemonya mücadelesinin temel bileşeni teknolojik yenilikler olarak karşımıza çıkmaktadır. İleri teknolojiler ve kritik malzemelerde rekabet yoğunlaşmaktadır. Dijitalleşme, yapay zeka, yeşil dönüşüm teknolojileri, imalat sanayinin yepyeni bir enerjiyle dönüştürülmesi bu başlıklardan bazılarıdır. Yeniliklerin hayatlarımıza olumlu katkı yapma potansiyelleri çok yüksektir, ancak yeni teknolojiler henüz yönetim kuralları ve hak çerçeveleri oluşmaksızın yaygınlaşınca demokrasiye, kalkınmaya risk teşkil edebilir.

Küresel krizlerin temel dinamiklerinden biri olan iklim değişikliği, özellikle küresel Güney’de ve kırılgan toplum kesimlerinde derin sosyoekonomik eşitsizlikler yaratmaktadır. İklim felaketleri, su kıtlığı, gıda güvencesizliği gibi sorunlar, doğrudan doğruya yoksulların yaşam alanlarını tehdit etmekte; göç hareketlerini tetiklemekte ve sosyal çatışmaları körüklemektedir. Sosyalist Enternasyonal, iklim adaletini sosyal adaletin ayrılmaz bir parçası olarak görmektedir. Yeşil ekonomiye adil geçiş, bizim için sadece çevresel bir zorunluluk değil, aynı zamanda sosyal bir sorumluluktur.

Öte yandan, pandemiyle birlikte derinleşen sağlık ve eğitim krizleri, kamusal hizmetlerin ticarileştirilmesinin yol açtığı kırılganlığı net bir şekilde göstermiştir. Neoliberal modelin kamu hizmetlerini piyasa dinamiklerine teslim etmesi yıkıcı sonuçlar doğurmuştur. Sosyal demokrat bir yaklaşım, sağlık, eğitim, barınma ve sosyal güvenlik gibi temel hizmetleri herkes için nitelikli, ücretsiz ve ulaşılabilir hale getirmeyi amaçlar. Sosyalist Enternasyonal, kalkınmanın öznesinin insan olduğunu ve devletin birincil görevinin yurttaşlarının refahını güvence altına almak olduğunu altını çizmektedir.

Küresel ölçekte yaşanan demokratik gerileme ve otoriterleşme eğilimleri de kalkınma krizinin bir diğer boyutunu oluşturmaktadır. Demokrasi, yalnızca sandıkla sınırlı bir rejim biçimi değil; halkın karar süreçlerine katılımının güvence altına alındığı, basının özgür olduğu, örgütlenme hakkının korunduğu ve hukukun üstünlüğünün sağlandığı bir toplumsal yaşam biçimidir. Kalkınmanın bu yönü de ancak demokratik bir siyasal yapı içerisinde yeşerebilir. Yurttaşların sadece tüketicisi değil; aynı zamanda karar verici, denetleyici ve hak sahibi oldukları bir kamusal alanın inşası demokrasi için şarttır. Demokratikleşme, sürdürülebilir ve kapsayıcı kalkınmanın ön koşuludur.

Kadınların ve gençlerin ekonomik ve siyasal yaşamda maruz kaldığı dışlanma, kalkınmanın kapsayıcılığını engelleyen önemli bir yapısal sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitliği sağlanmadan ne toplumsal refah ne de kalkınma sürdürülebilir olabilir. Kadınların her alanda eşit temsilini, gençlerin eğitim, istihdam ve yönetime katılım haklarının güvence altına alınmasını önemlidir.

Bugün karşı karşıya olduğumuz küresel krizler, ulusal sınırları aşan yapılarıyla dayanışma temelli bir uluslararası iş birliğini zorunlu kılmaktadır. Ancak mevcut uluslararası sistem, kalkınma yardımlarını dahi jeopolitik çıkarlar üzerinden kurgulayan, eşitsizlikleri yeniden üreten bir yapıya sahiptir. Sosyal demokrat dış politika anlayışı; adalet, insan hakları ve barış temelinde küresel eşitsizlikleri giderecek dayanışma mekanizmalarını savunur.

Kalkınma, yalnızca bir “ekonomik büyüme” meselesi değil; aynı zamanda “nasıl bir toplumda yaşamak istiyoruz?” sorusuna verilen siyasi ve ahlaki bir yanıttır. Sosyal demokrasinin evrensel ilkeleri doğrultusunda; insan onurunu, sosyal adaleti ve çevresel sürdürülebilirliği esas alan, halkçı ve kamucu bir kalkınma anlayışı dünya ve insanlık için bir ihtiyaç olduğu kadar zorunluluk halini de almıştır. Sosyalist Enternasyonal dünyanın her yerinde çoklu krizlere karşı bu kalkınma anlayışını savunmaya devam edecektir.

Namık Tan

CHP GENEL BAŞKAN YARDIMCISI
İSTANBUL MİLLETVEKİLİ

Bugün sizlere ulusal sınırları, siyasi ideolojileri ve hatta geleneksel egemenlik anlayışını aşan bir konu olan ‘dijital dünyada demokrasi’ hakkında konuşacak olmak benim için bir mutluluktan öte bir sorumluluktur.

Siyasi kariyerimden önce, Tel Aviv, Moskova ve Washington DC gibi başkentlerde kariyer diplomatı olarak görev yaptım ve bu görevlerim, on yıllar boyunca siyasi iletişimin evrimine ilişkin önemli bir bakış açısı kazandırdı.

Dijital dönüşüm, demokrasinin şimdiye kadar karşılaştığı en sessiz, en baştan çıkarıcı ve muhtemelen en yıkıcı baskıdır. Bir zamanlar ezilenlerin kurtarıcısı olarak bilinen internet, artık dezenformasyon, kutuplaşma ve manipülasyonun üreme alanlarını açmaya meyillidir.

Bunu, bir merkezden yönetilen trol operasyonlarında, deep-fake propaganda kampanyalarında, seçim sonuçlarını çarpıtmak için kişisel verilerin silah olarak kullanılmasında görüyoruz. Bunlar varsayımsal riskler değil. Yaşanmış deneyimler.

Brexit’in sadece belediye binalarında değil, adrese teslim Facebook reklamları aracılığıyla da şekillendiğini gördük. ABD seçimlerine, endişeli vatandaşlar gibi davranan yabancı botların sızdığını gördük. Kendi ülkem Türkiye’de, genellikle gerçeğe kayıtsız algoritmalar tarafından güçlendirilen çevrimiçi karalama kampanyalarının muhalefet seslerini itibarsızlaştırmak ve kamuoyundaki tartışmaları soğutmak için nasıl kullanıldığını gördük.

Savaş alanı değişti. Demokrasiler buna uyum sağlamazlarsa, bir patlama ile değil, ama belki bir tweet ile aşınacaklar. Ancak demokrasiyi korumak, özgürlük ve kontrol arasında bir seçim yapmak anlamına gelmez. Bu yanlış ikilem sadece otoritelere aittir, demokratlara değil. Açıkça söyleyeyim: Amacımız, hesap verebilirlik sayesinde özgürlüğü korumak ve demokratik normlar yoluyla yeniliği teşvik etmek olmalıdır.

Bu, üç cephede koordineli eylem gerektirir: Bunlardan birincisi şeffaflıktır. Kamuoyundaki tartışmaları yönlendiren platformlardan şeffaflık talep etmeliyiz. Doğruluktan çok öfkeyi önceliklendiren algoritmalar incelemeye tabi tutulmalıdır. Siyasi reklamlar açıkça etiketlenmeli ve izlenebilir olmalıdır. Hiçbir kuruluş, ister şirket ister devlet olsun, milyonlarca insanın görüşlerini anonim olarak şekillendirmemelidir.

İkinci olarak dijital okuryazarlık gelmektedir. Vatandaşlarımızı, özellikle gençlerimizi, çevrimiçi gördükleri içerikleri eleştirel bir şekilde değerlendirebilecekleri araçlarla donatmalıyız. Dijital okuryazarlığı olan bir toplumun aldatılması, bölünmesi daha zordur ve böyle bir toplum iktidarı hesap verebilir kılma konusunda daha başarılıdır.

Üçüncü olarak ise uluslararası işbirliğine değinebiliriz. İklim değişikliği tek bir ülke tarafından tek başına çözülemeyeceği gibi, demokrasilerin dijital bütünlüğü de sınır ötesi işbirliğini gerektirir. GDPR ve Dijital Hizmetler Yasası ile düzenleyici liderlik rolünü üstlenen Avrupa, bu konuda bugün hayati bir rol oynamaktadır. Ancak daha da ileri gitmeliyiz: platformların hesap verebilirliği, seçim güvenliği ve siber dayanıklılık için ortak çerçeveler oluşturmamız.

Partimiz, Cumhuriyet Halk Partisi, çağdaş Türk tarihindeki en geniş demokratik değişim koalisyonunu temsil etmektedir. Dijital otoriterliğin sonuçlarını ilk elden biliyoruz. Dijital güçlendirmenin sivil toplum yararına kullanıldığında vaat ettiği faydaları da biliyoruz.

Bu risklerin en açık örneklerinden biri, partimizin 16 milyondan fazla nüfusa sahip İstanbul'un belediye başkanı olarak seçtiği Ekrem İmamoğlu'nun durumudur. Onun demokratik görevi, sözde yargı müdahalesi ile hukuka aykırı bir şekilde elinden alınmıştır. Bugün, haksız bir şekilde hapse atılmıştır. Onun davası, dijital karalama kampanyalarının, algoritma odaklı kutuplaşmanın ve devlet destekli dezenformasyonun, gerçek dünyada demokratik gerilemenin zeminini hazırlamaya nasıl yardımcı olabileceğini göstermektedir.

Bu durum bize, çevrimiçi ortamda oluşturulan içeriklerin, seçilmiş seslerin susturulmasıyla sonuçlanabileceğini ve dijital alanda demokrasiyi korumakla, mahkemelerimizde, kurumlarımızda ve şehirlerimizde demokrasiyi savunmak arasında ayrılmaz bir bağlantı olduğunu hatırlatmaktadır.

Demokrasiler ahlaki üstünlüğü terk ettiklerinde, her şeyi kaybederler. Bu yeni dijital dünyada, o güveni yeniden kazanmalıyız — sesleri susturarak değil, gerçeği yayarak. Yankı odalarına çekilerek değil, ortak bir zemin oluşturarak. Ve gelecekte korkarak değil, onu birlikte şekillendirerek...

Yalçın Karatepe

CHP GENEL BAŞKAN YARDIMCISI

Öncelikle bariz olanı belirtmek istiyorum – çünkü hepimizin bildiği gibi, küresel politikada bariz olan genellikle en sistematik şekilde inkar edilir, politika özetleriyle süslenir ve kurtuluş vaat eden ancak boyun eğmeyi dayatan kısaltmaların altında gizlenir. Washington'da yazılan, Brüksel'de vaftiz edilen ve Cenevre'de uygulanan sözde kalkınma uzlaşısı, Küresel Güney'e refah getireceği vaadinde sadece başarısız olmakla kalmadı, kendi çelişkileri, kendi kibri ve tarih, coğrafya ve adalete karşı pervasızca gösterdiği saygısızlığın ağırlığı altında çöktü. Ve her zamanki gibi, enkaz – ekonomik durgunluk, parçalanmış kurumlar, şekli bozulmuş egemenlikler – sözleşmeyi imzalamamış, danışılmamış ve defalarca başka alternatifin olmadığı söylenmiş olanların omuzlarına yıkıldı. Ama her zaman bir alternatif vardır. Asıl soru şudur: Bu model kimler için inşa edildi ve kimin geleceği gerçekten bu hesaplamaların bir parçasıydı?

Küreselleşmenin tüm gemileri yüzdürdüğü söylenir. Ancak Dakar'da gelgit tersaneyi yuttu. La Paz'da, gemiler borcu ödemek için satıldı. Ve Kinshasa'da, gemi zaten hiç yoktu.

Son kırk yılda tanık olduğumuz şey, ortak refahın yükselişi değil, ilerleme kisvesi altında hesaplanmış bir metalaşma seliydi – sermayenin serbestçe aktığı, toplumların ise koşullara zincirlenmiş olduğu bir dönem. Vaat edilen entegrasyondur, sonuç ise bağımlılık oldu. Küreselleşmenin mimarisi, kalkınmaya giden tarafsız bir otoyol olmaktan uzak, bir zamanlar pusula ile keyfi şekilde sömürge sınırlarını çizen güçler tarafından kontrol edilen ücretli bir yol haline geldi.

Ve şimdi, bu model bile sessizce rafa kaldırılıyor. Hiper-küreselleşme çağı, adaletle değil, devletin öncülüğündeki rekabetin yeniçağıyla yer değiştiriyor. Serbest ticaretin savunucuları gümrük vergisi taktikçileri haline geldi; açık pazarların havarileri artık stratejik stoklamanın havarileri oldu. Şahit olduğumuz şey tarihin sonu değil, yönünün değişmesidir. Dil değişti – “yeniden yerelleştirme”, ‘ayrıştırma’, “ekonomik güvenlik” – ama ilke aynı kaldı: Kuzey uyum sağlar, Güney şoku emer. Bu yeni bir başlangıç değil. Aynı imparatorluk senaryosuna yeni bir kostüm giydirilmesinden başka bir şey değildir.

Afrika’da, sözde kalkınma yardımı bir merdiven gibi değil, daha çok bir tasma gibi işlev gördü – yükseltmek için değil, bağlamak için tasarlandı. Yardım dağıtımı, onur değil bağımlılık yaratmak için titizlikle planlandı. Sahel’den Büyük Göller’e kadar, altyapı projeleri insan ihtiyaçlarına değil, maden çıkarma yollarına hizmet ettiğinde onaylandı. Kıta az gelişmiş değildi; kasıtlı olarak yanlış gelişmişti; hammadde deposu ve bitmiş ürünlerin döküm alanı olarak yapısal bir role itilmişti. Bu arada, tarımsal açıdan zengin bölgelerde gıdaya erişim zorlaştı – kuraklık nedeniyle değil, Avrupa ve Amerika’dan gelen sübvansiyonlu tahılların seli nedeniyle, “yardım” bayrağı altında limana yanaşan her gemi ile yerel pazarlar aşındırıldı.

Latin Amerika’da ise endüstriyel egemenlik arayışı, bir yıkım eylemi olarak cezalandırıldı. Bir ülke, ithal ikamesi, toprak reformu veya teknolojik millileştirme yoluyla emtia tuzağından kurtulmaya çalıştığında, dayanışma ile değil, yaptırımlar, sabotajlar veya “istikrar misyonları” gibi isimler verilen darbelerle karşılandı. Santiago’dan Caracas’a kadar, ekonomisini planlama hakkı küresel düzene bir tehdit olarak görüldü. Yabancı doğrudan yatırımlar, yerli mülkiyet veya çevre düzenlemeleriyle birlikte gelmediği sürece hoş karşılanıyordu. Verimlilik her şeydi. Ancak Buenos Aires halkı uygun fiyatlı enerji talep ettiğinde veya Bogotá halkı işçi hakları için mücadele ettiğinde, bu taleplerin “verimsiz” olduğu söylendi.

Bugün bizi seçilmiş temsilciler değil, algoritmalar yönetiyor – Lagos’ta mısırın fiyatını ondalık basamağa kadar söyleyebilen, ancak Managua’da bir annenin değerini veya Bamako’da bir öğretmenin duygusal GSYİH’sını kaydetme kapasitesine sahip olmayan algoritmalar. Çıktıyı ölçüyorlar, ancak anlamı değil; üretkenliği ölçüyorlar, ancak amacı değil.

“Verimlilik her şeydir” diye tekrar tekrar söyleniyor bize. Ama sormamız gerekir: Kimin için verimlilik? Hangi sınıf için? Hangi sermaye için? Hayatlar kâr marjları için optimize edildiğinde, haysiyet bir maliyet haline gelir – korunması gereken bir hak değil, yönetilmesi gereken bir dışsallık olarak görülür.

“Borç sürdürülebilirliği” denen şey, aslında insanların sürdürülemezliğidir. “Kemer sıkma”, modern misyoner haline gelmiştir – bu sefer İncil ile değil, bilanço ve şartlılık maddesi ile gelmiştir. Ve önceki tüm misyonlar gibi, dönüşüm talep etmektedir: suyunuzu özelleştirin, işgücünüzü serbestleştirin, görünmez ele tapın.

Arkadaşlar, yeni gelişme, gelişmemişliğin kılık değiştirmiş hali olmamalıdır. Davos lehçesiyle sömürgecilikten kurtulamayız. Önümüzdeki görev, modeli düzeltmek değil, yenisini kurmaktır. Güney, hayırseverliğin konusu değil, değişimin kahramanı olmalıdır. Özür dilemeden planlamadan, örtbas etmeden yeniden dağıtımdan, dipnotlar olmadan egemenlikten bahsetmeliyiz.

Sermayenin dolaşım hızını değil, emeğin saygınlığını ölçen bir ekonomi kuralım. Verimliliği, sömürü açısından değil, toprağın, halkın, geleceğin restorasyonu açısından yeniden düşünelim. Artık küresel masada bir yer için yalvarmayalım, kendi imgemize göre yeni bir masa kuralım – ve bu masabüyümenin açgözlülük, kalkınmanın mülksüzleştirme anlamına gelmediği bir masa olsun.

Son olarak 20. yüzyıl imparatorluklarla savaşmakla geçtiyse, 21. yüzyıl onların algoritmalarını ortadan kaldırmakla geçmelidir. Liberal küreselleşme çağı sona erdi – ama biz buna yeterince yüksek sesle karşı çıktığımız için değil, kendi çelişkileri altında çöktüğü için sona erdi. Tarih bize bir kalem verdi. Soru şu: Başkasının teorisinin dipnotlarını düzenlemeye devam mı edeceğiz, yoksa kendi bölümümüzü mü sil baştan kendimiz mi yazacağız?

Ahmet Aras

MUĞLA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI

Sosyalist Enternasyonal Konseyi toplantısı kapsamında, Yerel ve Bölgesel Yönetimler Ağı'nın Kurucu Başkanı olarak görevlendirildim. Bu hem büyük bir onur hem de büyük bir sorumluluk. Sosyalist Enternasyonal ailesine, Pedro Sánchez'e ve parti liderimiz Özgür Özel'e bu önemli görevi bana emanet ettikleri için teşekkür ederim. Güveninize ve desteğinize layık olmak için tüm gücümle çalışacağım.

CHP liderliğindeki yerel yönetimler olarak, Türkiye nüfusunun %65'ini yönetiyoruz. Bugün, Türkiye'nin önde gelen partisiyiz ve her geçen gün halkın desteğinin gücünün arttığını hissediyoruz. Sosyalist Enternasyonal çatısı altında kurduğumuz Yerel ve Bölgesel Yönetimler Ağı, gücümüzü ve dayanışmamızı daha da güçlendirecektir.

Bu ağ, belediyeler arasında işbirliği için bir platform olmanın ötesinde, barış, demokrasi, çevre, insan hakları ve halkın iradesini savunan uluslararası bir cephe.

Sosyalist Enternasyonal Yerel ve Bölgesel Yönetimler Ağı olarak, dünyanın neresinde olursa olsun, halkın iradesine karşı her türlü müdahaleye karşı sesimizi yükselteceğiz. Demokrasiyi, eşitliği ve özgür şehirleri savunacağız.

Maalesef, Türkiye'de demokrasi bugün ciddi bir sınavdan geçiyor. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız Ekrem İmamoğlu, birçok seçilmiş belediye başkanı ve meslektaşları, hukuka aykırı ve siyasi amaçlı davalarda yargılanıyor ve özgürlüklerinden mahrum bırakılıyor. Seçilmiş belediye başkanlarının yerine devlet müfettişleri atanması, sandıkta ifade edilen halkın iradesine açık bir darbedir.

Bu adaletsizliğe ve hukuksuzluğa karşı en güçlü ses, tam da bu salonda yükseliyor.

Sosyalist Enternasyonal üyelerinin gösterdiği dayanışma ve kararlı tutum, sadece burada değil, otoriterliğin yükselişte olduğu topraklarda demokrasi için mücadele eden herkese umut veriyor. Bu güçlü dayanışma için hepimize içtenlikle teşekkür ederim.

Bu platformdan, Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün ilan ettiği ilkeyi bir kez daha hatırlatmak isterim: "Egemenlik koşulsuz olarak halka aittir." Halkın iradesi, demokrasinin en güçlü garantisidir. Bu ağ altında, iklim krizi, doğanın ve çevrenin talanı, savaşlar ve katliamlara karşı, kadınların ve çocukların yaşam hakkı için ve emeğin ve insan onurunun korunması için kolektif mücadelemizi büyüteceğiz.

Tek başına kurtuluş yoktur; ya hepimiz birlikte kazanırız ya da hiçbiri kazanamaz!

İSTANBUL DEKLARASYONU

2025'in ilk yarısı küresel görünümü radikal biçimde değiştirmiştir. Başkanlık seçimleri sonrasında Amerika Birleşik Devletlerindeki iktidar değişimi, bilim ve teknolojideki hızlı gelişmelere bağlı olarak dünya genelinde yaşanan büyük toplumsal gelişmelere uyum sağlamak ve ilerlemek konusunda büyük bir tartışma yaratmış, böylece son dönemlerin çok taraflı uluslararası sisteminde hâlihazırda görünür bir etki yaratmıştır.

Giderek daha görünür olduğu üzere, küreselleşen dünyamızın %1'ini oluşturan en zengin ve aynı zamanda en yüksek teknolojiye sahip olan kesim gücünü demokrasiyi koruyan mekanizmaların sınırlarını zorlamaktadır. Dahası, aşırı sağ siyasetçilerin ve siyasi partiler kendi sınırları ötesinde garip ittifaklar kuruyor. Bu uyarış çağrısı bizim siyasi ailemiz için, "sağ ve solun arasında artık ayrım kalmadığını" iddia eden anlatıyı geride bırakmak ve gerçekte ideolojik farklılıkların hâlâ çarpıcı düzeyde olduğunu anlatma fırsatını da beraberinde getirmektedir. Bu dalgalı geçiş döneminde çok taraflı uluslararası sistemin yüz yüze geldiği muazzam baskı, ulusların gelişime yönelik üç önemli özlemi depreştirmektedir.

Bu bağlamda İstanbul Konsey Toplantısına katılım sağlayan Sosyalist Enternasyonal üyesi partiler şu hususların altını çizmektedir:

1. Kapsayıcı toplumlar yaratmak için demokrasiyi savunmalıyız.

Aşırı sağın ve “siyasetsiz” partilerin stratejilerinin bir parçası, demokrasi fikrini baltalamak; demokrasinin verimsiz bir sistem olduğunu vurgulamak, bunu seçim sandıklarına ya da twitlere indirgemek, hatta bazen demokratik seçimlerin sonuçlarını tanımayı reddetmektir. Bu denemelerin sonucusu, partimizin, yani Cumhuriyet Halk Partisi’nin Cumhurbaşkanı Adayı ve aynı zamanda bildirmemize adını veren İstanbul’un seçilmiş belediye başkanı Sayın Ekrem İmamoğlu’nun siyasi saiklerle tutuklanmasıdır. Dünyanın her kıtasında yargıyı araçsallaştırarak siyasi rakiplerin ifade özgürlüklerini kısıtlama, anayasal hükümlere aykırı olarak en temel insan haklarını çiğneyerek zulmetme teşebbüslerinin geri teptiğini gözlemlemekteyiz. Bu eğilim, emekçilerin haklarının çiğnenmesi, kadın haklarındaki gerilemeyle baş başa gitmektedir. Bu da kötü yönetim, yolsuzluk ve derinleşen eşitsizlikle sonuçlanmaktadır.

Demokrasi, gücün sınırsızca kullanılmasını, bir kurumun, bir partinin, bir bireyin tüm kontrolü ele geçirmesini engelleyen denge ve denetleme mekanizmaları olmadan var olamaz. Demokratik bir hükümet ancak muhalefete meşru bir alan tanıyorsa demokratik olarak adlandırılabilir. Denge mekanizmaları, siyasi kurumların birbirlerinin gücünü sınırlamasını sağlayan mekanizmalardır. Dengeler, demokratik süreçte çok çeşitli görüş ve çıkarların temsil edilmesini sağlar.

Demokratik gerileme, mücadele etmeye kararlı olduğumuz çok tehlikeli bir süreçtir. Gücün kullanılmasında etik ilkeler büyük önem taşımaktadır. İş dünyası ve siyaset birbirinden net bir şekilde ayrılmalıdır. Siyasi muhaliflere zulmedilemez, ciddi sebepler olmaksızın tutuklanamaz ve kimse onları suçları kanıtlanmadan süresiz olarak hapiste tutamaz. Geleneksel medya ve sosyal medya platformları dezenformasyon için kullanılamaz. Dahası, demokrasiye geçiş sürecindeki ülkeler siyasi partileri feshedemez, siyasi diyalogun yerine “ sözde sivil toplum meclislerini ” ikame edemez ve farklı görüş hakkını inkar edemez.

Biz ilerici siyasetçilerin uğruna mücadele ettiği toplumlar çeşitlilik içeren, kapsayıcı ve insan merkezli toplumlardır. Tüm vatandaşların insana yakışır iş, eğitim, sağlık, temiz çevre, güvenlik, ortak yaşam kalitesinin yanı sıra ifade özgürlüğü, medya okuryazarlığı ve tüm haklara saygı hakkından yararlanmasını istiyoruz.

2. Barışı inşa etmek için dayanışmamızı göstermeliyiz.

Eldeki verilere göre dünya üzerindeki mevcut çatışmaların dörtte biri geçtiğimiz yıl başlamıştır. 2024 yılında siyasi şiddet dünya genelinde 2023 yılına kıyasla % 25 artış göstermiş, her sekiz insandan biri siyasi şiddete uğramıştır.

Gazze’den Ukrayna’ya kadar ölüm sayılarında çok büyük artış yaşanmış, BM verilerine göre 2025 yılında insani yardıma ihtiyaç duyan kişi sayısı 305 milyona ulaşmıştır. Afrika’da Kongo Demokratik Cumhuriyeti, Sudan ve Mali’de aralıksız devam eden şiddet; Hindistan ve Pakistan arasındaki aşırı gerilim, bunun yanında Myanmar’da devam eden durum, bu kasvetli tabloya eklenmektedir.

Bizim için barış yolunda mücadele etmek bir ahlaki görevden fazlası, bir hayati bir gerekliliktir. Mevcut durum, egemenliğe saygı, siyasi karşılıklı bağımlılık ve ülkelerin toprak bütünlüğü gibi dokunulmaz görünen ilke ve kurallara dayalı uluslararası düzenin altını oyan kolektif bir başarısızlığı göstermektedir. Kalcı barış, halklara saygı, uygulamada dayanışma ve tarih bilgisi olmadan inşa edilemez.

Silahlara yatırım yapmak küresel güvenliği garanti altına almanın en etkili yolu değildir ve silahların kontrolüne ilişkin bağlayıcı ve saygın uluslararası anlaşmalar olmaksızın karşılıklı yıkıma doğru bir yarışa girme riskiyle karşı karşıyayız. Yıkım ne kadar kolaysa, yapmak o kadar zordur. Tüm bunlar yaşanırken mülteci akını artmakta, daha çok sayıda insan yerinden edilmekte ve evsiz kalmakta, kültürel miras haritadan silinmektedir.

İçinde yaşadığımız “meta-dünya,” güvenliğe bambaşka bir bakışı gerektiren yeni kırılganlıklar yaratmaktadır. Gelişen teknoloji yeni ve kontrolü zor, ölümcül silahlar yaratmaktadır. Terörist saldırılar insan güvenliğini tehdit etmektedir. Bu konuları, mevcut anlaşmaların modernizasyonuna yönelik tekliflerimizle yakın gelecekteki gündemimize dâhil etmeyi taahhüt ediyoruz.

Barışa yatırım yapmak uzun ve zor olabilir fakat ilerlemenin tek yoludur. Kuruluşumuz bu çabaya tüm kıtalarda tarihsel olarak katkıda bulunmuştur. Şiddetin adı bilinmeyen bütün kurbanları için sesimizi yükseltmeye sistematik bir şekilde devam edeceğiz çünkü bizim için her insan hayatı eşit derecede değerlidir.

3. Sosyal kalkınma hedeflerini destekleyerek küresel kalkınma krizini engellemeliyiz.

Covid-19 salgını, küresel eşitsizlik sorununu açığa çıkarmış ve ekonomik dalgalanma dönemini takiben kalkınmada gerilemeye neden olmuştur. Gelişmekte olan ülkelerin borç yükü sürdürülemez hale geldikçe bu konuda mücadele etmektedir. Uluslararası finans kuruluşlarının ve kalkınma bankalarının yenilenmesi ve güncellenmesi gerekmektedir. 2025 yılının Haziran ayında gerçekleştirilecek olan Dördüncü Uluslararası Kalkınma Finansmanı Konferansı, sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmek için tüm kaynakları ve politikaları harekete geçirebilecek belirli önlemler üzerinde fikir birliğine varmak için bir fırsattır.

Farklı ülkelerdeki aşırı sağ partilerin iklim değişikliği, sağlık alanında işbirliği, uluslararası kalkınma öncelikleri gibi temel küresel meseleleri sorguladığı bir dönemde, Sosyalist Enternasyonal olarak Birleşmiş Milletler anlaşmalarını ve çabalarını desteklemekte, Küresel Kalkınma Hedeflerinin hayata geçirilmesine katkı sunmaya devam etmekteyiz.

Paris Anlaşması ile belirlenen iklim değişikliğinin azaltılmasına yönelik çabaların sürdürülmesinin gelecek nesillere karşı bir görev olduğuna inanıyoruz.

ABD'nin birçok çok taraflı anlaşmadan ve uluslararası arenada kararlaştırılan sosyal kalkınma hedeflerinden çekilmesi, dünyayı çok yönlü bir krize sokabileceği gibi; yoksulluğun azaltılması, insan kaynaklı tehlikelere karşı salgınların sınırlandırılarak daha çok hayatın kurtarılması, okuryazarlığın artırılması, kadın ve kız çocuklarının haklarının korunması konularında hâlihazırda verilmiş çabaları sekteye uğratabileceği için önlenmelidir.

Ekrem İmamoğlu'nun Haksız ve Hukuksuz Biçimde Tutuklanmasına İlişkin Karar

Sosyalist Enternasyonal, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin seçilmiş Başkanı ve üye partimiz CHP'nin Cumhurbaşkanı adayı Ekrem İmamoğlu'nun hukuksuz bir şekilde tutuklanmasını şiddetle kınamaktadır. Bu haksız tutuklamanın hiçbir yasal dayanağı yoktur. Bu tutuklamanın öncesinde de İmamoğlu'nu siyasi hayattan uzaklaştırmayı amaçlayan ve giderek artan bir dizi hukuk tacizi yaşanmıştır. Türkiye'de cumhurbaşkanı adayı olabilmek için anayasal bir gereklilik olan üniversite diplomasının, 31 yıl aradan sonra 18 Mart'ta aniden iptal edilmesi de buna dahildir. Son olarak Ekrem İmamoğlu, 19 Mart'ta gözaltına alınmış ve 23 Mart'ta yasal dayanağı olmadığı açıkça belli olan suçlamalarla tutuklanmıştır.

Ekrem İmamoğlu 2019 yılında İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı seçilmiş ve 2024 yılında da büyük bir farkla yeniden seçilmiştir. Ekrem İmamoğlu, Mart 2025 itibarıyla, partisinin ön seçimlerinde 15,5 milyon vatandaşın oyuyla CHP'nin cumhurbaşkanı adayı olarak onaylanmıştır.

Tutuklanması, kendisini İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı ve ayrıca bir sonraki seçim için Cumhurbaşkanı Adayı olarak seçen halk iradesine karşı anti-demokratik bir müdahaledir.

Tüm bu değerlendirmeler ışığında Sosyalist Enternasyonal Konseyi, Ekrem İmamoğlu'nun derhal serbest bırakılması ve görevine iade edilmesine dönük en güçlü şekilde çağrı yapmaktadır.

YEREL YÖNETİMLERDEN DEMOKRASİ VE HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ İÇİN KÜRESEL DAYANIŞMA ÇAĞRISI

Sosyalist Enternasyonal çatısı altında birleşen belediye başkanları, meclis üyeleri ve demokratik yerel yönetim temsilcileri olarak bizler, aşağıdaki müdahaleleri şiddetle kınıyor ve reddediyoruz;

- Demokratik yollarla seçilmiş belediye başkanları ve meclis üyelerine yönelik keyfi, demokratik olmayan ve hukuk dışı müdahaleler,
- Atanan kayyumlar aracılığıyla belediye meclislerinin sistematik olarak güçsüzleştirilmesi,
- Yargı kurumlarının yerel yönetimler üzerinde siyasi baskı araçlarına dönüşmesi.

Demokrasi, halkın iradesine her düzeyde saygı duyulan bir sistemdir. Hukukun üstünlüğü bağımsız olmalı ve yönetim katılımıcılık ve şeffaflıkla şekillenmelidir.

Yerel demokrasi sosyal adalet, sivil katılım ve sürdürülebilir kalkınmanın temel taşıdır.

Hukukun askıya alındığı, halkın iradesinin hiçe sayıldığı bir ortamda

- Siyasi özgürlükler geriler,
- Ekonomik istikrar baltalanır,
- Sosyal adalet ve barış derinden zarar görür.

Altını çizmek gerekir ki, demokratik kazanımlara yönelik her türlü saldırı asla sadece yerel bir mesele değil, evrensel demokratik değerlere yönelik bir tehdittir.

Biz şuna kesinlikle inanıyoruz ki:

- Adalet olmadan barış olamaz,
- Hukukun üstünlüğü olmadan (toplumsal) güven olmaz,
- Demokratik meşruiyet olmadan sürdürülebilir kalkınma olmaz.

Bu nedenle, Sosyalist Enternasyonal Yerel Yönetimler Ağı olarak, demokratik değerlerin ve halk egemenliğinin korunması konusundaki kararlılığımızı kamuoyuna açıklıyoruz.

Tüm bu hususlar temelinde, tüm devletlerin yetkililerine sesleniyor ve şunun altını çiziyoruz:

- Tüm yerel yöneticilerin derhal görevlerine iade edilmesi ve herhangi bir yasal gerekçe olmaksızın tutuklananların serbest bırakılması büyük önem taşımaktadır.
- Seçilmemiş – siyasi otorite tarafından atanmış – kayyumların atanması uygulaması kabul edilemez.
- Demokratik haklarını kullanarak demokrasi talep edenlerin suç olmaktan çıkarılması kabul edilemez. Gazeteciliğin bağımsızlığı ve ifade özgürlüğü güvence altına alınmalıdır.
- Yargı bağımsızlığı ve hukukun üstünlüğü teminat altına alınmalı, halkın iradesine ve demokratik süreçlere koşulsuz saygı gösterilmelidir.

Yerel yönetimlerin sadece kamu hizmetlerinin ön saflardaki sağlayıcıları değil, aynı zamanda demokrasinin de temelleri olduğuna inanıyoruz. Katılımcı yönetim ancak milli iradenin ve demokratik kazanımların savunulmasıyla mümkündür.

Biz halkın yanındayız. Demokrasiye inanan, adalet ve barış talep eden herkesle, hak ettiğimiz barış, refah ve demokrasi dolu dünya emelimiz için bir aradayız.

Yerel yönetimlerden yükselen bu ses dünyayı değiştirebilir.

Özgür Özel

CUMHURİYET HALK PARTİSİ GENEL BAŞKANI
SOSYALİST ENTERNASYONAL BAŞKAN YARDIMCISI

KONUŞMANIN
VİDEOSUNU
İZLEMEK İÇİN

Değerli yoldaşlar, bu güzel şehrin çok değerli misafirleri, ev sahibi olarak sizleri İstanbul'da ağırlamış olmaktan büyük bir memnuniyet duyuyoruz. Hep beraber çok verimli toplantılar gerçekleştirdik. Sosyalist Enternasyonal'in ortak aklı, ortak vicdanıyla kağıda dökülen, üzerinde titiz çalışmalar yapılan çok güçlü metinleri oybirliğiyle kabul ettik. Böyle bir toplantıda tüm konuşmacılara, katkı sunan herkese teşekkür ediyorum. Ortaya koyduğunuz sıkı dayanışma dolayısıyla her birinize ayrı ayrı şükranlarımı sunuyorum.

Sosyalist Enternasyonal'in harika bir kadrosu var. Chantal ve Paulina'nın şahsından tüm profesyonellere yöneticilere ve yine Pedro Sanchez'in başkanlığında birlikte görev yaptığım Prezidyum üyelerine, başkan yardımcılara, dört bir yanından koşup buraya gelen, hem üyesi olduğu Sosyalist Enternasyonal'in toplantısına katkı veren hem de Türkiye'de yaşadığımız zorlu süreçte bizimle dayanışma gösteren her bir kardeş partimizin kurumsal kimliklerine ve ayrı ayrı üyelerine çok teşekkür ediyorum.

79 ülkeden 89 partiyi misafir ettik, ev sahipliği yaptık, birlikte çalıştık. Daha önceki konuşmalarımda da ifade ettiğim bir hususu kapamış yaparken tekrarlamayı sorumluluk olarak görüyorum. Bugün İstanbul iradesi gasp edilmiş bir şehir durumundadır. Bundan bir yıl önce 16 milyon İstanbullu 'Şehri kim yönetsin?' diye düşündü, taşındı, son beş yıldır yapılan hizmetlere baktı. Sandık başına gittiler ve her seferinde daha fazla oy verdikleri Ekrem İmamoğlu'nu, her iki kişiden birinden fazlasının oyuyla İstanbul'u beş yıl daha yönetmeye görevlendirdiler. Maalesef biz 1977 yılından beri hiç birinci parti olamamıştık. İkinciliği, üçüncülüğü, zaman zaman baraj altında kalmayı içimize sindiremesek de kusuru hep kendimizde bulduk. 'Daha çok çalışmalıyız, özeleştir yapmalıyız' dedik. 'Gençleşmeliyiz, kadınlara daha çok fırsat vermeliyiz' dedik. 'Dünyada esen rüzgarları doğru analiz etmeliyiz, Türkiye'ye doğru uyarlamalıyız, doğru bir dil kullanmalıyız' dedik. Hiç seçmeni suçlamadık ve demokrasi dışı odaktan medet ummadık.

AKP ile en sert kavgalı, tartışmalı olduğumuz dönemde onlarla birlikte; aslında birlikte siyaset yaptıkları, birbirlerini maddeten - manen destekledikleri, ne istedilerse verdikleri bir cemaat onlarla çatışmaya girdi darbe yapmaya kalktı. 'Darbede birinci partiye darbe yapılıyor, AK Parti'den kurtuluyoruz. Bu ülkeye bu kadar çok zorluklar yaşatan Erdoğan devrilecek' demedik Aksine aradık onları, 'Meclis'i açın. Gelelim, konuşalım, dayanışalım. Sandıkla gelen sandıkla gider' dedik. 'Millet kimi seçtiyse, halk kimi seçtiyse onun arkasında duracağız' dedik. Ben gece yarısı Meclis'te yaptığım konuşmada dedim ki, 'Ana muhalefet partisiyiz. Darbe doğal olarak iktidara yapılır. Ama herkes döner, muhalefete bakar. Ana muhalefetin de gözünün içine bakar.' 'Gözümün içine bakanlara söylüyorum' dedim, 'Demokratik seçimler yapıp halkımız, milletimiz yeni bir görev verene kadar ana muhalefetteyiz, görevimizin bilincindeyiz, demokrasinin, seçilmiş parlamentonun arkasındayız.' O gün bizi alkışlayanların, 47 yıl boyunca bizim gösterdiğimiz sabrı seçimden sonra 47 ay göstermeleri gerekiyordu. Cumhurbaşkanlığı seçim takviminin başlamasına 47 ay vardı. 47 gün bile gösteremediler. İlk kaybettikleri seçimde, ilk ikinci duruma düştükleri seçimde darbeye giriştiler ve öyle bir darbe tasarladılar ki... Darbeler hep mevcut iktidara yapılır. Mevcut iktidar, geleceğe darbe yapmaya kalktı. İktidara gelecek olana darbe yapmaya, Türkiye'yi gelecekte yönetecek hükümete, cumhurbaşkanına darbe yapmaya kalktı. Geçmiş yerel seçimlerin seçilmişlerine de darbe yaptı. Ama esas geleceğimize, gelecek olana, Türkiye'nin gelecek umuduna darbe yapmaya kalktılar.

İşte biz, Ekrem İmamoğlu ve hapisteki bütün arkadaşlarımızın suçsuzluğuna kefil olan ve onlar siyasi sebeplerle içerde tutulduğu için onlarla birlikte mücadele eden insanlarız. Bunu bazen dünyaya anlatmak zor oluyor. Anlatamayacağımızı düşündüler. Önce, 'Anlatamazsınız, Türkiye'yi dışarıda şikayet edemezsiniz' dediler. Sonra, 'Ya Avrupa Birliği Greko kriterlerine önem verir. Yolsuzluğa, hırsızlığa karşı mesafe koyar' diye düşündüler. Türkiye'ye de 'terör örgütünü destekleme' diye bir yalan uydurarak milliyetçi hassasiyeti olan seçmenler bize sırtını döner sandılar. 'Birkaç hafta geçince kimsenin yüzüne bakamaz' dediler. Ama ben bugün Ekrem Başkan'la dayanışmak için; bir otel yangınında hayatını kaybeden bebeklerle, çocuklarla, annelerle, eşlerle geriye kalanlarla dayanışmak için; hayatını kaybedenleri anmak, o tepkileri görünür kılmak için, kadına karşı şiddeti görünür kılmak için; toplumsal cinsiyet eşitliği talebini görünür kılmak için yapılan bir maraton koşusunda sabah erken saatlerde maraton koştum, geldim. Buradan ayrılmayıp Türkiye'nin dördüncü büyük kenti Bursa'ya gidip her hafta sonu yaptığımız, bu hafta sonu Sosyalist Enternasyonal'e çağıştığı için Pazar akşam üzerine aldığımız bir mitingi gerçekleştireceğim. Sabah onbinlerin, akşam üzeri yüz binlerin, milyonların buradan Avrupa'daki bütün yoldaşlarımızın gözünün içine baka baka söylüyorum ki Türkiye bir sivil darbe sürecindedir. Ekrem İmamoğlu ve arkadaşları siyaseten tutukludur. Hepimiz onlara kefiliz ve sonuna kadar arkalarındayız.

Beş gün boyunca kadim bir şehirde, üç imparatorluğa başkentlik yapmış, hepimizin atalarının emeği olan ve hepimize emeği olan bir şehirde; barışın, demokrasinin, sanatın, turizmin başkentinde; bir yazara göre 'dünya bir ülke olsaydı dünyanın başkentinde'; İstanbul'da hep birlikteydik. Böyle şehirler, böyle toplantıların düşmanlarıdır. Salonlar boşalır gider ama böyle tam bir katılımı, büyük bir ciddiyetle, İstanbul'un boğazı, güzellikleri sizi çağırırken, tarihi sizi çağırırken burada dayanışmaya yönelik; Latin Amerika'yla, Asya'yla, Afrika'yla, Avrupa'yla ve Türkiye'yle dayanışmaya yönelik metinleri tartıştınız. Çok kıymetli bir müzakereyi hep beraber yürüttünüz. Bunun için teşekkür ediyorum. İstanbul'un güzelliği bile dayanışma ruhunuzu zedeledi ve sizi bu salonlarda tuttu. Hepinize bu toplantı disiplini için ayrıca teşekkür ediyorum. Bu salonun ortak fikri şu... Pek çok kuvvetli metinde dinledik, oy verdik. 'Dünyada otokrasi varsa dili, dini, kimliği fark etmeksizin otokratlara dur diyecek tek yapı, biz demokratlarız.' O demokratların da sayısı hiç az değil. Dahası o demokratlar dünyanın neresinde yaşıyor olurlarsa olsunlar yalnız değiller. Tüm dünya demokratları omuz omuza verip, yoldaşça mücadele etmeye de kararlı. Bu kararlılık ve yoldaşça mücadele azmi, yoksulluğa, siyasal baskılara, savaşlara, her türlü talana direnen milyonlarca, milyarlarca insan için cesaret kaynağıdır, umuttur.

Değerli yoldaşlar, toplantılarımızda birçok başlığı derinlemesine ele aldık. Ana gündemimizden biri olan demokrasinin bugün geldiği hali toplantılarımızda çokça konuştuk. Kadınların işgücüne katılımı ve emeklilerin karşılıklarını alma konusundaki engellerle ve güvencesizlikle karşı karşıyayız. Gençler büyük bir işsizlik ve umutsuzluk içinde. İşçiler, kır ve kent yoksulları hiçbir zaman olmadıkları kadar zordalar. Orta sınıf mülksüzleştirme tehlikesi ile boğuşuyor. Gelir adaletsizliği her geçen gün daha da derinleşiyor. Bunların hepsi, ağır ve acilen çözüm bekleyen sorunlar. Kadınların iş yaşamında ve siyasette eşit temsilinin sağlanması, toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile mücadele, gençlerin siyasete, iş yaşamına etkin katılımı... Bunların hepsini sağlamak dünyadaki sosyal demokratların aktif çabaları ile mümkün olacaktır. Öte yandan uluslararası gelişmeleri ele alma fırsatımız oldu elbette. İsrail'in Gazze'de uyguladığı katliamı konuştuk. Ukrayna'da on binlerce cana mal olan işgali konuştuk. Suriye'deki belirsizlikler, Afrika'daki çatışmalar, mülteci krizleri, iklim krizleri... Bunlar mevcut düzenin, beslediği hem de ondan beslendiği krizlerdir. İçinde yaşadığımız dünya ise etkileşim halinde olan bir dünyadır. Savaşların acı sonuçları, yoksulluk ve birçok kriz, bir ülkenin sınırlarından dışına sızramaktadır. Yani tüm dünyada dolaşıma girmektedir.

İlk açılış konuşmasında söylediğim, çünkü toplantılarda ve akşam yemeğinde her birinizle ayrı ayrı sohbetimizde üzerine konuşma fırsatı bulduğumuz bir zor durumla karşı karşıyayız. Endişelerimiz vardı. '21'inci yüzyılın ikinci çeyreğinde yapay zeka marifetiyle birbiri ile konuşan, birbirinden öğrenen robotlar insanlığı tehdit eder mi?' idi. Maalesef bu tartışma bir yanda duruyor, sürüyor. Ama dünyanın başındaki en büyük tehdit, birbiri ile konuşan, birbiri ile dayanışan, birbirinden öğrenen otokratlarla, diktatörlerle muhatabız ve onları yenecek güç, sadece ve sadece bu salonun üreteceği dayanışmadır. Biz biliyoruz ki toplumların sorunlarının küresel etkileri oluyorsa, çözümlerin de küresel çapta olması gerekir. Öyleyse yoksulluğa, savaşa, iklim krizine, emek sömürsü ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğine karşı ortak mücadele vermek bugün her zamankinden elzemdir. Bu tespiti yapan Sosyalist Enternasyonel, tüm bu karanlık tabloya karşın İstanbul'dan dünyaya aydınlık ve umut dolu bir dünyayı müjdelemektedir. O aydınlık ve ferah dünyanın kapısını aralayan şey, aramızdaki dayanışmadır. Bizler bu sayede yoksulluk, adaletsizlik ve otokrasi ile mücadeleye devam edeceğiz. Filistin halkının işgal ve ağır baskılar altındaki haklı direnişine el uzatmaya devam edeceğiz. Ukrayna'da akan kanın durması ve başta Suriye olmak üzere her dünyanın her yerinde sürdürülebilir bir barış ikliminin inşası için tüm çabaları destekleyeceğiz. Sosyal demokratların ve sosyalistlerin görevi; sadece partilerimizin yönetim kadroları arasındaki dayanışmayı güçlendirmek değil şüphesiz. Bugün demokrasiye yönelen tehditler, yerel yönetimleri yani belediyelerimizi de derinden etkilemektedir. Bunu seçilmiş belediye başkanları hapiste tutulan bir partinin lideri olarak dile getirmek zorundayım. Üstelik lideri olduğum parti, tüm kamuoyu araştırmalarına göre halen ülkenin açık farkla birinci partisi. Toplumun en yüksek oranda destek verdiği parti. Eğer demokrasi yerelden de tehdit ediliyorsa, yerel yönetimlerimiz arasındaki dayanışmanın da en üst seviyeye çıkarılması gerekir.

19 Mart darbesinde dünyanın dört bir yanından belediye başkanlarından gelen destek mesajları çok kıymetliydi. O günlerde buraya koşup gelen Atina Belediye Başkanımız, Paris Belediye Başkanımız, bugün yine bu toplantıda bulunan Atina Belediye Başkanımız, bir video mesajla en kuvvetli desteği ifade eden Paris Belediye Başkanımız, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Lefkoşa Belediye Başkanı, Viyana'nın Viyana Belediyesi'nin değerli Başkan Yardımcısı, Soria Belediye Başkanı, Floransa'nın önceki Belediye Başkanı, Coulaines Belediye Başkanının burada varlıkları gücümüze güç kattı. Bu vesileyle dayanışma duygularını esirgemeyen tüm yerel yöneticilere de hepinizden, yürekten güçlü bir alkış talep ediyorum. Bununla beraber yerel yöneticilerimiz arasındaki ilişkinin güçlenmesi, deneyim paylaşımı, yenilikçi uygulamaların aktarımı gibi başlıklar çok önemli. Bunları yıllardır konuşur, olgunlaştırırız. Bu kapsamda Sosyalist Enternasyonel'in yerel yönetimler alanı, bu seneki

toplantılarımızda olgunlaştırıp dün yaptığımız toplantıyla aktif hale getirmiş olmamız, karara bağlamış olmamız, hayata geçirmiş olmamız ve bu konuda ilk öncülüğü Türkiye'nin en önemli turizm kenti olan ve Bodrum'a, Marmaris'e ve pek çok ilçemize hepinizin tanıdığı, tatillerini geçir diye sahipliği yapan Muğla'nın Büyükşehir Belediye Başkanı Ahmet Aras'ın üstleniyor olmasından hem büyük bir mutluluk duyuyoruz, hem büyük bir sorumluluk duyuyoruz. Sosyalist Enternasyonel yerel yönetimler ağının en etkin şekilde ortaya çıkması, çalışması, deneyimleri paylaşması önemli projelere imza atması Cumhuriyet Halk Partisi olarak bizim de üstlendiğimiz bir sorumluluk ve önümüzdeki en önemli görevlerden bir tanesidir.

Bugün buradan dünden daha umutlu, yarınlara daha kararlı biçimde ayrılıyor. Ayrılırken aklımızda ve kalbimizde taşımamız gereken şudur: Her şeye rağmen demokrasi, adalet, eşitlik ve huzurlu bir dünya ortak çabalarımızla kurulabilecektir. Böyle bir dünyanın ön koşuluysa bir kez daha vurgulamak gerekiyor ki dayanışmadır. El ele verip bu dünyayı daha adil daha müreffeh ve demokratik hale getireceğimize samimiyetle inanıyorum. Sizlerle omuz omuza yürümekten, yoldaş olmaktan onur duyuyorum. Biz buradan bir diğer büyük şehrimize Bursa'ya gidiyoruz. Ve 19 Mart darbesinden sonraki yedinci büyük il buluşmamızı gerçekleştireceğiz. Her Çarşamba İstanbul'un bir ilçesinde, her hafta sonu Anadolu'nun bir ilinde halkımızla buluşmayı, miting değil, sonuç almak için onlarla birlikte eylem yapmayı, eylemler yapmayı sürdüreceğiz. Sizlerin dayanışmasından aldığımız güçle bir an bile durmadan ülkemiz için, geleceğimiz için mücadele edeceğiz. Katılımlarınız için bir kez daha her birinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Ülkelerinize döndüğünüzde hem kardeş partilerinizin üyelerine, hem de ülkelerinizin tüm vatandaşlarına Türkiye'den selam, sıcaklık sevgi ve buradan oraya en iyi duyguları taşımanızı, burada bu salonda bulunan her birimizin Türkiye'deki, İstanbul'daki evlerini kardeşinizin evi olarak görmenizi, buraya yolu düşen kim olursa olsun bir telefonla, bir WhatsApp mesajının ucunda akrabamızı karşılarcasına karşılayacağımızı, kardeş ağırlar gibi ağırlayacağımızı ifade etmek isterim. Hepinizi çok seviyoruz ve başladığımız gibi bitiriyoruz. Sonuna kadar bunu başarana kadar da bu cümleyi tekrar etmeye devam edeceğiz. Kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber ya hiçbirimiz. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İSTANBUL

24-25 Mayıs tarihlerinde İstanbul'da gerçekleşen Sosyalist Enternasyonal Konsey Toplantısı'na katıldıktan kısa bir süre sonra talihsiz bir kaza sonucu aramızdan ayrılan yoldaşımız Manisa Büyükşehir Belediye Başkanımız Ferdi Zeyrek'i saygıyla anıyoruz.

